

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE ÇOCUK HAKLARININ DESTEKLENMESİ İÇİN TEKNİK DESTEK PROJESİ

Ref No: NEAR/ANK/2021/EA-RP/0070

Contract No: TR2017/RL/02/A3-01/001

Faaliyet 2.4 Çocuk Bakım Hizmetleri Kalitesinin Geliştirilmesi İçin Standartlar ve Araçlar Geliştirilmesi

Final Raporu

Onay Tarihi: 08.11.2024

WEglobal

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	3
Şekiller Listesi	3
Grafikler Listesi.....	3
Resimler Listesi.....	3
GİRİŞ.....	4
1. HİZMET SUNUMU İÇİN MİNİMUM STANDARTLARIN BELİRLENMESİ.....	6
1.1. Genel Minimum Standart Önerileri	7
1.1.1. Savunuculuk.....	7
1.1.2. Mesleki Gelişim	8
1.1.3. Kültürel Yetkinlik.....	8
1.1.4. Ekolojik Değerlendirme	8
1.1.5. Güçlendirme.....	9
1.1.6. Entegre Bakım.....	9
1.1.7. Vaka Yönetimi	9
1.2. Acil Durum ve Afetlerde Çocuk Koruma Standartları.....	10
1.2.1. Acil Durum Koordinasyonu	10
1.2.2. Afet ve Kriz Durumlarında Tehlikeler ve Yaralanmalar	10
1.2.3. Afet ve Kriz Durumlarında Toplum Temelli Yaklaşımlar	10
1.2.4. Afet ve Kriz Durumlarında Eğitime Erişim.....	10
1.2.5. Afet ve Kriz Durumlarında Sağlığa Erişim	11
1.2.6. Afet ve Kriz Durumlarında Barınma.....	11
1.2.7. Afet ve Kriz Durumlarında Yeni Gelen Refakatsiz Çocukların Kabulü	11
1.3. Mevcut Öz Değerlendirme Sistemi ve Gelişime Açık Yönleri.....	11
1.4. Öz Değerlendirme Rehberinin Güncellenmesi.....	12
1.4.1. Mesleki Uygulama.....	12
1.4.2. Kişisel Bakım.....	13
1.4.3. Personel.....	15
1.4.4. Kaynaklar	16
1.4.5. Yönetim	16
1.5. Hizmet Sunumu için Minimum Standartların Belirlenmesi Bölümü Sonuç ve Değerlendirme.....	16
2. ALTERNATİF BAKIM MODELLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	17
2.1. Terapötik Kurum ve Kuruluş Bakım Modeli.....	18
2.2. Özel Gereksinime Sahip Çocuklara Yönelik Entegre Kurum Bakımı Modelleri	18

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

2.3.	<i>Suçta Sürüklenen Çocuklarla İlgili Bakım Modelleri</i>	19
2.4.	<i>Göçmen Çocuklara Yönelik Uygulama Yaklaşımları</i>	19
2.5.	<i>Çocuklar için Risk Değerlendirme Modelleri:</i>	19
2.6.	<i>Alternatif Bakım Modelleri için Öneriler</i>	20
3.	ÇOCUK BAKIMI HİZMET KALİTESİ DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ GELİŞTİRİLMESİ	23
3.1.	<i>Kalite Değerlendirme Aracı Önerisi</i>	24
3.1.1.	<i>Saha Çalışmasında Ortaya Konulan Öneriler</i>	24
3.1.2.	<i>Yeni Öz Değerlendirme Metodolojisi ve Kalite Değerlendirme Aracı</i>	25
3.2.	<i>Çocuk Bakımı Hizmet Kalitesi Değerlendirme Araçlarının Geliştirilmesi Genel Değerlendirme</i>	30
4.	ÇOCUK BAKIMI HİZMET MODELLERİ İÇİN RISK ÖLÇEKLERİNİN TANIMLANMASI	32
4.1.	<i>Araçların Metodolojisi</i>	33
4.2.	<i>Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi Değerlendirme Aracı</i>	34
4.2.1.	<i>Filtreleme Soruları</i>	34
4.2.2.	<i>Ortak Risk Belirleme Soruları</i>	34
4.2.3.	<i>Risk Alanlarına Göre Risk Yönetim Kapasitesi Soruları</i>	35
4.3.	<i>Çocuk Riski Değerlendirme Aracı</i>	39
4.3.1.	<i>Genel Bilgiler</i>	39
4.3.2.	<i>Çocuğu Etkileyebilecek Risk Alanları ile İlgili Sorular</i>	41
4.4.	<i>Online Sistemin Geliştirilmesi</i>	50
5.	PİLOT UYGULAMA VE SONUÇLARI	52
5.1.	<i>Online Çocuk ve Kuruluş Risk Yönetim Sistemi</i>	52
5.2.	<i>Pilot Uygulama Geri Bildirim Anket Sonuçları</i>	54
5.2.1.	<i>Katılımcıların Demografik Bilgileri</i>	54
5.2.2.	<i>Çocuk Risk Ölçeği ile İlgili Geri Bildirimler</i>	56
5.2.3.	<i>Kuruluş Risk Ölçeği ile İlgili Geri Bildirimler</i>	59
5.2.4.	<i>Öz Değerlendirme Rehberi ile İlgili Geri Bildirimler</i>	61
5.2.5.	<i>Online Sistem ile İlgili Genel Değerlendirmeler</i>	62
5.2.6.	<i>Pilot Uygulama Sonuçlarının Genel Değerlendirilmesi</i>	65
	SONUÇ	67
	KAYNAKÇA	69

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablolar Listesi

Tablo 1: 2.4.1 Saha Çalışmaları	6
Tablo 2: 2.4.2 Çalıştaylar	17
Tablo 3. Kapsam Geçerlik Formu Uygulanan İl, Kuruluş ve Uzmanlar Listesi	25
Tablo 4. Kalite Değerlendirme Alanları Örnek Puan Hesabı.....	29
Tablo 5. Online Pilot Çalışma – Öz Değerlendirme	61

şekiller Listesi

şekil 1. Kalite Değerlendirme Aracının geliştirilme adımları.....	25
şekil 2. Kuruluş Kalite Puanının Hesaplanması - Örnek.....	30
şekil 3. Pilot Uygulama Süreci	52

Grafikler Listesi

Grafik 1. Pilot Çalışmaya Katılan Kuruluş Tipleri	54
Grafik 2. Katılımcıların Kuruluştaki Görevleri.....	55
Grafik 3 Katılımcıların Görevlerindeki Tecrübeleri	55
Grafik 4. Sizce ölçekte çocukların tüm riskleri doğru bir şekilde belirlenmiş miydi?	56
Grafik 5. Sizce ölçekte bulunan risk değerlendirme ifadeleri yeterince açık ve anlaşılır mıydı?	56
Grafik 6. Sizce ölçekte bulunan mevcut risk kategorileri çocukların karşı karşıya olduğu risklerin önemli bir kısmını kapsıyor mu?.....	57
Grafik 7. Çocuk risk ölçeğini genel olarak değerlendirdiğinizde yararlı buldunuz mu?	58
Grafik 8. Sizce Kuruluş riskleri doğru kategoriler altında toplanmış mıdır?.....	59
Grafik 9. Sizce ölçekte bulunan mevcut riskler kuruluşun olası risklerinin önemli bir kısmını karşılıyor mu?	59
Grafik 10. Sizce kuruluş risklerinin yönetilmesinde bu risk ölçekleri yardımcı olabilir mi?	60
Grafik 11. Sistemi kullanmak ne kadar kolaydı?	63
Grafik 12. Sistemin arayüzünü (görsel tasarımı ve düzenini) ne kadar beğerendiniz?.....	63
Grafik 13. Sistemin kullanım hızı ve performansını nasıl değerlendirirsiniz?	64
Grafik 14. Sistem genel olarak ne kadar kullanıcı dostu ve anlaşılır?.....	64

Resimler Listesi

Resim 1. Online Çocuk ve Kuruluş Risk Yönetim Sistemi	53
---	----

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

GİRİŞ

Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (ASHB) yararlanıcısı olduğu "Özne Çocuk: Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi Teknik Yardım Projesi"nin genel amacı, Türkiye'deki tüm bireylerin, tüm alanlarda, ayırım gözetmeksizin tüm temel hak ve özgürlüklerden tam olarak yararlanmasına yönelik ölçülebilir bir ilerlemenin sağlanmasıdır. Projenin 2. bileşeni, kapsayıcı ve gerekli standartları karşılayan, etkili bir çocuk bakım ve koruma sistemi oluşturulmasını amaçlamaktadır. İçerisinde birçok farklı faaliyetler bulunduran bu bileşenin 4. faaliyetinin genel amacı AB'de uygulanan kalite yaklaşımlarının ortak noktalarını ve farklılıklarını ele alarak Türkiye'deki çocuk bakım hizmetleri alanında kalite standartlarının geliştirilmesine ve güncellenmesine katkıda bulunmaktır.

Faaliyet 2.4 dört ana bölümden oluşmaktadır. Bunlardan ilki olan **2.4.1. Hizmet Sunumu İçin Minimum Standartların Belirlenmesi** bölümünde, çocuk bakım kuruluşlarının hizmet sunumunda uygulanan Minimum Standartlar, Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan standartlar dikkate alınarak gözden geçirilmiş, yeni öneriler getirilmiştir. **2.4.2. Alternatif Bakım Modellerinin Geliştirilmesini** hedefleyen ikinci bölümde dünyada uygulanan farklı bakım modelleri üzerinde çalışılmış, ayrıca ilk kabul merkezlerinde çocukların bireysel ihtiyaçlarına ve risk durumlarına göre yönlendirilebilecekleri kuruluşları seçmeye yardımcı olacak bir sistem geliştirilmiştir. **2.4.3. Çocuk Bakımı Hizmet Kalitesi Değerlendirme Araçlarının Geliştirilmesi** bölümünde ise hizmet kalitesi değerlendirme aracı olarak mevcut sistemde yer alan Öz Değerlendirme Rehberi güncellenmiş, geçerlik ve güvenilirlik testleri yapılarak ölçülebilir bir formata dönüştürülmüştür. **2.4.4. Çocuk Bakımı Hizmet Modelleri İçin Risk Ölçeklerinin Tanımlanması** bölümünde ise çocuklar ve kuruluşlarla ilgili risk ölçekleri geliştirilmiştir. Çocuk risk ölçeğinde çocukların sağlıkları, eğitimleri, aile ve arkadaş ilişkileri, maddenin kötüye kullanımı, ihmal ve istismar ile ilgili risk kriterleri ele alınmıştır. Kuruluş risk ölçeğinde ise kuruluşların çocukları risklerden koruyabilecek kapasitelerini belirleyebilmek için maddeler geliştirilmiştir. Bu ölçekler hizmet kalitesini artırmak amacıyla önerilmiştir. Nihai amaç risk altındaki çocukların bakımda ve korunmasında kuruluşların güçlü ve geliştirilebilir yönlerinin ortaya koyulması ve kuruluşların iyileştirme planlarının desteklenmesidir.

Bu final raporu, yukarıda belirtilen dört başlık altında gerçekleştirilen çalışmaları özetlemekte, geliştirilmiş standartlar, modeller, kalite değerlendirme araçları ve risk ölçeklerinin sonuçlarını ve önerilerini kapsamaktadır.

Altı çizilmesi gereken önemli bir nokta, 2.4 aktivitesinin projenin önceki aktiviteleri ile olan sıkı ilişkisidir. Özellikle birinci ve üçüncü bölüm ile ilgili olarak projenin 2.1 ve 2.3 aktivitelerinde minimum standartlar ve öz değerlendirme sistemi geniş olarak ele alınmıştır. **Faaliyet 2.1 Çocuk bakım hizmetlerinin erişilebilirliği ve kalitesinin karşılaştırmalı analizinin yapılması, faaliyet 2.2. Çocukların bakım hizmetlerine erişilebilirliğini artırmaya yönelik önerilerin hazırlanması ve Faaliyet 2.3 Çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırmak için en iyi standartların, uygulamaların ve kalite değerlendirme araçlarının masabaşı incelemesi** kapsamında yapılmış olan çalışmalar ile faaliyet 2.4'ün ele aldığı konular büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu sebeple, söz konusu raporlardaki ilgili çıktılar 2.4 aktivitelerine de entegre edilmiş ve birlikte değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım hem önceki raporların bulgularını pekiştirmiş hem de daha bütüncül ve zengin

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

bir bakış açısı sunulmasını sağlamıştır. Böylelikle, 2.4 kapsamında geliştirilen standartlar, araçlar ve risk ölçekleri, önceki analizler ve incelemeler ile uyumlu bir şekilde ele alınarak, uygulamada daha kapsamlı ve etkili sonuçlar elde edilmesi hedeflenmiştir.

Bu faaliyet, çocuk bakım hizmetlerine erişilebilirliği ve hizmet standartları iyileştirmeye yönelik olarak tasarlanmıştır. Karşılaştırmalı bir analiz sonrasında, hizmet modelleri için minimum standartlar, alternatif modeller, hizmet kalitesi değerlendirme araçları ve yeni risk ölçekleri geliştirilerek pilot uygulaması yapılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1. HİZMET SUNUMU İÇİN MİNİMUM STANDARTLARIN BELİRLENMESİ

Bu bölümde 2.4.1. Hizmet Sunumu için Minimum Standartların Geliştirilmesi raporunda yer alan bilgiler derlenmiştir. Bu bölüm aynı zamanda 2.4.1 faaliyetinin Nihai Faaliyet Raporu olarak değerlendirilmektedir. Çocuk bakımında Türkiye’de ve dünyada sunulan minimum standartlar ve buna bağlı olarak geliştirilmiş olan kalite değerlendirme aracı Öz Değerlendirme Rehberi ele alınmıştır. Saha ziyaretleri ile Türkiye’de mevcut uygulamadaki sorun ve ihtiyaçlar tespit edilmiş yapılan literatür analizleri ile dünya örnekleri ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Rapora, Özne Çocuk projesi kapsamında daha önce hazırlanmış olan aşağıdaki faaliyet raporları zemin oluşturmuştur:

- 2.1 Çocuk Bakım Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Kalitesinin Karşılaştırmalı Analizi raporları
- 2.2 Çocuk Bakım Hizmetlerinin Kalitesini Artırmak İçin Öneri Setleri
- 2.3 Çocuk Bakım Hizmetlerinin Kalitesini Artırmak İçin En İyi Standartların, Uygulamaların ve Kalite Değerlendirme Araçlarının Masabaşı İncelemesi Raporu

Bu faaliyetlerde ele alınan 14 farklı uluslararası çocuk bakım standart setleri, ilke kararları ve göstergeler MS ve ÖD revizyonuna ışık tutmuştur ve Türkiye bağlamına uygun olarak yeni standart önerileri sunulmuştur. Bu kapsamda Ankara ve İzmir’de toplamda 4 günlük bir saha ziyareti gerçekleştirilmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1. 2.4.1 Saha Çalışmaları

Görüşme Tarihi	Görüşmenin Yapıldığı İl	Görüşme Yeri	Görüşme Türü	Katılımcılar	Katılım Gösteren Faydalanıcı Yetkilileri
20.03.2024	Ankara	ASHB ÇHGM	Saha Çalışması	Prof. Dr. Tarık Tuncay Prof. Dr. Esra Çalık Var Doç. Dr. Semih Ceyhan	Betül Özdüzen Teker, Gülay Türk ve ilgili ÖD uzmanları
21.03.2024	Ankara	Atatürk İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi	Saha Çalışması	Prof. Dr. Esra Çalık Var Doç. Dr. Semih Ceyhan	Aile Sosyal Hizmetler Ankara İl Md. Uzmanları Atatürk İÇES Meslek Elemanları

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

07.03.2024	Bursa	Sırameşeler Evleri Sitesi	Çocuk	Saha Çalışması	Prof. Dr. Tarık Tuncay Aslı SABAN	Uzman Emre Ertekin, Daire Başkanı İbrahim Kürşat Ergüt, Daire Başkanı Bayram İnce
08.03.2024	Bursa	Kestel Çocuk Destek Merkezi	Çocuk	Saha Çalışması	Prof. Dr. Tarık Tuncay Aslı SABAN	Daire Başkanı İbrahim Kürşat Ergüt, Daire Başkanı Bayram İnce Uzman Emre Ertekin,

Faaliyet 2.4.1 kapsamında gerçekleştirilen bu ziyaretler, uzmanların yaptığı literatür araştırmaları yurtdışı örnekler ile karşılaştırmalar neticesinde aşağıdaki minimum standartların eklenmesi önerilmiştir. Bu standartlar iki ana başlık altında sunulmuştur.

1.1. Genel Minimum Standart Önerileri

Faaliyet 2.1, 2.2 ve 2.3 kapsamında yapılan geniş literatür araştırmaları ve yurtdışı örnekler ile karşılaştırmalar sonucunda önerilen aşağıdaki minimum standartlar, çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını karşılamak için gereken, güncel temel prensipleri ve yaklaşımları içermektedir. Savunuculuk, mesleki gelişim, kültürel yetkinlik, ekolojik değerlendirme, güçlendirme, entegre bakım ve vaka yönetimi gibi standartlar, kuruluşların çocuk bakımı hizmetlerini iyileştirmesine ve çocukların güvenliği ve refahının sağlanmasına katkıda bulunmasına olanak tanır. Bu minimum standartların kuruluşlar için önemi, çocuk refahı alanında çalışan personelin profesyonelliklerini artırmasına ve çocukların bireysel ihtiyaçlarına daha etkin bir şekilde yanıt verilmesine yardımcı olmasıdır. Aynı zamanda çocuk haklarının karşılanmasını sağlayan mesleki bakış açısının oluşmasını destekler.

1.1.1. Savunuculuk

Önerilen Minimum Standart: "Çocuk refahı alanında çalışan personel, çocuklara ve ailelere yönelik hizmetleri iyileştirecek kaynakları ve sistem reformlarını çocuk hakları çerçevesinde savunmaya çalışmalıdır."

MS'lerin mikro ve mezzo hedeflerine eklenmesi gereken Makro hedeflerden biri olarak değerlendirilebilecek savunuculuk standardı üç alt başlıkta ele alınabilir. Bu alt başlıklar aynı zamanda kalite hedeflerini de oluşturacaktır.

Hizmetlerin İyileştirilmesi Savunuculuğu: Çocuk refahı alanında çalışan personel, mevcut hizmetlerin kalitesini artırmak için çaba göstermelidir. Bu, çocuklara ve ailelere yönelik sunulan hizmetlerin daha etkili, erişilebilir ve kapsayıcı hale getirilmesini içerir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kaynakların Savunuculuğu: Çocuk refahı alanında çalışan personel, daha fazla kaynağın bu alana tahsis edilmesi için çaba göstermelidir. Bu, hükümetlerden, kuruluşlardan veya bağışçılardan daha fazla finansman sağlanması için lobi yapmayı içerebilir.

Sistem Reformlarını Savunma: Çocuk refahı alanında çalışan personel, mevcut sistemlerde gerekli olan değişiklikleri savunmalıdır. Bu, yasal düzenlemelerde, politika uygulamalarında veya kurumsal yapılanmalarda yapılması gereken iyileştirmeleri desteklemeyi içerir.

1.1.2. Mesleki Gelişim

Önerilen Minimum Standart: "Çocuklara, gençlere ve çocuk refahına dahil olan ailelere en güncel, yararlı ve kültürel açıdan uygun hizmetleri sağlamak için bilgi ve becerilerini sürekli olarak geliştirmelidir."

Çocuk refahı alanında çalışan personel, en son araştırmaları, pratikleri ve yaklaşımları takip etmelidir. Bu, çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamak için bilgi ve becerilerini sürekli olarak güncellemelerini gerektirir.

1.1.3. Kültürel Yetkinlik

Önerilen Minimum Standart: "Çocuklara ve ailelere kültürel anlayış ve yeterlilik bağlamında hizmet verilmelidir." Özellikle son yıllarda yaşanan göç kültürel duyarlılık konusunda MS'lerin oluşturulması ihtiyacını ortaya koymuştur. Meslek elemanları, farklı kültürlere ve etnik kökenlere sahip ailelerin yaşam tarzlarını, değerlerini, inançlarını ve geleneklerini anlamalıdır.

1.1.4. Ekolojik Değerlendirme

Önerilen Minimum Standart: "Çocuklar, aileler ve toplum çocukları koruma ve bakım konusunda desteklenir. Tüm vaka yönetimi şamarında mikro, mezzo ve makro süreçler değerlendirilir."

Yapılan mesleki çalışmalar çocuğu ve ailesini çevreleyen tüm sistemleri dikkate almalıdır. Meslek elemanın dikkati sadece çocukla bireysel çalışmaya ya da aile görüşmelerine odaklanmamalıdır. Meslek elemanı çocuk, öğretmen, aile, hekim, kardeşler gibi bir çocuk sistem ögesini bir araya getirerek odak toplantıları gerçekleştirebilmelidir. Ayrıca sosyal dışlanmaya ve damgalanmaya maruz kalma ihtimali yüksek olan alternatif bakım altındaki çocuklar için toplum çalışmaları düzenleyebilmelidir.

Mikro Düzeyde Değerlendirme: Çalışanlar, bireysel çocukların ihtiyaçlarını ve koşullarını değerlendirmelidir. Bu, çocuğun aile içindeki dinamikleri, ilişkileri, güvenliği ve refahı gibi faktörleri incelemeyi içerir.

Mezzo Düzeyde Değerlendirme: Çalışanlar, çocuğun ait olduğu ailenin ve yakın çevresinin etkisini değerlendirmelidir. Bu, ailenin sosyal desteği, kaynakları, yaşam tarzı ve ilişkilerini anlamayı içerir.

Makro Düzeyde Değerlendirme: Çalışanlar, çocuğun yaşadığı toplumun genel etkisini değerlendirmelidir. Bu, toplumsal normlar, yasal düzenlemeler, kamu politikaları ve sosyal hizmetlerin erişilebilirliği gibi faktörleri içerir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.1.5. Güçlendirme

Önerilen Minimum Standart: "Çocukların ve ailelerin ihtiyaçları belirlenirken güçlü yönleri de dikkate alınır. Çocukların ve ailelerin, bireyseli sosyal, ekonomik, kültürel açıdan güçlerini artırmalarına ve koşullarını geliştirmelerine yardım edilir.

Güçlendirme bireylerin, ailelerin, grupların ve toplumun kişisel, kişilerarası, sosyoekonomik, kültürel ve siyasal güçlerini artırmalarına ve koşullarını geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlayan bir süreçtir.

1.1.6. Entegre Bakım

Önerilen Minimum Standart: "Her çocuk, hizmetler içinde ve arasında etkili bir şekilde koordine edilen entegre bakım deneyimini yaşar."

Çalışanlar, çocuğun ihtiyaç duyduğu farklı hizmetleri (sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, psikososyal destek vb.) bir araya getirerek uyumlu bir şekilde koordine etmelidir. Bu, farklı hizmet sağlayıcıları arasında iletişimi güçlendirmeyi ve çocuğun ihtiyaçlarına en uygun hizmetlerin sağlanmasını, çocuğun bakımında yer alan farklı profesyonellerin birlikte çalışmasını, bilgi paylaşımını ve işbirliğini ifade etmektedir.

Projenin özel gereksinimli çocukların izleme ve değerlendirme sisteminin güçlendirilmesini amaçlayan 2.12 faaliyetlerinin çıktısı olarak da yeni önerilen uygunluk kriterleri ve kanıtlar Öz Değerlendirme aracına eklenmiştir (Bkz. Faaliyet 2.12. Engelli çocukların bakımı için izleme ve değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi final raporu).

1.1.7. Vaka Yönetimi

Önerilen Minimum Standart: "Tüm çocuk koruma programları, mevcut kapasite ve kaynaklar üzerine inşa edilen, gelişen çocuk koruma risklerini ve ihtiyaçlarını ele alan, öğrenme ve kanıt oluşturmaya dayalı olarak sürekli olarak uyarlanan yapılandırılmış süreçler ve metodolojiler aracılığıyla, vaka yönetimi ile tasarlanır. Bu süreçler ilk temas, ön değerlendirme, planlama, müdahale ve izlemedir."

Vaka yönetimi, çocuk koruma programlarının temel bir bileşenidir ve çocukların güvenliği ve refahını sağlamak için kritik bir rol oynar. Bu süreç, çocukların veya ailelerin ilk temasıyla başlar; bu, onların ihtiyaçlarını değerlendirmek ve gerekirse acil müdahale sağlamak için önemli bir fırsattır. Ardından, bir ön değerlendirme yapılır, çocuğun durumunu daha detaylı olarak analiz eder ve bakım planının temelini oluşturur. Planlama aşaması, çocuğun ve ailenin ihtiyaçlarına uygun olarak koruma, tedavi, destek ve rehabilitasyon gibi hizmetlerin belirlenmesini içerir. Bu planın uygulanmasının ardından, müdahaleler gerçekleştirilir ve çocuğun ve ailenin ilerlemesi düzenli olarak izlenir. İzleme süreci, bakım planının etkinliğini değerlendirmeyi, gerektiğinde değişiklikler yapmayı ve çocuğun ve ailenin refahını sürekli olarak takip etmeyi içerir. Bu şekilde, vaka yönetimi süreci, çocukların korunması ve bakımında etkili bir yaklaşımın sağlanmasına yardımcı olur ve çocuk koruma programlarının sürekli olarak geliştirilmesini destekler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.2. Acil Durum ve Afetlerde Çocuk Koruma Standartları

Bu önerilere ek olarak, acil durum ve afetlere yönelik de ayrıca bir çalışma yapılmış ve bu alanlar için özel olarak standartlar geliştirilmesi gerekli görülmüştür. Acil durum ve afetlerle ilgili olarak önerilen standartlar, çocukların acil ihtiyaçlarını karşılamak ve onların korunmasını sağlamak için kritik bir rol oynamaktadır. Bu standartlar, acil durum koordinasyonundan başlayarak, tehlikeler ve yaralanmalar, toplum temelli yaklaşımlar ve yeni gelen refakatsiz çocukların kabulü gibi özel olarak afet ve kriz durumlarında çocukların ihtiyaçlarına odaklanan konuları kapsamaktadır. Bu standartların uygulanması ve gerektiğinde güncellenmesi, çocukların korunması ve refahlarının sağlanması için etkili bir çerçeve oluşturarak afet ve kriz durumlarının olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedeflemektedir.

Son 10 yılda yaşanan gelişmeler afet ve acil durum konularında da bakım kuruluşlarının tedbir almasını gerektirmektedir. Acil durumlar ve afetler, çocuklar için özellikle savunmasız ve riskli durumlar oluşturabilmektedir. Bu nedenle, acil durum ve afet yönetimi süreçlerinde çocukların korunması ve refahlarının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, acil durum ve afetlerle ilgili olarak önerilen standartlar, çocukların acil ihtiyaçlarını karşılamak ve onların korunmasını sağlamak için kritik bir rol oynayacaktır. Bu standartlar, acil durum koordinasyonundan başlayarak, tehlikeler ve yaralanmalar, toplum temelli yaklaşımlar ve yeni gelen refakatsiz çocukların kabulü gibi özel olarak afet ve kriz durumlarında çocukların ihtiyaçlarına odaklanan konuları kapsamaktadır. Bu standartların uygulanması ve gerektiğinde güncellenmesi, çocukların korunması ve refahlarının sağlanması için etkili bir çerçeve oluşturarak afet ve kriz durumlarının olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, Acil Durum, Afet ve Kriz Yönetimi ile ilgili de şu standartlar önerilmiştir:

1.2.1. Acil Durum Koordinasyonu

Önerilen Minimum Standart: "Acil ve afet durumlarından etkilenen tüm çocukları zamanında ve verimli bir şekilde korumak için eylemler paydaşlarla koordine edilir."

1.2.2. Afet ve Kriz Durumlarında Tehlikeler ve Yaralanmalar

Önerilen Minimum Standart: "Tüm çocuklar ve bakım verenler, fiziksel ve çevresel tehlikelerden kaynaklanan yaralanma, sakatlanma ve ölüme karşı korunur. Yaralanan ve/veya engeli olan çocuklar zamanında fiziksel ve psikososyal destek alırlar."

1.2.3. Afet ve Kriz Durumlarında Toplum Temelli Yaklaşımlar

Önerilen Minimum Standart: "Kriz öncesinde, sırasında ve sonrasında çocuklara yönelik istismar, ihmal, sömürü ve şiddeti önleyen ve onların refahını destekleyen toplumu tesis etmek için çalışmalar yapılır."

1.2.4. Afet ve Kriz Durumlarında Eğitime Erişim

Önerilen Minimum Standart: "Kriz ve afet durumlarında da çocukların hızla eğitime erişimi sağlanır."

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.2.5. Afet ve Kriz Durumlarında Sağlığa Erişim

Önerilen Minimum Standart: "Tüm çocuklar, istekleri, yaşları ve gelişimsel ihtiyaçları göz önüne alınarak, kaliteli koruyucu sağlık hizmetlerine erişimi sağlanır."

1.2.6. Afet ve Kriz Durumlarında Barınma

Önerilen Minimum Standart: "Kriz ve afet durumlarında hızla tüm çocuklar için güvenli, korunaklı, erişilebilir, temel ihtiyaçlarını karşılayan uygun barınma ortamına yerleştirilir."

1.2.7. Afet ve Kriz Durumlarında Yeni Gelen Refakatsiz Çocukların Kabulü

Önerilen Minimum Standart: "Kriz ve afet durumlarında yeni gelen refakatsiz çocuklarla ilgili gerekli bilgiler toplanır, plan ve müdahaleler gerçekleştirilir."

1.3. Mevcut Öz Değerlendirme Sistemi ve Gelişime Açık Yönleri

2.4.1 kapsamında ele alınan bir diğer önemli konu da Öz Değerlendirme (ÖD) sistemidir. ÖD sistemi, MS'nin ortaya koyduğu 5 alanı ve 28 standardı temel alarak geliştirilmiştir. ÖD sürecinde geliştirilen kalite değerlendirme alan ve hedefleri, MS temel alınarak hazırlanmıştır. Kalite değerlendirme alanları kapsamında ele alınan konular, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini kritik düzeyde etkileyen ve ÖD sırasında odaklanılacak alanları ifade etmektedir. Bu doğrultuda ÖD sisteminde 28 minimum standart, 18 kalite değerlendirme hedefi ile yine 5 grup altında sunulmuştur.

ÖD sisteminde, bakım hizmetlerinin kalitesi, *Kalite Değerlendirme Alanları ve Kalite Hedefleri* ile değerlendirilmektedir. Kalite değerlendirme alanları ve kalite hedefleri, minimum standartlar ile minimum standartlara ilişkin göstergeler ve karşı göstergeler doğrultusunda belirlenmiştir. Kalite Değerlendirme Alanları, hizmetin kalitesini kritik düzeyde etkileyen ve ÖD sırasında odaklanılacak konuları ifade etmektedir. Bu alanlar, 28 minimum standart ve 18 kalite değerlendirme başlığı altında gruplanmıştır. ÖD, yöneticiler tarafından, gerçekleşen sonuçların, hedeflere ulaşma yeterliliğini belirlemede kullanılan ve hem sürekli izlemeler hem de özel değerlendirmeler aracılığıyla yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsayan bir değerlendirme ve raporlama yöntemidir. ÖD yönteminde, çocuk kuruluşları yöneticileri, kalite hedeflerine ulaşma yeterliliğini, **uygunluk kriterleri** çerçevesinde, çocukların, ailelerin, çalışanların ve diğer paydaşların katılımı ile değerlendirilir. Bu nedenle hizmetten yararlanan çocukların, ailelerinin ve çalışanların öz değerlendirme sürecine dâhil edilmesi, puanlama sürecinde de hizmetten yararlanan çocukların, ailelerinin ve çalışanların görüşlerinin dikkate alınması beklenmiştir. ÖD kapsamında yöneticilerin; kalite hedeflerini gerçekleştirmek için izledikleri yolu değerlendirmeleri, beyan ettikleri bilginin doğruluğunu destekleyecek **kanıt** sunmaları, geliştirilmesi gereken alanları belirleyerek bu gelişimi nasıl ve ne zaman gerçekleştireceklerini planlamaları, hizmetlerini kendi değerlendirmeleri doğrultusunda puanlamaları beklenmektedir. Öz değerlendirmede kanıt olarak, yürütülen faaliyetlere ilişkin resmi yazılar, belgeler, prosedürler, anketler, toplantı tutanakları, görüşme kayıtları, raporlar, broşürler, mesleki çalışmalara ilişkin her türlü kayıt, fotoğraf, video, elektronik postalar, yönetim bilgi sistemi kayıtları kullanılmaktadır. ÖD'nin uygulanmasında, "Öz Değerlendirme Formu" kullanılır. Öz Değerlendirme Formları her yıl Aralık ayında İl Müdürlüğü ve Genel Müdürlüğe gönderilmektedir (ASHB, 2014a).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.4. Öz Değerlendirme Rehberinin Güncellenmesi

ÖD Rehberi ve MS birbirini tamamlayan iki kalite yönetimi setidir. Bu anlamda yukarıda önerilen yeni minimum standartlar; ÖD Rehberinin alt kalite hedeflerini, uygunluk kriterlerini ve kanıtlarını da güncellemeyi gerektirmektedir. Yukarıda belirtilen MS'ler ile ilişkili olarak, ÖD Rehberi için yeni uygunluk kriterleri ve kanıt önerileri sunulmuştur. Bu öneriler alandaki uzmanlar ve meslek elemanları ile yapılan değişken belirleme çalışmaları ve saha çalışmaları ile doğrulanmış ve kapsam geçerlilik testleri yapılmıştır. Bu çalışmalarda Meslek Elemanları, Sosyal Çalışmacılar, Kuruluş Yöneticilerine "Kapsam Geçerlilik Formu" (Ek-1) dağıtılmış, hem mevcut ÖD uygunluk kriterleri ve kanıtları, hem de proje ekibince önerilen yeni uygunluk kriterleri ve kanıtların değerlendirilmesi istenmiştir. Ayrıca, kendilerinden de yeni kriter ve kanıt önerileri toplanmıştır. Böylelikle 10 sene önce hazırlanmış olan ÖD Rehberi'nin mevcut içeriği tekrar gözden geçirilmiş ve yeni kriterler ve kanıtlar eklenerek günümüz şartlarına daha uygun hale getirilmiştir.

Aşağıda ÖD'nin beş temel alanında sunulan yeni uygunluk kriterleri ve kanıtlar listelenmiştir:

1.4.1. Mesleki Uygulama

1.4.1.1. Amaç ve Hedefler Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.1.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Çocukla ilgili alına tüm kararlar, planlar ve müdahaleler, iyileştirme önerileri, ilgili paydaşlara (İç paydaşlar, MEB; Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İl ve ilçe koordinasyon kurulları vb.) iletilmektedir?
- Yeni öneri (2): Amaç ve hedefler görsel ve işitsel olarak ailelerin anlayacağı biçimde hazırlanmış mıdır?
- Yeni öneri (3): Kuruluşun kuralları ve işleyişi ile ilgili bilgiler görsel ve işitsel olarak çocukların ve ailelerin anlayacağı biçimde hazırlanmış mıdır?
- Yeni öneri (4): Aile ve çocuklarla kuruluş kuralları, amaç ve hedefleri ile ilgili sözleşmeler hazırlanmış mıdır?

Kanıt önerileri:

- Yeni Öneri (1): Paydaşlara yazılan sevk, bilgilendirme, planlama ve müdahaleyi içeren tüm yazışmalar
- Yeni Öneri (2): Paydaşlara yazılan bilgilendirme ve iyileştirme önerilerini içeren form ve yazışmalar (Örneğin. akran zorbalığına uğradığını kuruluştaki bildiren bir çocuk için okula gönderilen görüşme ve bilgilendirme formları, yapılan öğretmen ve yönetici görüşmelerinin içeriği ya da adalet bakanlığı birimleri ile yapılan tutuklu, hükümlü ebeveynlerle çocukların görüşmesini süreçlerinin sağlandığı, planlandığı yazışmalar)

1.4.1.2. Çocukların Korunması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.2.,1.3.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni Öneri (1): Hasta ve engelli çocukların bakıldığı ortamlar, çocukların giysisiz olabileceği mekânlar, banyo, oda vb. yerler ile yetişkinlerin ve büyük çocukların küçükler ile birlikte bulunduğu izole ortamların her biri için nöbet sistemi oluşturulmuş mudur?
- Yeni Öneri (2): Kuruluşlarda gece nöbet tutan personelin gece boyunca sıklıkla çocukların bulunduğu yerlerde nöbet tuttıklarını ve gözetimin sürekli yapıldığı nöbet sistemi uygulanmakta mıdır?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.4.1.3. Bakım Planlaması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.4.,1.5.,1.6.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Çocuk, ailesi veya yasal vasileri, mevcut alternatif bakım seçenekleri, her seçeneğin sonuçları ve bu konudaki hak ve yükümlülükleri hakkında tam olarak bilgilendirilmekte midir?
- Yeni öneri (2): Uygulama planında ayrıntılı olarak; olumlu ebeveyn-çocuk ilişkilerinin desteklenmesi, çatışma çözme becerileri, kardeşler arası ilişkilerin desteklenmesi ile ilgili eğitim ve oturumlar, bağımlılığı tedavisi ile ilgili müdahale ve yönlendirmeler, sosyal yardım yönlendirmeleri, engelli çocukları olan ebeveynler için eğitimler ve yönlendirmeler ayrıntılarıyla yer almakta mıdır?
- Yeni Öneri (3): Planlama yaparken aile desteği ve değişimi anlayabilmek için yapılan ev ziyaretleri, diğer ailelerle grup toplantıları, vaka konferansları ve ilgili ailenin taahhütlerini güvence altına alan tamamlayıcı ve çeşitli çalışmalara yer verilmekte midir?
- Yeni Öneri (4): Uygulama planı, hem aile içi ilişkileri kolaylaştırmaya hem de ailenin ve toplum içinde bütünleşmesini teşvik etmeye yönelik midir?

1.4.1.4. Geçiş Planlaması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.7.)

Kanıt önerileri:

- Yeni Öneri (1): Yaşam becerileri eğitimi

1.4.1.5. Çocukların Yönetime Katılması, Seslerini Duyurması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.10.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni Öneri (1): Çocukların, çocuk meclislerine, okullarındaki seçimlere katılımları desteklenmekte midir?

1.4.2. Kişisel Bakım

1.4.2.1. Beslenme ve Sağlık Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.1.,2.2.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni Öneri (1): Çocuklar virüsler, salgın, pandemi gibi durumlar için bilgilendirilmekte midir?
- Yeni Öneri (2): Salgın durumlarında gerekli önlemler alınmakta mıdır?

Kanıt önerileri:

- Yeni Öneri (1) Salgınlarla ilgili bilgilendirmeler

1.4.2.2. Oyun ve Eğlence Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.3.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Çocukların ili ve yetenek alanlarının tespiti için paydaşlarla ortak çalışmalar yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (2): Kuruluş ve çevresi çocukların etkinlik yapabilmesi için uygun ve yeterli midir?
- Yeni öneri (3): Kuruluşun bahçesinde çocukların toprakla uğraşabileceği (ekim yapabilecekleri) küçük alanlar bulunmakta mıdır?
- Yeni öneri (4): Çocukların etkinliklerden elde ettikleri başarılar aileleri, arkadaşları ve öğretmenleriyle paylaşılmakta mıdır?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.4.2.3. Eğitim Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.11.) Kalite Değerlendirme Alanı

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Tercihen çocuk okula başlamadan ya da başladıktan hemen sonra okul öncesi öğretmeni, sınıf öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni, rehber öğretmenle, okul yöneticisiyle gerekli bilgilendirmeleri içeren görüşmeler (resmi yazışmalar, bilgilendirme mektupları vb.) yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (2): Öğretmenlere ve diğer okul personeline çocuklarla ilgili ayrımcılık, istismar, okul terki, olası ruh sağlığı sorunları, akran zorbalığına maruz kalma gibi riskler konusunda düzenli bilgilendirmeler yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (3): Çeşitli nedenlerle kuruluşlarda olan okula gidemeyen çocuklarla ilgili ivedilikle ilgili kuruluşlarla iletişime geçilmekte midir? Çözümü için paydaşlarla gerekli çalışmalar yapılmış mıdır?
- Yeni öneri (4): Çocukların ders çalışması için gerekli ortamın sağlanamadığı durumlar yetkililere bildirilmekte midir?
- Yeni Öneri (5): Okul terki riski bulunan çocuklarla ilgili gerekli çalışmalar yapılmakta mıdır?
- Yeni Öneri (6): Okula gitmek istemeyen çocuklar için gerekli çalışmalar yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (7): Tek okul türünün bulunduğu küçük yerleşimlerde aynı okula devam eden çok sayıdaki kuruluş bakımında olan çocuklar için gerekli çalışmalar yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (8): Çocukların eğitim süreçleri ile ilgili ailelere bilgi verilmekte midir? Veli toplantılarına çağırılmakta mıdır?

1.4.2.4. Davranış Kontrolü ve Yaptırımlar Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.9.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Çocukların aile üyeleri ve çocuk için özel önem taşıyan diğer kişilerle temasın kısıtlanmasının bir yaptırım olarak kullanılması engellenmekte midir?

1.4.2.5. Kimlik Gelişimi ve Değer Kazanımı Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.4.,2.5.,2.6.,2.8.,2.9.) Uygunluk Kriterleri

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Çocukların bilinçli tercihler geliştirmeleri ve uygulamaları teşvik edilmekte midir?
- Yeni Öneri (2): Kabul edilebilir riskler, çocuğun yaşını dikkate alarak değerlendirilmekte ve çocuğun gelişen kapasitesine göre hareket edilmekte midir?
- Yeni Öneri (3): Çocuğun kimlik duygusunu desteklemek için, çocuğun katılımıyla oluşturulan bilgiler, resimler, kişisel eşyalar ve anılar içeren bir yaşam öyküsü kitabı tutulmakta mıdır? Bu kitap çocuğun yaşamı boyunca erişilebilir midir?

Kanıt önerileri:

- Yeni Öneri (1): Yaşam öykü kitabı

1.4.2.6. İlişkiler ve Bağlanma Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.7.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Çocuğun yüksek yararına uygun olması durumunda çocuğun eski okuluna, kültürel aktivitelerine devam edebiliyor mu?
- Yeni Öneri (2): Çocuğun yüksek yararına uygun olması durumunda çocuk ailesi veya bağlandığı kişiyle 24 (en kısa zamanda) saat içinde görüştürülmekte midir?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Yeni öneri (3): Çocuk ailesinden uzakta bir kuruluşa yerleştirildiyse çocuğun ailesiyle teması sıklıkla, çocuğun ihtiyacı doğrultusunda tercihen fiziki olarak sağlanmakta mıdır?
- Yeni öneri (4): Çocuğun kuruluştaki kaldığı süre boyunca çocuğun bakımı ve hayatıyla ilgili tüm kararlarda (buz kırıcı etkinlikler, veli toplantıları, hastane ziyaretleri, doğum günleri, disiplin sorunları vb.) aile kuruluşa davet edilmekte midir? Tüm süreçlerle ilgili ailelere sürekli bilgilendirmeler yapılmakta mıdır?
- 6. Madde için düzeltme önerisi: Çocuğun yüksek yararına uygun olması durumunda aileden ayrılma kararları düzenli olarak gözden geçirilmekte ve ayrılma nedenleri çözüldüğünde veya ortadan kalktığında aile ortamına kavuşturulmasına yönelik çalışmalar yürütölmekte midir?
- Yeni Öneri (5): Aile yanına döndürme kararı verildikten sonra, çocuğun ailesine yeniden bütünleşmesi aşamalı ve denetimli bir şekilde planlanmakta mıdır?
- Yeni öneri (6): Aile yanına döndürme kararı çocuğun yaşı, ihtiyaçları ve gelişen yetenekleri ile ayrılığın sebebi dikkate alınarak destekleyici ve takip eden önlemlerle desteklenmekte midir?
- Yeni öneri (7): Kardeşler bir arada tutulamıyorsa temaslarının sürdürölebilmesi için gerekli çalışmalar yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (8): yaşın altında kuruluştaki bulunan çocukların aile odaklı bakım hizmetlerinden yararlandırılması çalışmalar yapılmakta mıdır?
- Yeni öneri (9): yaşın altında kuruluştaki bulunan çocukların aile odaklı bakım hizmetlerinden ivedilikle yararlandırılması için gerekli resmi yazışmalar yapılmakta mıdır?

Kanıt önerileri:

- Yeni öneri (1): Aile davet mektupları, görüşme kayıtları, mesaj ve arama kayıtları
- Yeni öneri (2): Çocuğun aile ile yaptığı görüşmelerle ilgili süreç raporları
- Yeni öneri (3): Ailenin katılımı ile ilgili çocuğun duygu ve düşüncelerini bildiren mektuplar vb.
- Yeni öneri (4): Ailesinin yanına ziyaret için götürölen çocukların yolculuk kayıtları, taşıt bilgileri, anne babanın ziyaret kayıtları
- Yeni öneri (5): Özellikle fiziki görüşmelerin gerçekleştirilemediği durumlarda tutulan kayıtlar ve iyileştirme önerileri.

1.4.3. Personel

1.4.3.1. İşe Alım ve Görevlendirme Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 3.1, 3.3)

İşe alım ve görevlendirme merkezi atama ile yapıldığı için bu kalite değerlendirme alanı, ÖD Rehberinden çıkarılmıştır.

1.4.3.2. Personelin Eğitimi ve Gelişimi Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 3.2.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Personelin, iletişim, çatışma çözüme teknikleri, başkasına veya kendine zarar verme davranışlarını önleme yöntemleri, çocuk sağlığı vb. alanlarda eğitim verilmekte midir?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.4.4. Kaynaklar

1.4.4.1. Çocukların Yaşam Alanları Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 4.1.,4.2.)

Uygunluk kriterleri önerileri:

- Yeni öneri (1): Kuruluş binasına girerken gerekli güvenlik önlemleri (detektör vb.) alınmakta mıdır?
- Yeni öneri (2): Acil ve afet durumlarında kuruluşun tahliye edilme şekli, nereye ve nasıl tahliye edileceği belirlenmiş midir?
- Yeni öneri (3): Acil ve afet durumlarında yapılacaklar çocuklarla ve personelle tatbik edilmiş midir?

1.4.5. Yönetim

1.4.5.1. Kuruluş Faaliyetlerinin Planlanması, İzlenmesi ve Raporlanması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 5.3.)

Kanıt önerileri:

- Yeni Öneri (1): Anka Programı çıktıları

1.5. Hizmet Sunumu için Minimum Standartların Belirlenmesi Bölümü Sonuç ve Değerlendirme

Bu bölümde, Faaliyet 2.4 Çocuk Bakım Hizmetleri Kalitesinin Geliştirilmesi için Standartlar ve Araçlar Geliştirilmesi'nin ilk çıktısı olan 2.4.1 Hizmet Sunumu için Minimum Standartların Geliştirilmesi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler ve raporlar özetlenmiştir.

Özne Çocuk projesi kapsamında daha önce tamamlanan pek çok faaliyet (2.1, 2.2, 2.3) ile 2.4 kapsamında yapılan saha ziyaretleri ve masabaşı literatür çalışmaları, mevcut Minimum Standartlar (MS) ve Öz Değerlendirme (ÖD) rehberlerinin gözden geçirilerek güncellenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, son 10 yıl içerisindeki ekonomik, sosyal, politik ve çevresel değişimlerin çocuk refahı üzerindeki etkileri ile uluslararası alandaki gelişmeler dikkate alınarak, yeni standartlar belirlenmiş ve var olan standartların revizyonu gerçekleştirilmiştir.

Yapılan literatür analizleri ve sahada gerçekleştirilen değişken belirleme çalışmaları ile mevcut MS ve ÖD Rehberi gözden geçirilerek günümüz ihtiyaçlarına daha uygun hale getirilmiştir. Alanda uzmanlar ile yapılan titiz çalışmalar neticesinde yalnızca yeni standart önerileri sunulmamış, mevcut hizmet kalitesi sisteminin değerlendirilmesine olanak sağlanmıştır. Bu süreçte, çocuk bakım hizmetlerinin sunumunda mevcut uygunluk kriterleri ve kanıtlar gözden geçirilmiş; kaliteyi artırmak için gerekli olan yeni öneriler sunulmuştur. Ayrıca, ÖD Rehberi'nin genel işleyişi ve iyileştirilmesi için de katılımıcılardan önemli öneriler alınmıştır. Bu önerilerin dikkate alınmasıyla birlikte, rehberin daha etkili ve kullanıcı dostu hale gelmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda faaliyet 2.4'ün üçüncü bölümü ÖD rehberinin yeni sistemi ve içeriğinin güncellenmesi üzerinde durmaktadır. 2.4.1 kapsamındaki öneriler üzerine yapılan daha derinlemesine çalışmalar neticesinde ÖD sistemi tamamen güncellenmiştir. Bu sistemin pilot çalışması da yapılmış, sahadan geri bildirim toplanmıştır. Bununla ilgili sonuçlar ilgili bölümün altında sunulacaktır (2.4.3).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

2. ALTERNATİF BAKIM MODELLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Faaliyet 2.4'ün ikinci bölümünün amacı, yurtdışında uygulanan alternatif bakım modellerinin incelenip, Türkiye'deki uygulanan bakım hizmetleri ve servislerine entegre edilerek, bakım modellerinin niceliğinin artırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, yurtdışında uygulanan alternatif bakım modelleri, terapötik bakım modelleri detaylı olarak incelenmiş ve masa başı raporda örnekler ve alternatif bakım modeli önerisi oluşturulmuştur. Bu model önerilerinin yanı sıra bu bölümde kuruluş bakımında olan çocuklar için risk değerlendirme araçları raporundan da yararlanılmıştır (Bkz. 2.4.4 Çocuk Risk Değerlendirme Aracı ve 2.4.4 Kuruluş Risk Değerlendirme Aracı raporları). Bu kapsamda, çocuklar için risk değerlendirme modelleri, terapötik kurum ve kuruluşlara ait bakım modelleri, engelli çocukların entegre kuruluş bakım modelleri, suça sürüklenen çocuklara yönelik bakım modelleri ve göçmen çocuklara yönelik bakım modelleri ülkeler bazında incelenmiştir. Ayrıca İzmir'de iki günlük bir çalıştay düzenlenerek sahadan da alternatif bakım modeli ihtiyaçlarına yönelik bilgi toplanmıştır (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2. 2.4.2 Çalıştaylar

Görüşme Tarihi	Görüşmenin Yapıldığı İl	Görüşme Yeri	Görüşme Türü	Katılımcılar	Katılım Gösteren Faydalancı Yetkilileri
20.03.2024	İzmir	Karşıyaka Çocuk Evleri Sitesi	Çalıştay	Aslı Saban	Daire Başkanı Bayram İnce Uzman Mehmet Akif Arslan
21.03.2024	İzmir	Buca İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi	Çalıştay	Prof. Dr. Melike Tekindal Aslı Saban	Daire Başkanı Bayram İnce Uzman Mehmet Akif Arslan

Bu çalışmalar sonucunda Türkiye'de için önerilerde bulunulmuştur. Kapsamlı rapor 2.4.2 Olası Alternatif Bakım Modelleri raporundan özetlenmiştir. Bu kapsamda elde edilen temel bulgular aşağıda özetlenmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

2.1. Terapötik Kurum ve Kuruluş Bakım Modeli

Terapötik kurum bakım modeli, çocuklar ve gençler için kapsamlı bir tedavi modelidir. Bu kapsamda terapötik kurum bakım modeli, aile yanında bakımı mümkün olmayan çocuklar ile gençler için ev dışı, kurum yapısı altında, psiko-sosyal destekler içeren bakım modelini oluşturmaktadır.

Terapötik kurum bakım modelleri, yoğun yatılı grupları kapsamakta olup, konut grupları (genellikle personel tarafından desteklenen), çocuk köyleri, genç yetişkinler için denetimli bireysel konutlar gibi çeşitli grup ev ortamlarına farklılaşma dahil olmak üzere geniş bir modalite yelpazesine sahiptir (Hardera ve diğ., 2013). Bu hizmet, daha yoğun bir terapötik bakıma ihtiyaç duyulan durumlarda davranış bozuklukları, suça sürüklenme, suça maruz kalmış veya engelli çocuklara yönelik olarak sunulmaktadır.

Terapötik kurum bakım modelleri, hastanelerin psikiyatri bölümlerinin sunduğu ikincil basamak hizmetlerden farklılık göstermektedir. Hastanelerin psikiyatri bölümleri, genel olarak kriz anında kısa süreli destek ve tedavi yöntemleri uygulamayı amaçlarken, terapötik kurumlar, daha uzun süreli, çocuklara ve gençlere klinik odaklı hizmetler vermeyi amaçlamaktadır. Terapötik kurum bakım modellerinde, 13-19 yaş aralığındaki gençlere hizmet sunulmaktadır. Ayrıca bakım modelinde, yatılı danışmanlar, sosyal hizmet uzmanları ve 24 saat kriz desteği sağlayabilecek bir psikiyatr görev yapmaktadır. Terapötik hizmet modelinin amacı çocuğun veya gencin kalıcı bir ev tabanlı aile ortamına geçişine yardımcı olmak için gereksinimleri ele almak, toplumla başarılı bir şekilde yeniden bütünleştirmek yer almaktadır (Infomontgomery, 2016). Bu kapsamda ülkelerdeki terapötik bakım ve kuruluş modellerine 2.4.2 Olası Alternatif Bakım Modelleri Raporu'nda yer verilmiştir.

2.2. Özel Gereksinime Sahip Çocuklara Yönelik Entegre Kurum Bakımı Modelleri

Çocukları olumsuz etkileyen aile içi şiddet, akran zorbalığı, ihmal, istismar, suça sürüklenme gibi sorunların yanında iklim koşulları, deprem, sel gibi doğal afetler ve savaş, terör gibi insan yapımı afetler de yetişkinlerden daha çok çocuklar etkilenmektedir. Bu durum, risk altında bulunan ve koruma altına alınacak çocukların sayılarını hızlı bir şekilde artırmaktadır. Çocuk koruma sisteminde yer alan farklı özelliklere ve gereksinimlere sahip çocuk gruplarından biri engelli çocuklardır. Hafif, orta ve ağır engelli çocukların korunma altına alındıkları hizmet birimlerinde, ihtiyaçları doğrultusunda eğitim, sosyal, kültürel etkileşim, sağlık ve psikososyal destek vb. alanlarında sunulacak olan hizmetlerin planlanması ve uygulanması önem taşımaktadır.

Çocuk koruma terimi, her çocuğun zarar görmeme hakkını ele alır. Çocuk korumanın temel amacı, çocukların korunmasını sağlama görevi olan herkesin bu görevi tanımasını ve yerine getirebilmesini sağlamaktır (O'Donnell, 2004). Çocuk koruma, engelli çocukların korunmasını sağlamak, çocuk koruma sistemi içinde yer almaları ve zarar görmemeleri için gerekli önlemlerin alınmasını kapsamaktadır.

Engelli çocuklar için çocuk koruma sisteminde uygulama süreci aile yanında bakım ya da yatılı olmak üzere iki farklı seçenek sunmaktadır. Aile yanında bakım, ülkelere göre farklılık gösteren koruyucu aile modellerini içermektedir. Yatılı bakım ise yine ülkelere göre farklılık göstermekte ancak temel olarak küçük grup evleri, yatılı okullar ve tıbbi destek vermek üzere özelleştirilmiş ev ya da kurum tiplerine ayrılmaktadır. Çocuk koruma sisteminde engelli çocukların entegre hizmet modelleri incelenmiş olup ülke örneklerine 2.4.2 Olası Alternatif Bakım Modelleri Raporu'nda yer verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

2.3. Suça Sürüklenen Çocuklarla İlgili Bakım Modelleri

Dünyada suça sürüklenen çocuk/gençler için hem ceza infaz kurumları, hem de denetimli serbestlik sürecinde birçok müdahale programı uygulanmaktadır. Bu müdahale programlarının amacı çocuk ve gençlerin rehabilitasyonunu sağlamaktır. İyileştirici müdahalelerin yanı sıra koruyucu ve önleyici müdahaleler de bulunmaktadır. Koruyucu önleyici programlarda kullanılan teknikler, rehabilitasyona yönelik müdahale programlarında da kullanılmaktadır. Çocuk adalet sistemlerinde uygulanan müdahale programları suç türüne ve yaş gruplarına göre farklılık göstermektedir. Ancak farklı adalet sistemleri bu uygulamaların gerçekleştirilmesinde fark yaratmaktadır. Birçok dünya ülkesinde kapalı cezaevleri çoğu zaman son çare olarak kullanılmakta, çocuk adalet sistemi içerisinde genellikle eğitim evleri gibi açık kurumlar ya da denetimli serbestlik gibi sistemler kullanılmaktadır. En başarılı müdahale programları aile etkileşiminin vurgulayan ve çocuğun/gençin ailesinin becerilerini geliştiren programlardır. Etkililiğin en az olduğu programlar ise bireye (çocuk ya da genç) odaklanan ve bireyi cezalandırmaya odaklanan programlardır.

2.4. Göçmen Çocuklara Yönelik Uygulama Yaklaşımları

Göçmen çocuklara yönelik bakım modelleri incelendiğinde, genel olarak, ülkeler yatılı bakım programları ve aile temelli bakım yaklaşımlarını bir arada kullanmaktadır. Çocuk refahı yasaları, önleyici ve çocuk merkezli hizmetleri desteklerken, bakım programlarının temel amacı çocukların en iyi çıkarlarını gözetmek ve ailelerle iş birliği içinde çalışmaktır.

Yatılı bakım programlarında genellikle sosyal hizmet uzmanları, sosyal eğitimciler, psikologlar ve pedagoğlardan oluşan profesyonel ekipler görev yapmaktadır. Bu programlar, küçük grup evlerinde güvenli ve destekleyici bir ortam sunarak, çocuklarla istikrarlı ilişkiler kurmaya odaklanmaktadır. Çocukların yatılı bakıma alınma nedenleri arasında en yaygın sebepler ihmal, istismar ve tehlikeye atılma riskidir.

Bu bölümde, bazı ülkelerde ruh sağlığı hizmetleri ve yatılı bakımda geçirilen süreyle ilgili veri eksikliklerine de dikkat çekilmektedir. Ayrıca, aile destek hizmetlerinin yetersiz olduğu durumlarda çocukların kurumsal bakıma daha uzun süre maruz kaldığı görülmektedir.

2.5. Çocuklar için Risk Değerlendirme Modelleri:

Bu bölüm 2.4 faaliyeti içerisinde yazılmış ve detayları raporun ilerleyen bölümlerinde yer alacak olan çocuklar için risk değerlendirme araçları raporundan derlenmiştir.

Yapılan çalıştaylardan öne çıkan sonuçlardan biri de risk değerlendirme araçlarının kullanılarak oluşturulan bir izleme modeli geliştirilmesidir. Bu kapsamda alternatif bir model önerisi de olabilecek risk değerlendirme modelleri de ele alınmıştır. Risk yönetimine yardımcı olacak koruyucu stratejilerin ve kontrollerin uygulamaya konması, potansiyel zarar veya istismar ihtimalinde kuruma ve çalışanlarına da koruma sağlamaktadır. Bu bağlamda ülkeler kapsamında kullanılan karar verme ile risk değerlendirme araçları incelenmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) çocuk koruma ve çocuk refah hizmetleri bağlamında hem federal hükümet hem de eyaletler nezdinde uygulanan çok sayıda değerlendirme aracına rastlanmaktadır. Bu kapsamda, ülke çapında kabul görmüş ve etkililiği birçok çalışmanın sonucuyla ortaya konulmuş, önemli araçlar

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

mevcuttur. Bu araçların kullanıldığı risk değerlendirme modelleri de bulunmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde kurum bakımında olan çocuklara yönelik yardım hattı araçları yer almaktadır. Öncelikle değerlendirme araçlarında çocuklarda istismarın var olup olmadığına ilişkin tarama testleri yapılmaktadır. Bununla birlikte kurum bakımında çocukların güvenliğine, aile risk değerlendirmesine, ailenin güçlü yönleri ve gereksinimlerinin değerlendirilmesine, iletişimin sıklığına ve yeniden birleşmenin değerlendirilmesine yönelik değerlendirme araçlarına ulaşılmaktadır. Değerlendirme araçlarında önemli olan nokta ise çocuğun kurum bakımındaki öncelikli ihtiyacını, çocuğun ihtiyacına yönelik uygulanan hizmetlerin amacı, bu hizmetlerin çocuğa katkısı ve uygulanan hizmetlerin sonucunda elde edilen güç ön plana çıkarılmaktadır.

İngiltere'de korunma ihtiyacı içerisinde olan çocuk, bütüncül bir yaklaşım ile değerlendirilmekte olup çocuğu çevreleyen tüm sistemler dikkate alınmaktadır. İngiltere'de çocuklara yönelik kurum bakım hizmet modellerine ilişkin oluşturulan standart niceliksel bir değerlendirme aracına ulaşılamamaktadır. Ancak "Assesment Framework" olarak isimlendirilen "Çocuk ve Aile Değerlendirme Çerçevesi" oluşturulmuştur. Çocuk ve aile değerlendirmesinin amacı, çocuk ve ailenin ihtiyaçlarını anlamak için yeterli bilgi toplamaktır. Bu kapsamda çocuğun ilk yönlendirildiği aşamada belirtilen endişelerin veya ihtiyaçların doğası ile etkisi hangi müdahale veya desteğin gerekli olduğunu açıklamak önemlidir. Çocuğun 'korunma ihtiyacı olan çocuk' olarak tanımlanacak kriterleri karşılayıp karşılamadığı da çocuk ve aile değerlendirme çerçevesi ile belirlenmektedir. Çocuğun yönlendirilmesinden itibaren değerlendirmenin tamamlanmasına kadar olan sürece ilişkin maksimum 45 iş günlük zaman çizelgesi hazırlanmakta, hazırlanan planın esnek olması ve müdahalenin kişiselleştirilmesine uygun olmasına dikkat edilmektedir. Değerlendirme süreci çocuğa yönelik gerçekleştirilen ziyaretleri de içermektedir(<https://www.safeguardingcambspeterborough.org.uk/children-board/professionals/procedures/child-and-family-assessment/>).

Yeni Zelanda Risk Tahmin Sistemi (RTS)'nin çocuk koruma sisteminin bir bileşeni olarak sosyal hizmet uygulamalarında bir karar verme ve değerlendirme sistemi olması amaçlanmıştır. Bu araç, sosyal hizmet uzmanlarını çocuklar ve ailelere yönelik riskler bakımından aktif karar vericiler olarak merkezi bir konuma yerleştirmiş olup profesyonel değerlendirme yaklaşımına dayandırılmıştır (Stanley, 2007). Bir çocuğun maruz kaldığı risklerin sonuçlarını değerlendirmek üzere sosyal hizmet uzmanları incelemeler, aile değerlendirmeleri, vaka dosyalarının analizi, sosyal hizmet kuramları ve modelleri, süpervizyona danışma gibi yöntemlerden yararlanmıştı.

Ele alınan bu risk değerlendirme araçları da model önerileri arasındadır.

2.6. Alternatif Bakım Modelleri için Öneriler

Dünya örnekleri incelendiğinde elde edilen veriler ışığında, Türkiye'de çocuk koruma sisteminde kullanılacak farklı bakım modelleri, uygulamaları ve hizmetleri ön plana çıkmaktadır. Dünyada yer alan iyi uygulama örneklerine ilişkin önerilere aşağıda yer verilmiştir.

Avustralya, Kanada ve İngiltere kuruluş ve terapötik kurum örnekleri incelendiği zaman, hem danışmanlık hizmetleri, hem de çocukların psiko-sosyal ihtiyaçlarına göre farklı hizmet modelleri sunulması, çocuğun üstün yararını gözeterek ve biyo-psiko-sosyal olarak çocuğun iyi olma halini temel alan programlar olarak karşımıza

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

çıkılmaktadır. Bunun yanı sıra özellikle Avusturalya ve Kanada'da koruyucu önleyici çalışmalarda ailelere yönelik destekleme çalışmaları, grup çalışmalarının yapılması iyi örnek teşkil etmektedir. Böylece, ebeveyn ve aileler, çaresiz kendini hissetmemekte ve çocuklarının doğru kuruluştan hizmet alması, kendi baş etme mekanizmasını güçlendirebilmektedir. Türkiye'de de koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında, uygun kuruluşlarda özellikle Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM)'lerinde risk altında olan veya korunma kararı alınabilecek çocukların ebeveynlerine yönelik yurtdışında uygulanan grup çalışmalarının uygulanması ebeveynlerin baş etme mekanizmalarının ve ebeveynlik becerilerinin gelişmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca Türkiye'de var olan kuruluş bakım modellerine ek olarak aile destek sistemleri oluşturulabilir.

Avusturalya'da uygulanan, çocuğun ihtiyaç analizi (CAT) sistemine göre ilgili terapötik bakım kuruluşuna yerleştirilip hizmet alınmasına karar verilmesi de çocuğun ihtiyacına ve kendisine yönelik hazırlanan vaka yönetimi süreci ve planlaması adına da iyi örnek oluşturmaktadır. Türkiye'de de çocuğun ihtiyaç ve risk analizine göre, uzmanlaşmış ve farklı terapötik hizmetler sunan örneğin yoğun terapötik geçiş bakımı, yoğun terapötik evler, terapötik destekli bağımsız yaşam, terapötik bakım kardeş seçeneği gibi farklı ihtisaslaştırılmış çocuk terapötik bakım modelleri uygulanması vaka yönetimi ve çocuğun iyi olma hali açısından büyük gelişim sağlayacağı ön görülmektedir.

Dezavantajlı gruplara yönelik olarak; İngiltere'de uygulanan güvenli gözetim birimleri sisteminde suçta sürüklenen çocukların rehabilite edilmesi ve ara bakım sunulması, risk altında bulunan suçta sürüklenen çocukların desteklenmesi adına iyi örnek oluşturmaktadır. Suça sürüklenen çocuklara yönelik ihtisaslaştırılmış ikincil ve koruyucu önleyici hizmetler verilmesi açısından örnek teşkil etmektedir.

Aile içi şiddet, ihmal ve istismar, engellilik, göç ve suçta sürüklenme gibi yaşam olayları çocukları etkilemektedir. Bu kapsamda ülkeler çocukların korunmasını sağlamak üzere çeşitli bakım modellerini hayata geçirmektedir. Aile yanında bakım modelleri ülkelere göre farklılık gösterse de kurum bakım modelleri küçük grup evleri, yatılı okul hizmeti veya tıbbi destek veren yatılı kuruluşlar olarak hizmet vermektedir. Bu kapsamda öneriler aşağıda paylaşılmaktadır:

- Yaşam olaylarından etkilenen çocukların kriz müdahalelerini sağlamak üzere çocuk koruma merkezleri oluşturulabilir.
- Çocuklara evde özel sağlık bakım hizmeti sunulmak üzere küçük aile evi hizmet oluşturulabilir. Küçük aile evleri aile yanında destek modeli olarak hizmet verilebilir.
- Çocukların ve gençlerin toplumla bütünleşmesi ve destekli bağımsız yaşamın sağlanması için ortalama 6 çocuğa kısa süreli yatılı bakım hizmetleri sunulabilir. Dünya örneklerinde olduğu gibi kısa süreli yatılı bakım hizmetleri en fazla 1 yıl olacak şekilde organize edilebilir.
- Çocukların eğitim hayatına katılımlarının önceliklendirilmesi için öğrenci rehberlik merkezleri kurulabilir. Bu hizmet modeli okul ve eğitim konularında danışmanlık sağlamalı, eğitim programı seçimi, yetenekler ve ilgi alanları, okuldan kaçma ve zorunlu eğitim, ilköğretimden ortaöğretime geçiş, sağlık sorunları, ruh sağlığı, ergenlik, görme ve işitme, yeme bozuklukları, bağımlılık, ilişkiler ve fiziksel gelişim, öğrenme güçlükleri, evdeki sorunlar, zorbalık, anne babanın boşanması, stres gibi pek çok sorun alanına yönelik hizmeti içerebilir. Ayrıca engelli çocuklara özel bireyselleştirilmiş müfredat kapsamında önceliklendirme yapılabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Özel gereksinime sahip çocukların eğitim öğretim yaşamlarının sürdürülebilir olması için alanındaki ihtisaslaşmış öğretmenler ve bireyselleştirilmiş eğitim müfredatı ile eğitim desteği sağlanarak, öğrencilere mesleki eğitim imkanı da sunulabilir.
- Suça sürüklenen çocuk ve gençler için denetimli serbestlik yönünde çalışmalar mevcut olsa da çocukların rehabilitasyonunu sağlamak ve yeniden topluma entegre etmek amacıyla çeşitli bakım modelleri geliştirilebilir. Koruyucu ve önleyici kapsamda güvenli çocuk evleri ve güvenli eğitim merkezleri oluşturulabilir.
- Güvenli çocuk evlerinde ortalama 200 kişilik çocuklara eğitim ve öğretim imkanı sağlayan kuruluşlar olarak hizmet verebilir. Çocuklar haftalık ortalama 30 saat ders görebilir. Güvenli çocuk evlerinde uzman olan meslek personelleri çocukların gereksinimlerine göre bireysel tedavi planları oluşturarak psikolojik ve davranış bozuklukları ile ilgilenebilir. Bu evlerde çocukların sosyal yaşama katılımı noktasında spor ve sanat gibi faaliyetlerde yer almalarına öncelik verilmelidir. Güvenli çocuk evleri önerisindeki önemli bir nokta ise, ailelerin çocuklarını sık sık ziyaret etmeleri sağlanabilir.
- Güvenli eğitim merkezleri ise ortalama 100 kişilik olan ve küçük gruplara ayrılan bir eğitim kurumu olarak düzenlenebilir. Bu şekilde öğrencilerin örgün ders programları güvenli eğitim merkezlerinde devam edebilir. Ek olarak bu eğitim merkezlerinde farkındalık programları, çocukların yaşadığı problemler, gereksinimlerine yönelik eğitimler de verilebilir.
- Geliştirilecek risk değerlendirme modelleri ise çocukları risklerden koruyacak kurumsal kapasitenin geliştirilmesini destekleyecek bir bakış açısı sunabilir aynı zamanda bir izleme modeli olabilir.

Refakatsiz çocuk ve gençlerin çoğu ihmal ve istismara maruz kalmış ve yaşamları tehlikeye atılmıştır. Göçmen çocukların korunmasına yönelik, kurumsal yatılı bakım programı oluşturulmalıdır. Bu kapsamda göçmen çocuklar sosyal hizmet alanında lisans derecesine sahip sosyal hizmet uzmanlarının yanı sıra psikolog, sosyolog ve pedagoglar eşliğinde kurum hizmeti almalıdır. Kurumsal yatılı programlardaki ana odak çocukların aile yanına dönmesini sağlayacak uygulamalardır. Bu nedenle risk altındaki ailelerin desteklenmesine yönelik bazı hizmetler gerekir. Bu hizmetler:

- Göçmen çocuklara ilişkin öğretimlerini tamamlamak üzere çocuk ve gençlere özel gençlik köyü oluşturulabilir. Kurum bakım hizmeti kapsamında sunulması önerilen bu hizmet modelinde, çok kültürlü genç nüfusun gereksinimlerine yönelik düzenleme yapılmalı, eğitim, rehabilitasyon, tedavi, psikiyatri sonrası ve krize müdahale programları gibi başlıklar altında hizmetler ihtisaslaştırılmalıdır.

Sonuç olarak kurum ve kuruluş bakım hizmeti modelleri Dünya da ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte içinde bulunulan sosyal-ekonomik-kültürel-coğrafi ihtiyaçlara yönelik olarak çeşitlenmektedir. Toplumların içinde bulunduğu durumlar verilen bakım modelleri üzerinde değişiklik yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bakım modellerinin değişimi ihtiyaç analizleri ile birlikte yapısal değişiklikleri ve zamanı de gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmalar, yeni bir modelin ortaya konulması, uygulaması ve değerlendirilmesinden ziyade farklı ülke modellerinin kurum bakım modelleri detaylı olarak incelemiş, Türkiye'de var olan bakım modellerine entegrasyon önerileri sunmuştur.

Yapılan görüşmelerle risk değerlendirme ve izleme modelleri üzerinde durulmasına karar verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3. ÇOCUK BAKIMI HİZMET KALİTESİ DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ GELİŞTİRİLMESİ

ASHB çocuk bakım kuruluşları alanında kalite yönetimi konusunda 20 yıla yakın bir deneyime sahiptir. 2005 yılında başlayan Minimum Standart (MS) geliştirme çalışmaları 2014 yılında Öz Değerlendirme (ÖD) Rehberi'ne evrilmiş, bakım kuruluşları için kapsamlı bir hizmet kalitesi değerlendirme aracı ortaya çıkmıştır. MS baz alınarak geliştirilen ÖD Rehberinde, tüm kuruluşlar için, bakım altındaki bir çocuğun aldığı hizmetlerin asgari standartlarını ortaya koymaya çalışılmış, ve bu standartlar rehberliğinde eylem planları oluşturabilecekleri bir rehber hazırlanmıştır. Mevzuat ile de desteklenerek her sene kuruluşların kendi ÖD'lerini yapmaları zorunlu hale getirilmiştir. Fakat bu zengin içeriğin pratikte uygulanması noktasında arzu edilen başarı düzeyi yakalanamamıştır. Uygulamadaki bu güçlüğü anlamak için yapılan saha çalışmalarında, ÖD sisteminin metodolojisinde iyileştirmelere ve ASHB tarafından kuruluşlara birebir geribildirim yapacak bir sisteme ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır. Kendi kuruluşunu ÖD Rehberine göre denetleyen yöneticiler ve meslek uzmanları yapıcı bir eleştiri ve yönlendirme alamadıkları için, zamanla sistem atıl kalmış, bir bürokratik süreç olarak görülmeye başlanmıştır.

Faaliyet 2.4'ün üçüncü bölümü, bakım kuruluşları için Kalite Değerlendirme Aracının eksiklerinin tespit edilmesini, yeni metodolojilerin geliştirilmesini ve bunların sahada pilot çalışma ile test edilmesini öngörmektedir. Sonuç olarak da işleyen, etkili bir Kalite Değerlendirme Aracının hizmete alınmasını hedeflemektedir. Bu hedefler sahadaki ihtiyacı doğru belirlemeyi ve bunlara etkili bir çözüm getirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen saha çalışmaları sonucunda alandaki eksiklikler tespit edilmiş, yeni bir metodoloji geliştirilerek ÖD Rehberi'nin uygulama kolaylığı artırılmış ve yenilenmiş olan rehberin sahada pilot çalışması yapılmıştır. Yeni metodoloji, eski sistemin aksine nicel bir zemine oturtulmuş, ÖD kalite hedeflerinin altında bulunan uygunluk kriterleri 5'li likert ölçekler haline getirilmiş ve puanlanmıştır. Burada "Çıktı 2.4.1 Hizmet Sunumu için Minimum Standartların Geliştirilmesi" kapsamında güncellenen uygunluk kriterlerinin geçerlilik ve güvenilirlik testleri de yapılarak güncellenmiştir.

Çocuk koruma alanında kuruluşlar için geliştirilecek yeni Kalite Değerlendirme Aracının temeli ÖD Rehberi üzerine oturtulmuştur. Böylelikle ASHB'nin 20 yıllık birikiminin üzerine bir sistem inşa edilerek kurumsal hafızanın geleceğe taşınması da sağlanmıştır. Nicel hale getirilen bu araç ile kuruluşların hizmet kalitelerinin farklı boyutlarda kıyaslanabilir bir şekilde puanlanmasının önü açılmıştır. Ayrıca, bu bileşende ortaya çıkan, güncellenmiş ÖD, diğer adı ile Kalite Değerlendirme Aracının 2.4.4. bileşenindeki kuruluş risk ölçeğiyle de ilişkisi kurulmuştur.

Sonuç olarak, 2014 yılında hazırlanmış olan ÖD Rehberi, hem aradan geçen 10 senedeki yeni ihtiyaçlar doğrultusunda yenilenmiş, hem de ölçülebilir, takip edilebilir bir puanlama sistemini içeren yeni bir metodolojiye kavuşmuştur. Yeni metodoloji, ÖD Rehberi'nin uygulanabilirliğini artırmak için geliştirilmiş olup, güncellenen kalite değerlendirme aracı, geçerlilik ve güvenilirlik testlerinden geçirilmiş, pilot çalışmalar ile son haline getirilmiştir. Böylelikle ASHB için uygulanabilir, nicel temellere dayanan bir Kalite Değerlendirme Aracı ortaya çıkmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3.1. Kalite Değerlendirme Aracı Önerisi

3.1.1. Saha Çalışmasında Ortaya Konulan Öneriler

2.4 faaliyeti kapsamında yapılan Bursa, İzmir ve Ankara illerindeki odak grup görüşmelerinde yeni oluşturulacak olan öz değerlendirme formunun çevrimiçi ve dijital olarak hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir. Matbu olarak ÖD raporlarının ASHB'ye gönderiliyor olması, sonuçların analiz edilmesini, karşılaştırma yapmayı, gelişimi izlemeyi ve geri bildirim zorlaştırmaktadır. Katılımcılar bu sürecin bürokratik bir hale döndüğünü, hazırlanan ÖD raporlarının kalitesinin düştüğünü ifade etmişlerdir. Bu sorunun giderilmesi için de ÖD uygulamasının metodolojisini değer değiştirmek gerektiğini ifade etmişlerdir. Daha efektif bir sistem oluşması için katılımcılar, ÖD sorularının (uygunluk kriterlerinin) likert ölçeği aracılığıyla ölçülmesini ve puanlanmasını önermişlerdir. Bu şekilde geliştirilecek bir puanlama sistemi dahilinde hazırlanacak olan metodolojinin kuruluşlarda uygun olarak kullanılabilereği hususunda odak grup görüşmelerinde geri bildirim verilmiştir. ÖD sisteminin personelin akıllı telefonlarda kullanılabilerecekleri bir uygulama vasıtasıyla yapılabilereği önerisi de sunulmuştur. Ayrıca ÖD yapacak olan personellerin bağımsız olarak öz değerlendirmeyi yapabilmeleri adına kişisel bilgilerinin yeni ÖD metodolojisinde kullanılmaması önerisi, ÖD sürecinin daha etkili ve bağımsız olabileceği hususu saha görüşmelerinde paylaşılmıştır.

Tüm bu öneriler, kuruluşlarda gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinde paylaşılmıştır, böylece ÖD sürecinin daha etkili ve kullanıcı dostu hale getirilmesi için aşağıdaki yeni metodoloji proje ekibi tarafından geliştirilmiştir. Burada geliştirilen yeni metodoloji ile ÖD Rehberi içeriği ve metodolojisi güncellenerek, bir Kalite Değerlendirme Aracına dönüştürülmüştür. Böylelikle, ASHB'nin 20 yıllık kalite deneyiminden elde ettiği tecrübeler üzerine bina edilmiş, gelişen ve farklılaşan hizmet süreçlerine uygun, daha rahat uygulanabilir bir araç ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3.1.2. Yeni Öz Değerlendirme Metodolojisi ve Kalite Değerlendirme Aracı

ÖD Rehberi güncellenerek Kalite Değerlendirme Aracı geliştirilirken aşağıdaki adımlar izlenmiştir.

Şekil 1. Kalite Değerlendirme Aracının geliştirilme adımları

3.1.2.1. Kapsam Geçerlik Çalışması

Bu adımda, öncelikle mevcut uygunluk kriterleri ve bunları destekleyen kanıtlar proje ekibi tarafından gözden geçirilmiştir. Bu kriterlerin güncel olup olmadığı değerlendirilmiş ve gereken alanlarda güncellemeler yapılmıştır.¹ Güncellenen uygunluk kriterleri ve bunları destekleyen kanıtlar Ankara, Çanakkale, Afyonkarahisar, Samsun, Kütahya ve İzmir illerinden toplam 33 yönetici ve meslek elemanı ile yapılan odak grup görüşmelerinde kapsam geçerlikleri tartışılmıştır.

Bu güncelleme sürecinde, kriterlerin doğruluğunu sağlamak için kapsam geçerlilik formları kullanılmıştır. Bu formlar, kriterlerin ASHB'nin kalite hedefleri ve kuruluşların gereksinimleriyle uyumlu olduğunu doğrulamak için uygulanmıştır. Tablo 6'da kapsam geçerlik çalışmasının yapıldığı kuruluşların ve uzmanların pozisyonları ile birlikte bilgileri sunulmuştur.

Tablo 3. Kapsam Geçerlik Formu Uygulanan İl, Kuruluş ve Uzmanlar Listesi

İl	Çalıştığı Kuruluş:	Kuruluşdaki Pozisyon:	Uzmanlığı Mesleği:	Yatılı Kuruluş Deneyimi
1	Ankara	Saray ÇES	Sosyal Çalışmacı (Grup Sorumlusu)	9 Yıl
2	Ankara	Saray ÇES	Çocuk Gelişimci (Grup Sorumlusu)	7 Yıl
3	Ankara	Saray ÇES Müdürlüğü	Psikolog	Uzman Psikolog 7 Yıl

¹ Güncellenen kısımlar, yeni öneri şeklinde sunulmuştur, bunlara Çıktı 2.4.1 - Hizmet Sunumu için Minimum Standartların Geliştirilmesi raporundan erişebilirsiniz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4	Ankara	Saray ÇES Müdürlüğü	Grup Sorumlusu	Çocuk Gelişimci	6 Yıl
5	Ankara	Saray ÇES Müdürlüğü	Çocuk Gelişimci	Çocuk Gelişimci	18 Yıl
6	Ankara	Ankara ÇES Müdürlüğü	Grup Sorumlusu	Çocuk Gelişimci	9 Yıl
7	Ankara	Ankara ÇES Müdürlüğü	Grup Sorumlusu	Uzman Sosyal Çalışmacı	1.5 Yıl
8	Ankara	Ankara ÇES Müdürlüğü	Grup Sorumlusu	Çocuk Gelişimci	20 Yıl
9	Ankara	Ankara ÇES Müdürlüğü	Ev Sorumlusu	Uzman Öğretmen	4.5 Yıl
10	Ankara	Ankara ÇES	Sosyolog / Ünite Sorumlusu	Sosyolog	8 Yıl
11	Ankara	Atatürk İÇES	Çocuk Gelişimci / Meslek Elemanı	Çocuk Gelişimci	2 Yıl
12	Ankara	Atatürk İÇES Müdürlüğü	Sosyal Çalışmacı	Sosyal Çalışmacı	2 Yıl
13	Ankara	Atatürk ÇOKİM	Sosyolog	Sosyolog	5 Yıl
14	Ankara	Atatürk Çocuk Destek Merkezine Bağlı İlk Kabul Birimi	Meslek Elemanı	Öğretmen	20 Yıl
15	Ankara	Atatürk İÇES Çocuk Koruma, İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi	Sosyal Çalışmacı	Sosyal Çalışmacı / Çocuk Gelişim Uzmanı	6 Yıl
16	Ankara	ÇES			
17	Ankara	İl Müdürlüğü	SHU	SHU	2 Yıl
18	Ankara	Atatürk İÇES Müdürlüğü	Sosyal Çalışmacı	Sosyal Çalışmacı	22 Yıl
19	Çanakkale	Çocuk Hizmetleri Birimi	Çocuk Gelişimcisi	Çocuk Gelişimcisi	6 yıl
20	Afyonkarahisar	Afyonkarahisar Sosyal Hizmet Merkezi	Çocuk Gelişimcisi	Çocuk Gelişimcisi	5 yıl
21	Samsun	Samsun İÇES	Kuruluş Müdür Vekili	Uzman Öğretmen	15 yıl
22	Kütahya	Kütahya Huzurevi- Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı Vekili	Sosyal Çalışmacı	13 yıl
23	İzmir	Buca Çocuk Destek Merkezi	Kuruluş Müdürü	Yönetici/Sosyal Hizmet Uzmanı	35
24	İzmir	Buca Çocuk Destek Merkezi	Müdür Yardımcısı	Psikolojik Danışman	10
25	İzmir	Buca Çocuk Destek Merkezi	Hemşire	Hemşire	2
26	İzmir	Buca Çocuk Destek Merkezi	Psikolog	Psikolog	11
27	İzmir	Buca Çocuk Destek Merkezi	Psikolog	Psikolog	16
28	İzmir	Buca Çocuk Destek Merkezi	Öğretmen	Öğretmen	8
29	İzmir	Karşıyaka Çocuk Evleri Sitesi	Sosyal Çalışmacı	Sosyal Çalışmacı	2 yıl
30	İzmir	Karşıyaka Çocuk Evleri Sitesi	Sosyal Çalışmacı	Çocuk Gelişimci	2 yıl

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

31	İzmir	Karşıyaka Çocuk Evleri Sitesi	Psikolog	Psikolog	3 yıl
32	İzmir	Karşıyaka Çocuk Evleri Sitesi	Sosyal Çalışmacı	Çocuk Gelişimci	9 yıl
33	İzmir	Karşıyaka Çocuk Evleri Sitesi	Sosyal Çalışmacı	Sosyal Çalışmacı	3.5 yıl

Yapılan bu çalışma neticesinde ÖD rehberinde bulunan uygunluk kriterlerinin ve kanıtların ilgili kalite alanını ölçmek için uygun olup olmadığı, yatılı kuruluşlar için uygunluğu uzmanlara sorulmuştur. Yine uzmanlardan bu maddeler ile ilgili düzeltme önerileri varsa belirtmeleri istenmiştir. Yapılan analizler neticesinde ÖD rehberindeki çoğu uygunluk kriteri ve kanıtın hala geçerli olduğu ve uygulanabileceği belirlenmiştir (detaylı sonuçlar Ek-1 Kapsam Geçerlik Formu Excel dosyasında sunulmuştur).

Bu analizler neticesinde yenilenen ve eklenen sorularla birlikte, ÖD Rehberinde bulunan beş kalite alanının hepsinin altındaki kalite hedefleri alt boyut maddesi olarak değerlendirilmiştir. Yalnızca, 3.1. İşe Alım ve Görevlendirme Kalite Değerlendirme Alanı'nın, alımlarına merkezi atama KPSS puanı ile yapıldığı için artık ilgisiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bu anlamda bu alan yeni ÖD rehberinde "işe alım" kısmı çıkarılarak yalnızca "görevlendirme" olacak şekilde güncellenerek sunulmuştur.

3.1.2.2. Uygunluk Kriterlerinin ve Kanıtların Güncellenmesi

ÖD sisteminin zayıf olarak nitelendirilen yönlerinden birisi, nicel ve karşılaştırılabilir bir ölçüm sağlayacak metodoloji eksikliği olmuştur. Proje kapsamında istenen somut, ölçülebilir kalite değerlendirme aracını geliştirmek için ÖD' rehberine 5'li likert tipi cevap ifadeleri eklenmiştir. Bunu gerçekleştirmek için uygunluk kriteri ifadeleri birbirleri ile uyumlu olacak şekilde güncellenmiş ve "Lütfen kuruluşunuz ile ilgili aşağıdaki ifadelere katılım derecenizi belirtiniz" sorusuna "1-kesinlikle katılmıyorum, 2- katılmıyorum, 3-orta derece katılıyorum, 4-katılıyorum, 5- kesinlikle katılıyorum" 5'li likert cevap seçeneği ile yanıtlayacak şekilde yeniden tasarlanmıştır.

Kanıtlar da bu çalışmada güncellenmiş, her bir uygunluk kriteri için ilgili en az bir kanıt olacak şekilde kanıtlar güncellenmiştir. Bu kanıtlar da uzmanlar tarafından gözden geçirilmiştir. (Ek-2 ÖD Kalite Değerlendirme Aracı excel dosyasında görebilirsiniz).

Kapsam Geçerlik çalışmasında yapılan değişiklik önerileri neticesinde ÖD kalite alanlarının her biri için uygunluk kriteri ve kanıt ifadeleri bu bağlamda güncellenmiştir. 5'li likert tipi ölçüklere dönüşen uygunluk kriterleri bu aşamadan sonra geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının maddeleri olarak sahaya sunulmuştur.

3.1.2.3. Geçerlik ve Güvenirlik Analizi

Yukarıda belirtilen süreç sonucunda ÖD rehberinin uygunluk kriterleri ile kanıtları online bir form aracılığı ile tüm kuruluşlar ile paylaşılmıştır. Kuruluşlardan müdür, müdür yardımcısı, meslek elemanları ve grup sorumlularının bu formu doldurmaları istenmiştir. Geçerlik testleri, soruların ölçtüğü kavramın doğru şekilde temsil edildiğini belirlemek için kullanılırken, güvenilirlik testleri, aynı ölçüm aracının farklı gruplar arasında tutarlı sonuçlar verip vermeyeceğini değerlendirmektedir. Bu analiz neticesinde ÖD rehberindeki alt kalite hedef alanlarının her biri için uygunluk kriterleri ve kanıtlarda önemli bir revizyona gidilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3.1.2.4. ÖD Rehberinin Sadeleştirilmesi

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının ardından faktör yükleri düşük çıkan uygunluk kriterleri elenmiştir. Bunun ardından uzmanlar ile yapılan odak grup çalışmaları ile kriterlerin ve kanıtların son bir kez daha üzerinden geçilerek ÖD rehberine son hali verilmiştir. Yalnızca istatistiki sonuçlar değil, saha tecrübesi yüksek olan uzman görüşlerini alan nitel bir analiz ile sonuçların sahanın ihtiyaçlarına daha uygun ve tutarlı olması sağlanmıştır. Bu çalışmalar neticesinde değerlendirme aracı sadeleştirilerek toplamda 213 olan kriter sayısı 164'e indirilmiştir. Ayrıca yeni kalite alanları olarak önerilen Etik İlkeler ve Afet ve Acil Durumlar için 15 yeni kriter önerilmiştir.

3.1.2.5. ÖD Rehberinin Kalite Değerlendirme Aracı olarak tasarlanması

ÖD Rehberi uygunluk kriterleri, kanıtlar ve kalite hedef alanları güncelledikten sonra, bu adımda Kalite Değerlendirme Aracı'nın puanlama metodolojisi geliştirilmiştir. Burada puanlama aşağıda listelenen, ÖD Kalite Değerlendirme Alanları temelinde geliştirilmiştir (bkz. Tablo 7). Her bir Kalite Değerlendirme Alanı'nın puanı bu alan altında bulunan uygunluk kriterlerine verilen puanların o alan için ortalaması alınarak hesaplanmıştır. Daha sonra, ÖD Rehberinde yer alan 7 alan için (Mesleki Uygulama, Kişisel Bakım, Personel, Kaynaklar, Yönetim, Etik İlke ve Sorumluluklar, Afet ve Acil Durum) ilgili Kalite Değerlendirme Alanları'nın puan ortalamaları alınmıştır. Son olarak kuruluşun kalite puanı bu yedi alanın puan ortalamasını yansıtmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 4. Kalite Değerlendirme Alanları Örnek Puan Hesabı

1. Mesleki Uygulama Kalite Puanı	59%
1.1. Amaç ve Hedefler Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.1.)	38%
1.2.Çocukların Korunması Kalite Değerlendirme Alanı(Standart 1.2.,1.3.)	44%
1.3.Bakım Planlaması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.4.,1.5.,1.6.)	100%
1.4.Geçiş/Ayrılış Planlaması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 1.7.)	60%
1.5. Çocukların Yönetime Katılması, Seslerini Duyurması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.10.)	54%
2. Kişisel Bakım Kalite Puanı	36%
2.1.Beslenme ve Sağlık Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.1.,2.2.)	30%
2.2.Oyun ve Eğlence Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.3.)	33%
2.3.Eğitim Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.11.)	32%
2.4.Davranış Kontrolü ve Yaptırımlar Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.9.)	43%
2.5.Kimlik Gelişimi ve Değer Kazanımı Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.4.,2.5.,2.6.,2.8.,2.9.)	35%
2.6.İlişkiler ve Bağlanma Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 2.7.)	42%
3. Personel Kalite Puanı	53%
3.1.İşe Alm ve Görevlendirme Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 3.1.,3.3.)	75%
3.2.Personelin Eğitimi ve Gelişimi Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 3.2.)	44%
3.3.Personele Yönelik Danışmanlık ve Destek Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 3.2.,3.4.)	39%
4. Kaynaklar Kalite Puanı	45%
4.1.Çocukların Yaşam Alanları Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 4.1.,4.2.)	50%
4.2.Gönüllü Katkı ve Katılımların Yönetimi Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 4.1.)	40%
5. Yönetim Kalite Puanı	45%
5.1.Kuruluş Faaliyetlerinin Planlanması, İzlenmesi ve Raporlanması Kalite Değerlendirme Alanı (Stan	41%
5.2.Kayıtlar(Dokümantasyon) ve Gizliliğin Sağlanması Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 5.1.,5.2.)	50%
6. Etik İlke ve Sorumluluklar Kalite Puanı	70%
6.1. Etik İlke ve Sorumluluklar Kalite Değerlendirme Alanı (Standart 6.1)	70%
7. Afet ve Acil Durum Kalite Puanı	60%
7.1 Afet ve acil durumlar için kuruluşların kalite Değerlendirme Alanı Kalite Değerlendirme Alanı (Sta	60%

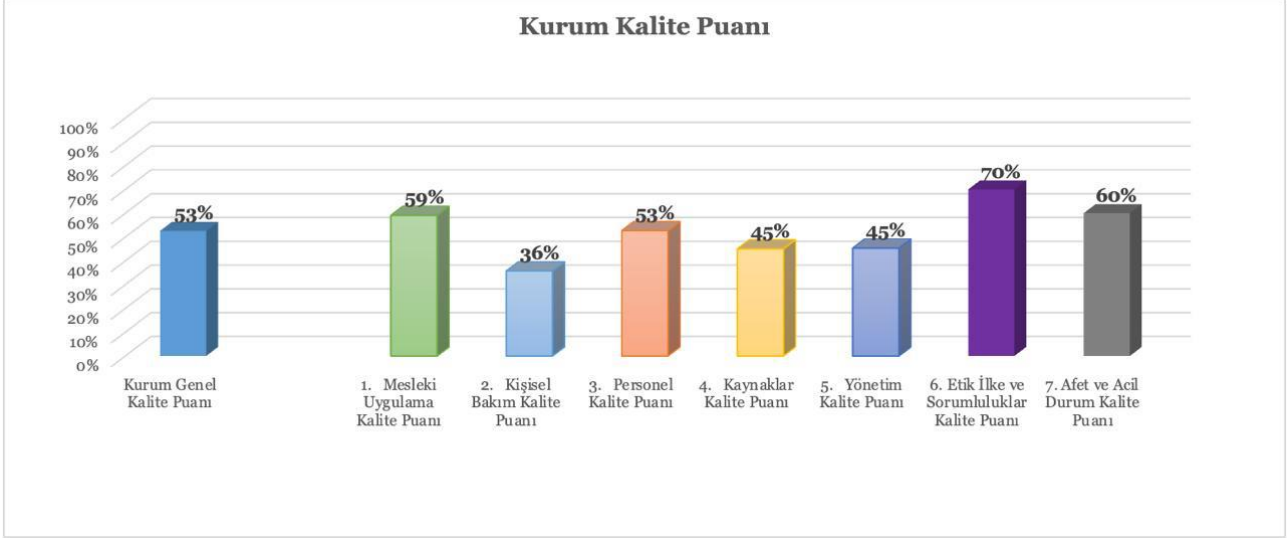
Tablo 4'te örnek olarak gösterildiği üzere, Kalite Değerlendirme Alanlarının altında bulunan uygunluk kriterlerinden alınan puanların ortalaması ile her birinin puanı %100 tam puan olacak şekilde hesaplanmıştır. Bu puanların ilgili üst alanın Kalite Puanını oluşturmuştur. Şekil 1'de ise örnek olarak bir kuruluşun genel puanının hesaplandığı grafik sunulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 2. Kuruluş Kalite Puanının Hesaplanması - Örnek

Geliştirilen metodoloji sayesinde, ÖD Rehberi nicel olarak ölçülebilir, karşılaştırılabilir bir Kalite Değerlendirme Aracına dönüşmüştür. Bu araç sayesinde;

- Her bir kuruluşun, her bir uygunluk kriteri özelinde ve detayında ÖD puanı takip edilebilir hale gelmiştir.
- Kuruluşların 7 alanda ve bunların altındaki Kalite Değerlendirme Alanlarında hizmetlerini kıyaslanabilir bir şekilde puanlaması sağlanmıştır.
- Kuruluşun genel performansı puanlanmıştır.

3.2. Çocuk Bakımı Hizmet Kalitesi Değerlendirme Araçlarının Geliştirilmesi Genel Değerlendirme

Özne Çocuk projesi kapsamında daha önce tamamlanan pek çok faaliyet (2.1, 2.2, 2.3), mevcut kalite değerlendirme aracı olan ÖD Rehberinin gözden geçirilerek güncellenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, hem 2.4 kapsamında hem de diğer bileşenler kapsamında gerçekleştirilen çalıştaylarda ve saha ziyaretlerinde ÖD Rehberinin işlevsel olmasını engelleyen pek çok husus tespit edilmiş, güncellenmesi gereken noktalar not edilmiştir. Bu değerlendirmeler neticesinde ÖD Rehberinin hem içerik hem de metodoloji olarak kullanım kolaylığını artıracak değişikliklere ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir.

Faaliyet 2.4'ün 3. bölümü kapsamında geliştirilen yeni Kalite Değerlendirme Aracı bu doğrultuda, öncelikle ÖD Rehberinin uygunluk kriterlerini ve kanıtlarını ele alarak güncellemiştir. Yapılan saha çalışmalarında kapsam geçerlikleri test edilmiş ve hem mevcut madde ifadeleri güncellenmiş, hem de yeni kriterler ve kanıtlar eklenmiştir. Ayrıca, uygunluk kriterleri 5'li likert soru tiplerine dönüştürülmüştür. Bu yenilenen liste kuruluşlarla paylaşılarak geçerlik ve güvenilirlik testlerine tabi tutulmuş, istatistiki analizler neticesinde faktör yükleri düşük olan maddeler elenmiştir. Son olarak uzman görüşleri ile yeni ÖD Rehberi (Kalite Değerlendirme Aracı) daha da sadeleştirilmiş ve uygulanması kolay bir hale dönüşmüştür.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Geliştirilen yeni metodoloji sayesinde, ÖD Rehberi artık nicel olarak ölçülebilir ve karşılaştırılabilir bir Kalite Değerlendirme Aracı'na dönüşmüştür. Bu yeni araç ile her bir kuruluşun, her bir uygunluk kriteri özelinde detaylı ÖD puanları takip edilebilir hale gelmiştir. Ayrıca, kuruluşlar 5 farklı kalite alanında (Mesleki Uygulama, Kişisel Bakım, Personel, Kaynaklar ve Yönetim) ve bu alanların altındaki Kalite Değerlendirme Alanlarında hizmetlerini kıyaslanabilir bir şekilde puanlayabilmektedir. Bu, kuruluşların kendi hizmetlerini değerlendirirken daha geniş bir perspektif sunarak karar vermelerini kolaylaştıracaktır. Son olarak, kuruluşların genel performansı da puanlanmıştır ve bu sayede kuruluşların genel kalite seviyeleri hakkında bir değerlendirme yapılabilmektedir. Bu gelişmeler, kuruluşların hizmet kalitesini daha etkili bir şekilde izlemelerine ve iyileştirmeler yapmalarına olanak tanımaktadır.

Sonuç olarak, ÖD Rehberi, yeni gereksinimler doğrultusunda güncellenmiş ve ölçülebilir bir puanlama sistemi içeren yeni bir metodolojiyle iyileştirilmiştir. Bu yeni metodoloji, ÖD Rehberi'nin kullanılabilirliğini artırmak için geliştirilmiş ve saha testleriyle onaylanmıştır. Böylece, ASHB için uygulanabilir ve nicel temellere dayanan bir Kalite Değerlendirme Aracı oluşturulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4. ÇOCUK BAKIMI HİZMET MODELLERİ İÇİN RISK ÖLÇEKLERİNİN TANIMLANMASI

Faaliyet 2.4'ün son bölümünde ise çocuk bakımı hizmet modellerinin ilk kabul kısmında çocukların riskini tespit edecek bir ölçek hazırlanması öngörülmüştür. Buna ilave olarak yine kuruluşların da risk yönetim kapasitelerinin ölçeklendirilmesi planlanmıştır. Bu bağlamda iki farklı ölçek oluşturulmuştur: biri çocukların, diğeri ise hizmet sunan kuruluşların uyumunu ve uygun hizmet modelini belirlemek amacıyla kullanılacaktır. Bu ölçekler, değerlendirilen çocukların en uygun bakım modelinden yararlanması ve ilk kabulde doğru kuruluşa yönlendirilmelerini hedeflemektedir.

Bu bölümde ilk olarak bir masabaşı araştırma yapılmıştır. "2.4.4 Kurum Bakımında Olan Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirme Araçları Yurtdışı Örnekleri" raporunda bu bulgular Bakanlığa sunulmuştur. Bu raporda çeşitli ülkelerde kullanılan karar verme yöntemleri ve risk değerlendirme araçlarını incelenmiştir. Farklı ülkelerde çocuk koruma hizmetlerinde kullanılan araç ve yöntemler ele alınarak, bu ülkelerin uygulamaları kıyaslanmıştır. Kuruluş bakımında olan çocuklara yönelik gerçekleştirilen hizmetler ve uygulanan standartlara yönelik gerçekleştirilen araştırmalar değerlendirilmiş ve risk altındaki çocuklara yönelik yapılandırılmış bir perspektif sunulmuştur. Bu kapsamda yurtdışında geliştirilmiş olan standartlar, risk altındaki çocuklarla ilgili kurumların ve toplumun diğeri paydaşlarının çocukları korumak için koordineli bir şekilde çalışmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca aile yanında destek verme gibi alternatif bakım hizmetlerinin ve değerlendirme araçlarının yanı sıra göç veya afet gibi farklı risk grupları altında bulunan çocuklar için de özelleştirilmiş koruma ve bakım standartları oluşturulmaktadır. Kuruluş bakımında bulunan çocukların gereksinimlerinin karşılanması ve potansiyel risklerin önceden saptanarak engellenmesine yönelik bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır. Burada önemli olan nokta her standart veya stratejinin çocuk haklarına ve çocuk refahına odaklanmasını sağlamaktır. Çocuklara yönelik kuruluş bakım hizmeti sağlayan kuruluşların risk yönetim standartları incelenmiş olup öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler;

- Çocuklara yönelik kuruluş bakım hizmeti sunan kuruluşlar, potansiyel riskleri saptamak ve çocuk koruma çalışmalarını geliştirmek için önleyici tedbirler oluşturmaktadır. Bu kapsamda hizmet modellerinin çeşitliliğinin artırılması, önleme ve müdahale için özelleştirilmiş tedbirler oluşturulması gerekmektedir.
- Özel gereksinimli çocukların entegrasyonlarını sağlamak amacıyla, çocukların çıkarlarını öncelik tutan bakış açısının geliştirilmesi ve tüm kuruluş bakımında çalışan personellere aktarılması önerilmektedir.
- Devlet tarafından sağlanan çocuk koruma hizmetlerinde çalışan personellerin çocuğu anlama, çocuğun çıkarlarını ön planda tutma ve uyum sağlanması gibi konularda birlikte koordinasyon içinde çalışmasının önemli olduğuna dikkat çekilmiştir.
- Çocuk koruma hizmetlerindeki idarelerin, potansiyel risklere yönelik bütçelerini de göz önüne alarak stratejik amaçlar ve planlar oluşturması, eylem planları, uygulanan stratejilerin izlenmesi ve değerlendirmesine yönelik ise araçlar hazırlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu bölümde "risk belirleme" ve "risk doğrulama" çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştaylarda çocuk ve kuruluşlar için geliştirilecek ölçek önerileri kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Görüşme Tarihi	Görüşmenin Yapıldığı İl	Görüşme Yeri	Görüşme Türü	Katılımcılar	Katılım Gösteren Faydalanıcı Yetkilileri
25.03.2024	Ankara	Ankara Çocuk Evleri Sitesi & Saray Çocuk Evleri Sitesi	Risk Belirleme Çalıştayı	Prof. Dr. Esra Çalık Var Doç. Dr. Semih Ceyhan	Aile Sosyal Hizmetler Ankara İl Md. Uzmanları Ankara & Saray ÇES uzmanları
17.07.2024	Ankara	ASHB ÇHGM	Risk Doğrulama Çalıştayı	Prof. Dr. Esra Çalık Var Doç. Dr. Semih Ceyhan Robert Kroiss	Betül Özdüzen Teker, Gülay Türk ve ilgili ÖD uzmanları
18.07.2024	Ankara	ASHB ÇHGM	Risk Doğrulama Çalıştayı	Prof. Dr. Esra Çalık Var Doç. Dr. Semih Ceyhan Robert Kroiss	Betül Özdüzen Teker, Gülay Türk ve ilgili ÖD uzmanları

4.1. Araçların Metodolojisi

Risk değerlendirmede kullanılan ölçekler İngiltere ve Avusturalya risk değerlendirme araçlarına benzer nitelikte çocuğun tüm sistemlerle olan ilişkisinde yaşadığı riskleri ele almaya çalışmaktadır. Özellikle ilk değerlendirmeyi destekleyecek genel ve kısa soru formları geliştirilmesine dikkat edilmiştir. Kuruluş risk yönetimi ölçekleri ise yine ekolojik sistem perspektifi ile ele alınmış ve çocuk risk değerlendirme kriterleri kuruluş risk yönetimine yansıtılarak çocukların kuruluşlarda bakımını sağlama, rehabilite etme ve refahını artırmayı amaçlamaktadır. Geliştirilen model belirli alanlardaki risk altındaki çocukların bu riski yönetebilecek kuruluşların belirlenerek yönlendirilmesini kapsamaktadır. Bu nedenle çocuklar için risk değerlendirme aracı, kuruluşlar için risk yönetim kapasitesi değerlendirme aracı ve eşleştirme sistemi geliştirilmiştir. İki araçta farklı puanlama sistemlerine sahiptir.

Bu çalışmalar neticesinde aşağıda sunulan iki ölçek geliştirilmiştir

- Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi Değerlendirme Aracı
- Çocuk Riski Değerlendirme Aracı

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4.2. Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi Değerlendirme Aracı

Yukarıda da bahsedilen çocukların karşılaştıkları riskleri azaltmak ve çocukları korumak için kuruluşların riskleri yönetme kapasitesi üzerinde durulmuştur. Bu ölçme aracı üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm çocukların özelliklerine göre kuruluşların filtrelenmesini sağlayan sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölüm tüm kuruluşlar için ortak sorularla risk belirlemeye yardımcı olacak sorulardır. Üçüncü bölüm ise risk alanlarına özel geliştirilen risk değerlendirme sorularıdır.

4.2.1. Filtreleme Soruları

Bu bölümde yer alan çocukla ilgili kriterler kuruluşları filtrelemek için kullanılacaktır.

- CİNSİYET: Cinsiyetine uygun olmayan kuruluşlar elenir.
- YAŞ: Yaş aralığına uygun olmayan kuruluşlar elenir. (iki yaş aralığı değerlendirilebilir)
- Mahkemenin aile yanında/aile bireylerinin birinin yanında bulunmaması ile ilgili kararı varsa il elemesi yapılır.
- ÇOCUĞUN AİLESİNİN YAŞADIĞI HİZMET BÖLGESİ
- Çocuğun yaşadığı bölgede güçlü bir yönünü destekleyen, başarılı olduğu kurs, eğitim, sanat, hobi, spor vb. kurslarının bulunması durumunda il elemesi yapılır.

4.2.2. Ortak Risk Belirleme Soruları

Bu bölümde kuruluşlar için geliştirilmiş ortak sorular bulunmaktadır. Bu sorulara göre kuruluşlara risk yönetim kapasitesi puanı verilecektir.

Sorular	Uygun	Uygun değildir	
G1: Kuruluşun fiziksel özellikleri erişilebilirlik standartlarına (2020 yılında yayınlanan erişilebilirlik kılavuzu)	50 puan	0	
UYGUN DEĞİL İSE YAPILAN DÜZENLEMELERLE			
Fiziksel Engeli olan çocuklar için	10 p	0	
Görme engelli çocuklar için	10 p	0	
İşitme engelli çocuklar için	10 p	0	
Kronik hastalığı olan çocuklar için	10 p	0	
Zihinsel engelli		0	
G2: Kuruluşun hastaneye yakınlığı	30 km altında 10 p	30 km üstünde	
G3: Kuruluşta çocuk başına düşen m ² oranı			
G4: Kuruluşun bakım elamanı başına düşen çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü p

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

G5: Kuruluşun meslek elemanı başına düşen çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü p	
G6: Kuruluştaki personelin uzmanlık alanı	Personelin uzmanlık alanları genel olarak alınır. Daha sonra risk alanlarına göre filtrelenir.			
G7: Kuruluştaki bakım personelinin sahip olduğu hizmet içi eğitim sertifikaları, kurslar, seminerler vb. Her bir eğitim ilgili risk alanında 5 puan olarak hesaplanacaktır.	Sağlık sorunu ile ilgili eğitimler	Özel eğitime ilgili	Davranış sorunu ile ilgili	Diğer
G8: Kuruluştaki meslek elemanlarının sahip olduğu hizmet içi eğitim sertifikaları, kurslar, seminerler vb. Her bir eğitim ilgili risk alanında kişi sayısı X 5 puan olarak hesaplanacaktır.	Çodep yaşam becerileri ve hayata hazırlama modülü eğitimi ANKA temel personel eğitimi EMDR Çözüm odaklı terapi Bilişsel davranışçı terapi eğitimi (basamaklara göre bölünebilir) ANKA Psikososyal destek modülü Travma sonrası stres bozukluğu eğitimi Kayıp ve yas sonrası psiko sosyal destek Özel gereksinimli çocuklarla ilgili eğitimler Diğer hizmet içi eğitimler			

Yukarıda sorulan genel sorulardan bazıları ilgili risk alanlarının puanlamasına eklenecektir. Bu sorular sarı ile boyanmıştır.

4.2.3. Risk Alanlarına Göre Risk Yönetim Kapasitesi Soruları

4.2.3.1. Sağlık Sorunları ile İlgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G1 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G2 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G3 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G4 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G7 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Sağlık sorunu ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan		
G8 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Sağlık sorunu ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan		
6- Kuruluşun bakım elemanı başına düşen sağlık sorunu olan çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü 0 p

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

7- Kuruluşun meslek elamanı başına düşen sağlık sorunu olan çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü 0 p
8- Kuruluşun hemşire başına düşen sağlık sorunu olan çocuk sayısı oranı	1/30 altı 10p	1/30 -1/50 arası 5p	1/50 üstü 0p
9- Kuruluşta sağlık sorunu olan çocukların acil desteğe ihtiyaçları bulunduğu heber verebilecekleri buton ya da çağrı sistemi mevcuttur.	Bulunmaktadır 10 p	Bulunmamaktadır 0p	

4.2.3.2. Özel Gereksinim ile İlgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G1 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G2 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G3 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G4 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G7 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Özel gereksinim ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan		
G8 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Özel gereksinim ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan		
7- Kuruluşun bakım elamanı başına düşen özel gereksinimli çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü 0 p
8- Kuruluşun meslek elamanı başına düşen özel gereksinimli çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü 0 p
9- Kuruluşta özel gereksinimli çocukların yaşamını kolaylaştıran destek materyaller vardır.	Bulunmaktadır 10 p	Bulunmamaktadır 0p	
10- Özel gereksinimli çocukların da kullanabileceği atölye, sosyal vb. alanlar vardır.	Bulunmaktadır 10 p	Bulunmamaktadır 0p	

4.2.3.3. İç ve Dışa Yönelik Sorun Davranışları ile İlgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G3 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
G4 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
G7 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Sorun davranış ve psikososyal destek ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan	
G8 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Sorun davranışla ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan	
5- Çocukların kullanabileceği atölye, sosyal alanlar vb. ortamlar bulunmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
6- Çocuklara sıklıkla becerilerini geliştirebilecekleri kurslar verilmektedir.	Uygundur 10	Uygun değildir 0

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

7- Kuruluşta görüşme odası bulunmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
8- Kuruluşlarda çocukların kullandığı, görüşme yapıldığı alanlar kırılmaz camdan yapılmıştır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
9- Kuruluşta yönetmeliğe uygun kamera sistemi bulunmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
10- Kuruluş içe ve dışa yönelmiş sorun davranış yaşayan çocukları psikososyal açıdan destekleyecek STK'lar ile iş birliği yapmaktadır.		

4.2.3.4. Eğitimle ilgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G6: SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
1. Kuruluş eğitim kurumlarına yakındır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
2. Kuruluşta yeteri kadar etüt salonu vardır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
3. Kuruluşta çocukların akademik becerilerini destekleyecek ek dersler düzenli olarak verilmektedir.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
4. Kuruluşa çocukların akademik becerilerini destekleyen öğretmenler gelmektedir.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
5. Okul devamsızlığı yapan çocuklar ile ilgili okul rehberlik servisi ile çalışmalar yapılmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
6. Kuruluşta uzaktan eğitime devam eden çocuk sayısının toplam çocuk sayısına oranı	Oran arttıkça puan düşecek	
7. Kuruluşa geldikten sonra okula devam eden çocuk sayısı	Oran arttıkça puan artacak	
8. Kuruluşa geldikten sonra okuma yazma öğrenen çocuk sayısı (Okuma yazmayı öğrendikleri 1. Sınıf yaşını geçmiş olanlar dikkate alınır)	sayı arttıkça puan artacak	

4.2.3.5. Arkadaş İlişkileri ile İlgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G3 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
G4 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
G7 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan	
G8 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	İletişim becerileri, akran zorbalığı, atılganlık eğitimi vb ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan	
5. Çocuklara iletişim becerileri ile ilgili eğitimler verilir.	Uygundur 10	Uygun değildir 0

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

6. Çocuklara akran zorbalığı ile ilgili eğitimler verilir.		
7.Çocuklara mahremiyet ve değerler eğitimi verilir.		
8. Kuruluşta çocukların birlikte zaman geçirebilecekleri sosyal ortamlar bulunur.		

4.2.3.6. Fiziksel, Duygusal ve Cinsel İstismar ve İhmal ile İlgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G3 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
G4 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK		
G7 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	İstismar ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan	
G8 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Psikososyal destek ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan	
Kuruluştaki meslek elemanları ANKA Psikososyal destek eğitimini almıştır.	Ayrıca ek 5 puan	
5- Kuruluşta görüşme odası bulunmaktadır	Uygundur 10	Uygun değildir 0
6- Çocuklara sıklıkla becerilerini geliştirebilecekleri kurslar verilmektedir.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
7-. Çocukların kullanabileceği atölye, sosyal alanlar vb. ortamlar bulunmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
8- Kuruluşta hem istismar mağduru hem de faili olan çocuklar bir arada bulunmamaktadır.	Bulunmaktadır 0	Bulunmamaktadır 10

4.2.3.7. Maddenin Kötüye Kullanımına ile İlgili Kuruluş Risk Yönetim Kapasitesi

G3 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G4 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK			
G7 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Maddenin kötüye kullanımı ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan		
G8 SORUSUNUN PUANI EKLENECEK	Maddenin kötüye kullanımı ile ilgili eğitimlerin her biri kişi sayısı X 5 puan		
5- Kuruluştaki meslek elemanları ANKA Psikososyal destek eğitimini almıştır.	Ayrıca ek 5 puan		
6- Kuruluşun bakım elamanı başına düşen maddenin kötüye kullanımı sorunu olan çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü 0 p
7- Kuruluşun meslek elamanı başına düşen maddenin kötüye kullanımı sorunu olan çocuk sayısı oranı	1/7 altı 10p	1/8-1/10 arası 5 p	1/10 ve üstü 0 p
8- Kuruluşun hemşire başına düşen maddenin kötüye kullanımı sorunu olan çocuk sayısı oranı	1/30 altı 10p	1/30 arası 5p	-1/50 1/50 üstü 0p
5- Kuruluşta görüşme odası bulunmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0	
6- Kuruluşun hastaneye yakınlığı	30 km altında	30 km üstünde	

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	10 p	
7-. Çocukların kullanabileceği atölye, sosyal alanlar vb. ortamlar bulunmaktadır.	Uygundur 10	Uygun değildir 0
8- Kuruluşta hem madde ticareti ile ilişkili olabilecek hem de kullanan çocuklar bir arada bulunmamaktadır.	Bulunmaktadır 0	Bulunmamaktadır 10
9.Kuruluşun Yeşilay gibi madde kullanımına müdahale eden STK'lar, üniversiteler ile protokolü vardır.		
10.Kuruluşun kamera sistemi vardır.		

4.3. Çocuk Riski Değerlendirme Aracı

Ülke örneklerinin incelendiği risk değerlendirme kriterleri dikkate alınarak geliştirilen çocuk risk değerlendirme soruları çocukların belli sorun alanlarında ve sistemlerde karşılaşabilecekleri risklerin belirlenmesini sağlamaktadır. Sistem çocukların ilk değerlendirme sürecinde bir çok riski tespit ederek doğru kuruluşlara yerleştirmelerini sağlayan veriler üretmektedir. Çocuk risk değerlendirme aracı da çocukların içinde buldukları çevrede maruz kalabilecekleri riskleri belirlemeye yardımcı olacaktır. Yapılan değerlendirmeler, toplantılar ve geri bildirimlerin ardından araca aşağıdaki son hali verilmiştir. Çocuk risk değerlendirme aracı çocukla ilgili genel bilgilerin yer aldığı giriş bölümü ve çocuğu etkileyebilecek risk alanları ile ilgili soruların yer aldığı bölümlerden oluşmaktadır. Her bir risk alanı ile ilgili ayrı ve toplam risk puanları elde edilebilmektedir.

4.3.1. Genel Bilgiler

Aşağıda risk değerlendirme alanlarına geçmeden önce çocukla ve ailesi ile ilgili genel bilgiler yer almaktadır.

Çocuğun Kimlik ve İletişim Bilgileri	
Adı Soyadı:	
Kimlik Numarası:	
Doğum tarihi	
Doğum yeri	
Cinsiyeti:	
Uyruğu:	
Çocuğun bakımını sağlayanın adı ve yakınlığı:	
Çocuğun yasal temsilcisi:	
Mevcut ve güncel ikamet adresi (barındığı yer) - Sistem üzerinden de kontrol edilecektir.	
Barındığı yer	
Çocuk hakkında daha önce alınmış tedbir kararı var mı?	Tedbir kararının türünü bildiriniz.
Refakatsiz çocuk mu?	
Tercümana ihtiyaç duyuyor mu?	

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

<p>Çocuk okula devam ediyor mu?</p> <ul style="list-style-type: none">• Okul çağıda değil• Okula devam etmiyor.• Öğün öğretime devam ediyor<ul style="list-style-type: none">- Okul öncesi- İlkokul- Ortaokul- Lise• Açık öğretime devam ediyor.	
Aile Tanımlayıcı Bilgileri	
<p>Çocuğun yaşadığı hanede yaşayan aile bireyleri ve yakınlar</p>	<ul style="list-style-type: none">• Anne• Baba• Kardeşler• Büyükbaba• Büyükanne• Üvey baba• Üvey anne• Diğerleri
<p>Anne-babanın durumu: <i>Uygun olan seçenekleri işaretleyiniz</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Anne-baba birlikte• Anne-baba boşanmış• Anne-baba ayrı• Anne ya da babanın ikamet adresi kayıtlı mı?• Anne ve baba vefat etmiş• Anne sağ• Anne vefat• Baba sağ• Baba vefat

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4.3.2. Çocuğu Etkileyebilecek Risk Alanları ile İlgili Sorular

Bu bölümde çocuğun ilk değerlendirme aşamasında karşılaşılabileceği riskleri belirlemeye ve derecesini ölçmeye yardımcı olacak sorular bulunmaktadır. Bazı sorular için risk derecesinin nasıl değerlendirilmesi gerektiği açıklanmıştır, bu açıklamaları dikkate alınız. Bazı sorular için ise açıklamalar bulunmamaktadır. Genel olarak belirtilen durumun çocuğun yaşamına ve gelişimine ilişkin oluşturabileceği riskleri aşağıdaki tabloya göre değerlendirebilirsiniz.

Risk Derecesi	Risk derecesinin tanımı
0	Çocukla bu durumla ilgili risk tespit etmediğinizi belirtir.
1 ve 2	Durumun çocuğun yaşamı ve üstün yararı üzerinde düşük düzeyde risk oluşturduğunu belirtir.
3	Durumun çocuğun yaşamı ve üstün yararı üzerinde orta düzeyde risk oluşturduğunu belirtir.
4	Durumun çocuğun yaşamı ve üstün yararı üzerinde yüksek düzeyde risk oluşturduğunu belirtir.

4.3.2.1. Çocuğun Sağlık Durumu ile İlgili Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuğun düzenli tedavi gerektiren kronik hastalıkları vardır. <i>0=Çocuğun kronik hastalıkları yoksa işaretleyiniz. 1 ya da 2= Çocuğun kronik hastalıkları düzenli tedavi edildiğinde yaşam kalitesini olumsuz etkilemiyorsa işaretleyiniz. 3 ya da 4= çocuğun yaşam kalitesini olumsuz etkileyen kronik hatalıkları varsa (kalp, ağır ruh sağlığı sorunu vb.)</i>					
2. Çocuğun tıbbi konsültasyon/ilaç tedavisini gerektiren sağlık sorunları vardır. <i>1 ya da 2: Çocuğun sağlık sorunları yaşam kalitesini olumsuz etkilemiyorsa işaretleyiniz. 3 ya da 4: Çocuğun sağlık sorunları yaşam kalitesini olumsuz etkilemiyorsa işaretleyiniz.</i>					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3. Çocuğun gözlemlenen ya da raporla belirtilmiş bulaşıcı hastalığı vardır. <i>1 ya da 2: bulaşıcı hastalıkla ilgili önlemler alındıysa işaretleyiniz.</i> <i>3 yada 4: her hangi bir önlem alınmadıysa ve diğer çocuklar için risk oluşturabilecek bir durum varsa işaretleyiniz.</i>					
4. Çocuğun belli gıdalara alerjisi ya da uyması gereken diyeti bulunmaktadır. <i>3 yada 4: Çocuk için yaşamsal risk oluşturabilecek bir risk içerebilir. Yaşanmış alerjik reaksiyonlar, diyabet hastalığı vb. Yüksek risk olarak değerlendirin ve işaretleyin.</i>					

4.3.2.2. Çocuğun Özel Gereksinimi ile İlgili Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuk hakkında daha önceden düzenlenmiş ÇÖZGER raporunda özel gereksinimleri (<i>Zihinsel engel, fiziksel engel, görme/işitme kaybı, kronik hastalık, ruh sağlığı sorunu vb.</i>) olduğu belirtilmiştir. <i>(ÇÖZGER raporu yoksa 0 işaretlenmeli, varsa seviyesine göre risk düzeyi belirtilmelidir)</i>					
2. Çocuğun bariz bir fiziksel engeli bulunmaktadır.					
3. Çocuğun bariz bir zihinsel engeli bulunmaktadır					
4. Çocuk yaşı, doğum tarihi, anne/baba/kardeş adı, kaçınıc sınıfa gittiği, gün/tarih gibi temel konuları bilmemektedir.					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4.3.2.3. Çocuğun Ailesiyle İlişkisiyle İlgili Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuk ve aile üyeleri arasında ilişki mahkeme tarafından kısıtlanmıştır. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
2. Çocuğun anne ya da babası ceza evindedir. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
3. Çocuğun yasal temsilcisi anne ya da babası değildir. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
4. Çocuğun bakımını anne baba dışındaki yetişkinler üstlenmiştir. 4: Anne ve baba olmasına rağmen aile dışından birileri çocuğa tüm zamanlarda bakım vermektedir. 3: Anne ve baba olmasına rağmen aileden birileri çocuğa tüm zamanlarda bakım vermektedir.					
5. Çocuk hakkında daha önce tedbir kararı alınmıştır. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
6. Çocuğa ve ailesine daha önce sosyal hizmet müdahalesi yapılmıştır. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
7. Çocuğun ailesinde özellikle kardeşlerinde kurum deneyimi olan bireyler vardır. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
8. Çocuk daha önce herhangi bir kuruluştan faydalanmıştır. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
9. Çocuk daha önce koruyucu aile yanına yerleştirilmiştir. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
10. Çocuk evlat edinme sözleşmesinden geri gelmiştir. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
11. Refakatsiz çocuktur. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					
12. Çocuğun anne ya da babası vefat etmiştir. Cevap EVET ise yüksek risk olarak algılayın					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

<p>13. Çocuğun anne ve babası ayrıdır. 4: Anne ve babadan biriyle görüşmüyorsa 3: Anne ve babanın çatışmalı bir ilişkisi varsa Anne ve baba çocuğa karşı sorumluluklarını yerine getiriyorsa düşük risk olarak algılayın</p>					
<p>14. Ebeveynlerin çocukla görüşme sıklığı çocuğun gelişimini olumsuz etkilemektedir. 4: Çocuk anne ve babasıyla da görüşmüyor. 4: Çocuk ebeveynlerinden biriyle görüşmüyor. 3: Ebeveynlerinden biriyle yılda bir defa görüşüyor. 2: Ebeveynlerinden biriyle ayda bir defa görüşüyor 1: Ebeveynlerinden biriyle haftada bir defa görüşüyor.</p>					

4.3.2.4. Çocuğun İç Yönelik Sorun Davranışları ile İlgili Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuk genel olarak mutsuz hissetmektedir.					
2. Çocuk sürekli tehlike altında hissetmektedir.					
3. Çocuk, düzenli olarak ilgilenilmesi gereken kediye zarar verme davranışları sergilemektedir (vücutta kesikler, sigara söndürme, saç yolma, kanayana kadar kaşınma vb.). 3 ya da 4: Bu madde ile ilgili risk algınız varsa orta ya da yüksek düzey risk olarak işaretleyiniz.					
4. Çocuğun intihar düşünceleri/intihar girişimleri vardır. Bu madde ile ilgili risk algınız varsa yüksek düzey risk (4) olarak işaretleyiniz.					
5. Çocuğun yeme bozukluğu vardır (yemek yedikten sonra kusma, hiç					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

yemek yememe, yiyecek olmayan şeyleri (toprak, cam gibi) yeme vb.)					
--	--	--	--	--	--

4.3.2.5. Çocuğun Dışa Yönelik Sorun Davranışları ile İlgili Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuk kuruluş bakımını kabul etmemektedir.					
2. Çocuk aile üyelerinin / eğitimcilerin / öğretmenlerin kurallarına uymamaktadır					
3. Çocuk başkalarına zarar vermektedir (arkadaşlar, kardeşler, diğer aile üyeleri vb.)					
4. Çocuk huzursuz, aşırı aktiftir.					
5. Çocuk öfkesini kontrol edememektedir.					
6. Çocuğun alkol ve/veya sigara kullandığı bilinmektedir.					

4.3.2.6. Çocuğun Eğitimine İlişkin Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuk okula devam etmemektedir. <i>0 = Çocuk okula devam ediyorsa işaretleyiniz. 1 ya da 2= Çocuk koruma altına alınma süreci nedeniyle okula kısa süreli devam edemediyse işaretleyiniz. 3 ya da 4= Çocuk koruma altına alınma süreci öncesinde de bir aydan daha uzun süre eğitime devam edemediyse/koruma altına alınma nedenlerinden biri ailenin eğitim ihlali ise işaretleyiniz.</i>					
2. Çocuk okulu bırakmıştır. <i>Yüksek risk olarak kabul edin ve 4 kutucuğunu işaretleyin.</i>					
3. Çocuk orta okul çağındadır ama okuma yazması yoktur.					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

<i>Yüksek risk olarak kabul edin ve 4 kutucuğunu işaretleyin.</i>					
4. Çocuk okulda başkalarına zorbalık yapmaktadır/okulda zorbalığa uğramaktadır. <i>3 ya da 4: Bu durum çocuğun okula devamını etkilemekteyse orta ve yüksek düzey risk olarak işaretleyiniz.</i>					
5. Çocuğun özel eğitim okuluna gitmeye/ özel özel eğitim kurumu desteği almaya ihtiyacı vardır.					

4.3.2.7. Arkadaş İlişkilerine İlişkin Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuğun akranları ile iletişim sorunları bulunmaktadır. <i>1 ya da 2= Çocuk arkadaşlarıyla basit düzeyde iletişim sorunları yaşıyorsa işaretleyiniz. 4= Çocuk, akranlarına zorbalık davranışı (fiziksel, cinsel, psikolojik) gösteriyorsa yüksek risk olarak algılayın.</i>					
2. Çocuk, akranlarıyla aynı ortamda bulunmak istememektedir. <i>Bu durumun çocuğun sosyal uyumunu nasıl etkilediğini düşünerek risk düzeyine karar verin. 4= Çocuk, akranlarıyla birlikte hiçbir sosyal etkinliğe katılmak istemiyorsa yüksek riskli algılayın ve 4 kutucuğunu işaretleyin.</i>					
3. Çocuğun kendinden yaşça büyük ya da küçük çocuklarla arkadaşlık etmektedir. <i>Bu soruda yaş farkının beş (5)'den büyük olmasına dikkat edin. 3 ya da 4: Çocuk bu arkadaşlık ilişkisinde istimar eden/uğrayan durumdaysa riski yüksek olarak algılayın.</i>					
4. Çocuk akranlarının mahremiyetini ihlal etmektedir.					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Bu durumun arkadaşlarının uyumunu nasıl etkilediğini düşünerek risk düzeyine karar verin.

4.3.2.8. Fiziksel, Duygusal ve Cinsel İstismara İlişkin Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocuğun fiziksel istismar öyküsü, (beyanı ya da gözle görülür/ sağlık kuruluşu tarafından saptanmış belirtileri) vardır. (Örn. Açıklanamayan yaralar, morluklar, yanıklar, kırıklar vb.) <i>Fiziksel istismar riskinin düzeyini çocuğun yaşına göre değerlendiriniz. Küçük yaştaki çocuklar için fiziksel istismar ölümcül olabilir ve çocuk için risk yükselebilir.</i>					
2. Çocuk özel gereksinimlidir ve istismar öyküsü vardır. <i>3 ve 4: Özel gereksinimli sahibi çocuklar istismara karşı daha yüksek risk altındadır. Riskleri fark etme ve kendilerini koruma noktasında daha savunmasız oldukları için özellikle hedef alınabilir. Riski yüksek olarak algılayın.</i>					
3. Çocukla duygusal istismar öyküsü, beyanı ya da belirtileri vardır (Örn. duygusal gelişimde gerilik, içe kapanıklık, şefkat arayışı, okula ilgi kaybı, ebeveynin çocuk hakkında olumsuz sözleri vb.).					
4. Çocukta aile içi cinsel istismar öyküsü, beyanı ya da belirtileri vardır. <i>3 ve 4: Cinsel istismar ile ilgili öykü ve beyanları yüksek riskli kabul edin.</i>					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4.3.2.9. Çocuğun Maddenin Kötüye Kullanımına İlişkin Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşü k düze yde risk)	2	3	4 (Yükse k düzeyd e risk)
1. Çocuğun madde kullanma öyküsü vardır. <i>1 ya da 2= Çocuk sadece bir kez madde kullandıysa ve bu durum uzun süre önce gerçekleştiyse</i> <i>3= Çocuk kısa süre önce yoğun miktarda ve bir süre madde kullandıysa</i> <i>4= Çocuk uzun süredir, yoğun miktarda ve farklı maddeler kullanıyorsa.</i>					
2. Çocuğun madde tedavisi öyküsü vardır. <i>Yüksek risk olarak algılayın ve 4'ü işaretleyin.</i>					
3. Çocuğun madde kullanımına ilişkin suç öyküsü vardır. <i>Yüksek risk olarak algılayın ve 4'ü işaretleyin.</i>					
Çocuğun suç (uyuşturucu) örgütleriyle ve/veya insan tacirleriyle bağlantıları vardır. <i>Yüksek risk olarak algılayın ve 4'ü işaretleyin.</i>					
4. Kuruluş dışında ve kuruluştaki arkadaşlarına madde temin etmeye çalışır. <i>Yüksek risk olarak algılayın ve 4'ü işaretleyin.</i>					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4.3.2.10. Çocuğun Çevresel Riskleri

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
15. Çocuğun ailesinde (çekirdek veya geniş ailede, özellikle de çocuk ile etkileşim içinde olan aile üyeleri) suç öyküsü vardır. <i>3 ve 4: Çocuk bu suç öyküsünü tekrarlıyor ise yüksek risk öyküsü olarak algılayın</i>					
16. Çocuğun ailesinde aile içi şiddet öyküsü vardır. <i>4: Tekrarlı ve silahlı şiddet öyküsü varsa yüksek risk olarak algılayın.</i>					
17. Çocuğun ailesinde madde kullanımı ve satışı öyküsü vardır. <i>3 ve 4: Çocuk bu nedenle madde kullanıyorsa ve suça sürüklendiyse yüksek risk olarak algılayın.</i>					
18. Çocuğun ailesinde, cinsel istismar geçmişi vardır. (TCK 103) <i>4: Çocuğun ailesinde çocuğa yönelik cinsel istismar ile ilgili suç öyküsü varsa yüksek risk olarak algılayın.</i>					
19. Çocuğun ailesinde, aile içinde cinsel istismar geçmişi vardır. (TCK 104) <i>4: Bu sorunun cevabı evet ise yüksek istismar olarak algılayın.</i>					

4.3.2.11. Çocuğun İhmaline İlişkin Riskler

	Risk Derecesi				
	0 (Risk yok)	1 (düşük düzeyde risk)	2	3	4 (Yüksek düzeyde risk)
1. Çocukta ihmal belirtileri gözlemlenmiştir. <i>1 ve 2: Çocuğun yaşamını düşük düzeyde olumsuz etkileyen aileye verilecek destek ile düzelebilecek ihmal durumlarını düşük ihmal olarak algılayın. 3: Verilen desteklere rağmen çocuğun ihmal edilme davranışı devam ediyorsa ve bakım ihtiyaçları karşılanamıyorsa risk düzeyini '3' olarak algılayın.</i>					

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

<p><i>4: İhmal nedeniyle çocukta gelişim geriliği görülmesi, ailenin ihmali nedeniyle çocuğun başkaları tarafından istismara uğraması, tedavi edilmemiş ve çocuğun yaşamını olumsuz etkileyen hastalıklar, vb.)</i></p>					
<p>2. Tedavisi için gerekli ilaç ve malzemeler sunulan imkanlara rağmen temin edilmemiştir veya kullanılmamıştır. <i>4: Yaşamsal risk oluşturan durumlarda yüksek risk olarak algılayın</i></p>					
<p>3. Ev, düzenli ve temiz değildir. <i>1 ve 2: Çocuğun yaşamını düşük düzeyde olumsuz etkileyen aileye verilecek destek ile düzelebilecek durumları düşük risk olarak algılayın.</i> <i>3 ve 4 : Çocuğun yaşamını olumsuz etkileyebilecek ve desteklere rağmen düzeltilmemiş bakım ortamlarını; çöp ev, güvenlik tedbirlerinin alınmadığı ve çocuk için yaşamsal risk oluşturabilecek ev ortamlarını yüksek risk olarak algılayın.</i></p>					
<p>4. Ebeveynin/bakım verenin çocuğa bakımı engelleyen/güçleştiren fiziksel ya da psikolojik sağlık sorunu bulunmaktadır. <i>3 ve 4 : Çocuğun yaşamını olumsuz etkileyebilecek ve ailenin çocuğa bakımını mümkün kılamayacak durumlarda yüksek risk olarak algılayın.</i></p>					
<p>5. Çocuğun eğitim ihtiyaçlarının yeterince karşılanmamıştır. <i>3 ve 4: Çocuğun zorunlu eğitime davamı sağlanmadıysa ve engellendiyse yüksek risk olarak algılayın.</i></p>					

4.4. Online Sistemin Geliştirilmesi

Risk araçlarının geliştirilmesinin ardından çocukların maruz kaldıkları risklerle bu riskleri yönetebilecek ve çocuğun refahını artıracak kuruluş kriterlerinin karşılanabileceği bir online program geliştirilmiştir. Yukarıda da bahsedildiği gibi çocukla ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan risk alanları ve bu risk alanlarının yönetilebildiği kuruluş risk yönetim kapasitelerinin eşleştirildiği nicel verilerle korelasyon üzerinden çalışan bu sistem çocukların ihtiyaçlarına uygun kuruluşlara yerleştirilmelerini kolaylaştıracak, kanıt dayalı veriler sağlayacaktır. Unutulmamalıdır ki çocukların karşılaştığı riskler ve çocukların bu risklere karşı verdikleri tepkiler özgündür. Bu nedenle nicel metotlarla geliştirilmiş araçların bu özgünlüğü anlayabilme ve tüm çocuğun tüm risklerini değerlendirebilme kapsamı sınırlıdır. Kullanıcılar bu sistemde yer almayan farklı risk kriterlerini de değerlendirebilirler. Bu sistemi farklı değerlendirme araçları ile de desteklemek gerekir. Geliştirilen sistem çocukların kuruluş bakımına alınmasında ya da yerleştirildikleri kuruluşların özelliklerine göre hangi risk kriterlerinin daha etkili olduğuna ilişkin de oransal katsayılar vermektedir. Bu kat sayılarda yıllar içerisinde yapılan değerlendirme süreçleriyle güncellenebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ayrıca bu sisteme Öz Değerlendirme Aracı da dahil edilmiştir. Kuruluş risk yönetim kapasitesi değerlendirme aracı ve Öz Değerlendirme Aracı kuruluşların yıllar içerisindeki gelişme süreçlerinin ve eylem planlarının izlenebildiği bir izleme ve hizmet değerlendirme aracı olarak da kullanılabilir. Dahası kuruluşların gelişim süreçleri ile çocukların farklılaşan risk değerlendirmeleri karşılaştırılabilir ve kuruluşlar için çocuklara daha iyi bakım ve koruma sağlayabilecek önlemler alınabilir. Bu sistem ile ilgili detaylar raporun 5.1 Online Çocuk ve Kuruluş Risk Yönetim Sistemi bölümünde detaylı olarak ele alınacaktır.

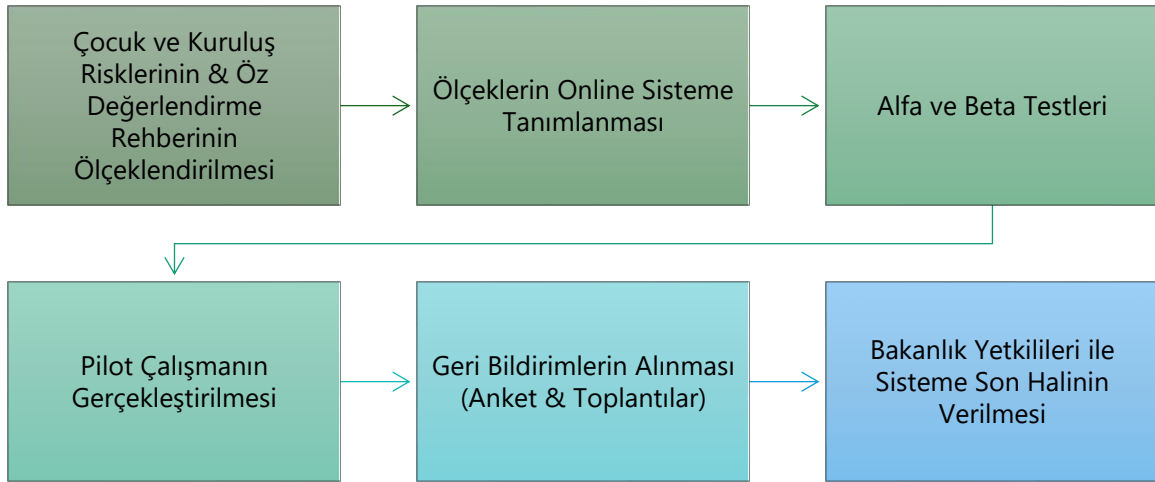
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5. PİLOT UYGULAMA VE SONUÇLARI

2.4 faaliyetinin sonuçlarını test etmek amacıyla online bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamayı gerçekleştirmek için öncelikle Çocuk ve Kuruluş Risk Ölçekleri (2.4.4) ile güncellenen kalite değerlendirme aracı Öz Değerlendirme rehberi (2.4.3) online bir sisteme taşınmıştır. Online sistemde bu üç aracın puanlama sistemi tasarlanmıştır. Alfa ve beta testleri Bakanlık yetkilileri ile proje ekibi tarafından gerçekleştirildikten sonra sistemin işlerliğini ölçmek için pilot çalışmaya geçilmiştir. Pilot çalışmada 28 farklı kuruluşun bilgisi sisteme girilmiştir. Yine bu kuruluşlar toplamda 300 çocuğun bilgisini anonim olarak sisteme tanımlamışlardır. Benzer şekilde Öz Değerlendirme rehberi de sahadan 8 adet kuruluşla birlikte yapılan online bir çalışmada değerlendirilmiştir. Ardından katılımcılara bir geri bildirim anketi uygulanmıştır. Buna ilave olarak Bakanlık yöneticileri ve uzmanları ile de toplantılar gerçekleştirilerek öneri ve düzeltmeleri not edilmiştir. Süreç, aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Şekil 3. Pilot Uygulama Süreci

5.1. Online Çocuk ve Kuruluş Risk Yönetim Sistemi

Proje kapsamında geliştirilen "aile.kreanova.net" platformu, çocuk ve kuruluş risk yönetimi ile öz değerlendirme süreçlerini desteklemek amacıyla oluşturulmuş online bir sistemdir. Bu platform, iki ana panelden oluşmaktadır:

Yönetici Paneli ve **Kullanıcı Paneli** (Bkz. Resim 1).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	Adı	Soyadı	Doğum Tarihi
ÖZNE ÇOCUK PROJESİ Çocuk Risk Takip Sistemi	-	-	30/07/2010
YÖNETİCİ PANELİ	.	.	16/08/2010
 Çocuk İşlemleri >	.	.	26/07/2009
 Kurum İşlemleri >	.	.	13/04/2009
 Öz Değerlendirme İşlemleri >	.	.	26/02/2008
 Kullanıcılar	04/09/2013
KULLANICI PANELİ	12/09/2008
 Çocuk Bilgileri	25/02/2009
 Kurum Bilgileri			
 Kurum Öz Değerlendirme			

Resim 1. Online Çocuk ve Kuruluş Risk Yönetim Sistemi

1. Yönetici Paneli

Yönetici paneli, Bakanlık yetkililerine tüm kuruluşlar ve çocuklar üzerinde kapsamlı bir bakış sağlar. Bu panelde üç ana alt kategori bulunmaktadır:

- **Çocuk İşlemleri:** Kuruluşlara bağlı olarak çocukların bilgileri sisteme girilmekte ve her çocuk için risk puanı hesaplanmaktadır. Bu puan, çocuğun uygun bir kuruluşa yönlendirilmesi için kullanılır.
- **Kuruluş İşlemleri:** Tüm kuruluşlar ve onların risk yönetim kapasiteleri buradan yönetilebilir. Kuruluşlar kendi risk yönetim kapasitelerini sisteme girebilir ve bu bilgiler ışığında hizmet kaliteleri ölçülebilir.
- **Öz Değerlendirme İşlemleri:** kendi hizmet kalitelerini ölçmeleri amacıyla öz değerlendirme rehberine dayalı bir puanlama sistemi geliştirilmiştir.

2. Kullanıcı Paneli

Kullanıcı paneli, kuruluş uzmanları tarafından kullanılmaktadır. Her kuruluş kendi bünyesindeki çocukların risk bilgilerini ve kuruluşun risk yönetim kapasitesini sisteme tanımlar. Sistemde üç ana alt kategori bulunmaktadır:

- **Çocuk Bilgileri:** Kuruluş uzmanları çocuklara dair risk bilgilerini anonim olarak sisteme girer ve bu bilgiler doğrultusunda risk puanı hesaplanır.
- **Kuruluş Bilgileri:** Kuruluşlar kendi risk yönetim kapasitelerini sisteme girerler

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- **Öz Değerlendirme Bilgileri:** Kuruluşlar, öz değerlendirme rehberi aracılığıyla hizmet kalitelerini ölçerler ve kanıtlarıyla birlikte uygunluk kriterlerini yanıtlarlar.

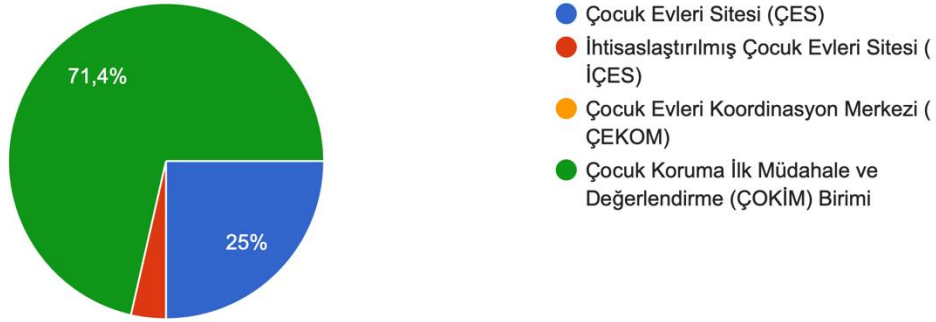
Bu sistemin geliştirilmesinde önce alfa ve beta testleri gerçekleştirilmiştir. Ardından 28 farklı kuruluştan toplamda 300 çocuğun bilgisi anonim olarak sisteme girilmiştir. Kuruluşların kendi risk yönetim kapasiteleri de sisteme yüklenmiştir. Öz Değerlendirme kalite değerlendirme aracının ise online bir toplantı ile pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışmanın ardından, katılımcılardan geri bildirim alınmış ve Bakanlık yöneticileri ile uzmanlarının önerileri doğrultusunda sistemde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu sistem, çocukların risk seviyelerine göre en uygun kuruluşa yönlendirilmesini sağlarken, kuruluşların da kendi hizmet kalitelerini sürekli olarak değerlendirme ve geliştirme imkanı sunmaktadır. Böylelikle hem çocukların güvenliği artırılabilecek hem de kuruluşların kapasitesi güçlendirilmiş olacaktır.

5.2. Pilot Uygulama Geri Bildirim Anket Sonuçları

Sistemin ilk versiyonunu kullanan katılımcılara bu pilot çalışma neticesinde sistemi değerlendirmeleri istenmiştir. Sistemle ve araçlarla ilgili sorulardan elde edilen sonuçlar aşığıda sunulmuştur.

5.2.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Kuruluş tipi
28 yanıt

Grafik 1. Pilot Çalışmaya Katılan Kuruluş Tipleri

Grafik 1’de, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%71,4) Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme (ÇOKİM) Birimlerinden geldiği görülmektedir. Çocuk Evleri Sitesi (ÇES) %25’lik bir oranla ikinci sırada yer almaktadır. Burada da bazı illerde ÇOKİM’lerin ÇES’ler içerisinde yer aldığını belirtmek gerekmektedir. Diğer bir ifade ile ilk kabuldeki çocuk riskleri ile ilgili olduğu için katılımcıların hepsi ÇOKİM’den katılmıştır diyebiliriz.

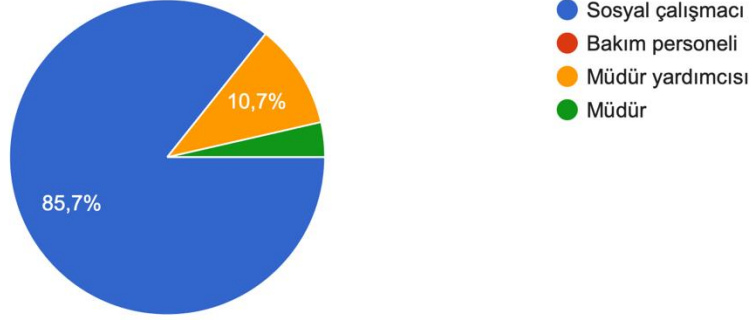

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Göreviniz

28 yanıt

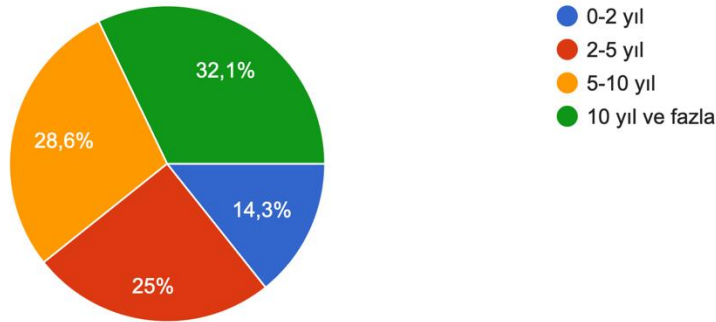

Grafik 2. Katılımcıların Kuruluşdaki Görevleri

Grafik 2’de, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%85,7) sosyal çalışmacı olarak görev yaptığı görülmektedir.

Tecrübeniz

28 yanıt

Grafik 3 Katılımcıların Görevlerindeki Tecrübeleri

Grafik 3 incelendiğinde katılımcıların büyük bir bölümünün 5 yıldan fazla deneyimi olduğu (%60) görülmektedir. 2 seneden az deneyimi olanların oranı ise %14 civarındadır.

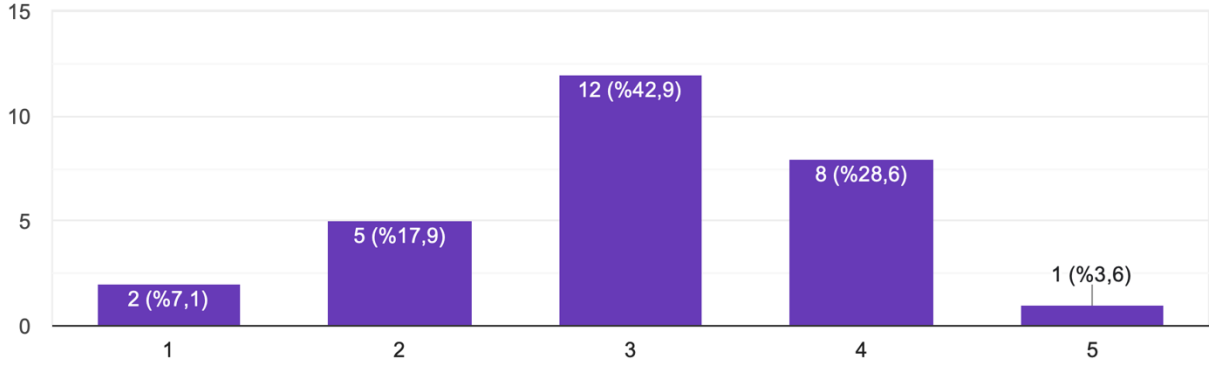
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5.2.2. Çocuk Risk Ölçeği ile İlgili Geri Bildirimler

Sizce ölçekte çocukların tüm riskleri doğru bir şekilde belirlenmiş miydi?

28 yanıt

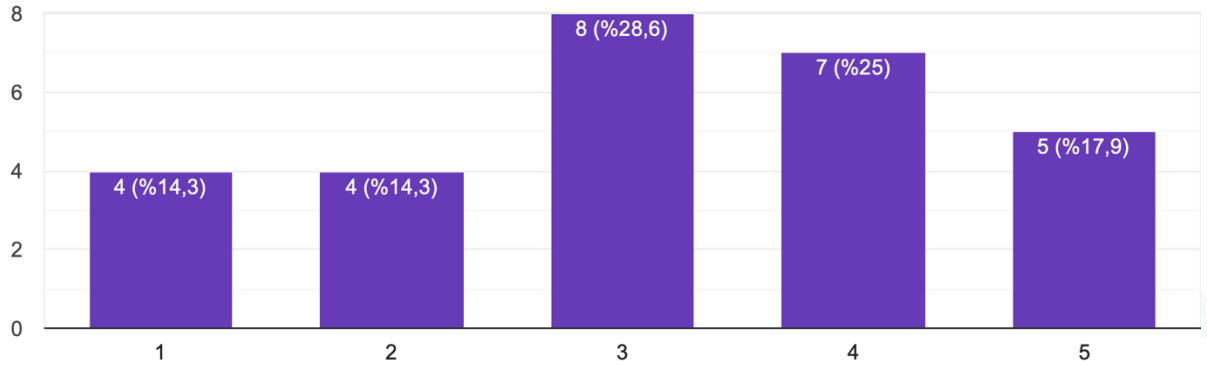

Grafik 4. Sizce ölçekte çocukların tüm riskleri doğru bir şekilde belirlenmiş miydi?

Grafik 4'te katılımcıların "Sizce ölçekte çocukların tüm riskleri doğru bir şekilde belirlenmiş miydi?" sorusuna verdiği yanıtlar 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum olacak şekilde özetlenmiştir. Katılmama oranı %25, katılma oranı %32 civarındayken, %42,9 orta derecede katıldığını belirtmiştir. Burada risk ölçeğinin ilk kabul için hazırlanmış olması önemli bir noktadır. Çünkü ölçek soruları çocuğun durumu hakkında hızlı bir ilk resim çekmeyi hedeflemektedir. Çocuk riskinin çok daha karmaşık bir yapısı olabileceği varsayıldığında katılımcıların soruya böyle yanıt vermesi de doğal karşılanabilir.

Sizce ölçekte bulunan risk değerlendirme ifadeleri yeterince açık ve anlaşılır mıydi?

28 yanıt

Grafik 5. Sizce ölçekte bulunan risk değerlendirme ifadeleri yeterince açık ve anlaşılır mıydi?

Grafik 5'te katılımcıların "Sizce ölçekte bulunan risk değerlendirme ifadeleri yeterince açık ve anlaşılır mıydi?" sorusuna verdiği yanıtlar, 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum olacak şekilde özetlenmiştir. Grafik 5'te yer alan sonuçlar, katılımcıların "ölçekte bulunan risk değerlendirme ifadelerinin yeterince açık ve anlaşılır

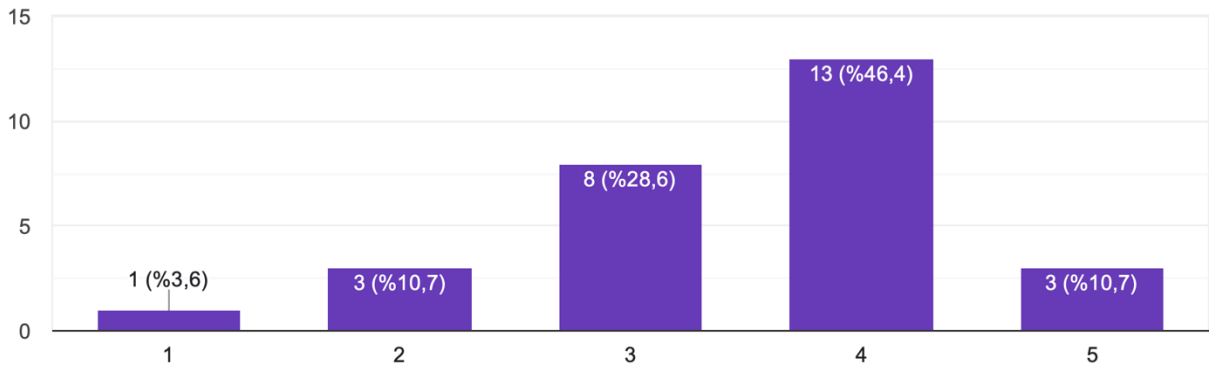
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

olup olmadığı" konusunda kararsız olduklarını göstermektedir. Yanıtların %28,6'sı (8 kişi) nötr bir tutum sergileyerek 3 puanı vermiştir. Bunun yanı sıra, %28,6'lık bir kesim (8 kişi) ifadelerin yeterince açık olmadığını düşündüğünü belirterek 1 ve 2 puanı tercih etmiştir. Öte yandan, %42,9'luk bir kesim (12 kişi) ifadelerin anlaşılır olduğunu belirterek 4 ve 5 puanı vermiştir. Bu sonuçlar, çoğunluğun ifadeleri anlaşılır bulmadığını veya kararsız kaldığını, ancak önemli bir kesimin de ifadeleri açık olarak değerlendirdiğini göstermektedir.

Sizce ölçekte bulunan mevcut risk kategorileri çocukların karşı karşıya olduğu risklerin önemli bir kısmını kapsıyor mu?

28 yanıt

Grafik 6. Sizce ölçekte bulunan mevcut risk kategorileri çocukların karşı karşıya olduğu risklerin önemli bir kısmını kapsıyor mu?

Grafik 6'da, katılımcılara "Sizce ölçekte bulunan mevcut risk kategorileri, çocukların karşı karşıya olduğu risklerin önemli bir kısmını kapsıyor mu?" sorusu yöneltilmiştir. Sonuçlara göre, yanıt verenlerin %46,4'ü (13 kişi) 4 puan vererek risk kategorilerinin çocukların karşı karşıya olduğu risklerin büyük bir kısmını kapsadığını belirtmiştir. %28,6'lık bir kesim (8 kişi) nötr kalarak 3 puan vermiştir. Yüksek puan olan 5 puanı veren katılımcıların oranı ise %10,7'dir (3 kişi). Diğer yandan, %14,3'lük bir grup (4 kişi) risk kategorilerinin yetersiz olduğunu düşünerek 1 ve 2 puan vermiştir. Genel olarak, katılımcıların çoğunluğu mevcut risk kategorilerinin çocukların risklerinin büyük bir kısmını kapsadığına katılmaktadır. Katılımcılar, risk kategorilerinin yeterli olmadığını düşündüklerinde, başlıca şu nedenleri belirtmişlerdir:

- Can güvenliği riskinin yeterince ele alınmadığı
- Refakatsiz çocuklar, uzun süren boşanma süreçleri gibi farklı vakaların çeşitliliği göz önünde bulundurulmadığı
- Farklı illerdeki hizmetlerden yararlanan çocukların durumlarının değerlendirilmediği
- Çocuğun yaşam detaylarının dikkate alınmadığı
- İfadelerin yeterince açık olmadığı
- Çocuğun geliş öyküsüne göre travmatik durumların ayrıştırılabileceği

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

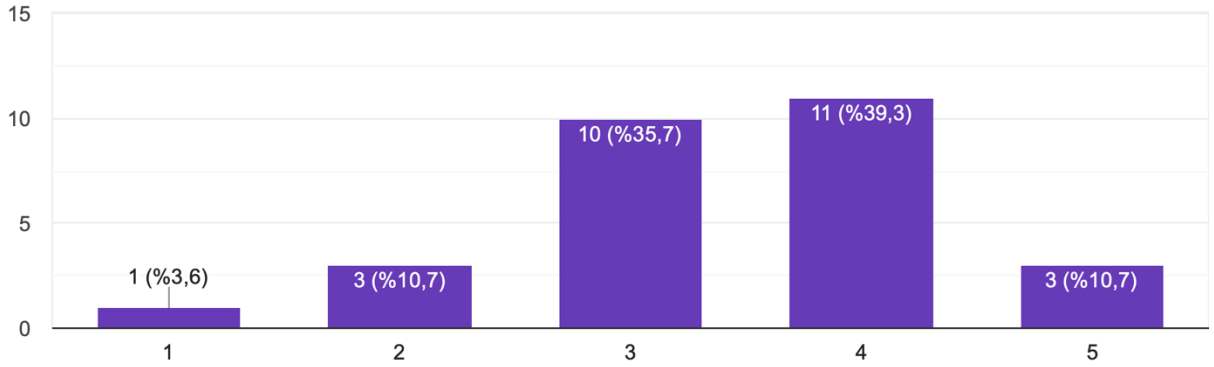

Katılımcıların önerilerine göre, çocukların ilk kabulde risklerini daha iyi tespit etmek için dikkate alınması gereken faktörler şunlardır:

- **Personel desteği:** Daha fazla uzman personel desteği sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.
- **Madde bağımlılığı:** Uyuşturucu madde kullanan çocukların yoksunluk durumu dikkate alınmalıdır.
- **Çevre faktörü:** Çocuğun sosyal çevresi ve yaşadığı çevrenin riskleri değerlendirilmeli.
- **Geliş öyküsü:** Çocukların geçmişteki yaşam ve geliş öyküleri incelenmeli, önceki kuruluş deneyimleri sisteme eklenmelidir.
- **Dijital çağ farkı:** Çocuk ve aile arasındaki teknolojik farklardan doğan problemler ele alınmalı.
- **Örf ve adetler:** Çocuğun yaşadığı bölgenin kültürel faktörleri değerlendirilmelidir.
- **Sosyal medya etkisi:** Çocukların sosyal medya kullanımı ve çevresel etkileri dikkate alınmalıdır.
- **Cinsel istismar ve madde kullanımı:** Bu risklere özel daha detaylı sorular sorulması gerektiği belirtilmiştir.
- **Kendine zarar verme riski:** Özellikle kendine zarar verme ve intihar riski göz önünde bulundurulmalıdır.

Çocuk risk ölçeğini genel olarak değerlendirdiğinizde yararlı buldunuz mu?

28 yanıt

Grafik 7. Çocuk risk ölçeğini genel olarak değerlendirdiğinizde yararlı buldunuz mu?

Grafik 7'de katılımcılara "Çocuk risk ölçeğini genel olarak değerlendirdiğinizde yararlı buldunuz mu?" sorusu yöneltilmiştir. Sonuçlara göre, katılımcıların %39,3'ü (11 kişi) 4 puan vererek risk ölçeğini yararlı bulduğunu belirtmiştir. %35,7'lik bir kesim (10 kişi) nötr bir yanıt vererek 3 puanı tercih etmiştir. Ölçeği tamamen yararlı bulan ve 5 puan verenlerin oranı %10,7'dir (3 kişi). Öte yandan, %14,3'lük bir kesim (4 kişi) ölçeği yararlı bulmadığını ifade ederek 1 ve 2 puan vermiştir. Genel olarak katılımcıların çoğunluğu ölçeği yararlı bulmuştur, ancak bazı katılımcılar nötr veya olumsuz görüş belirtmiştir.

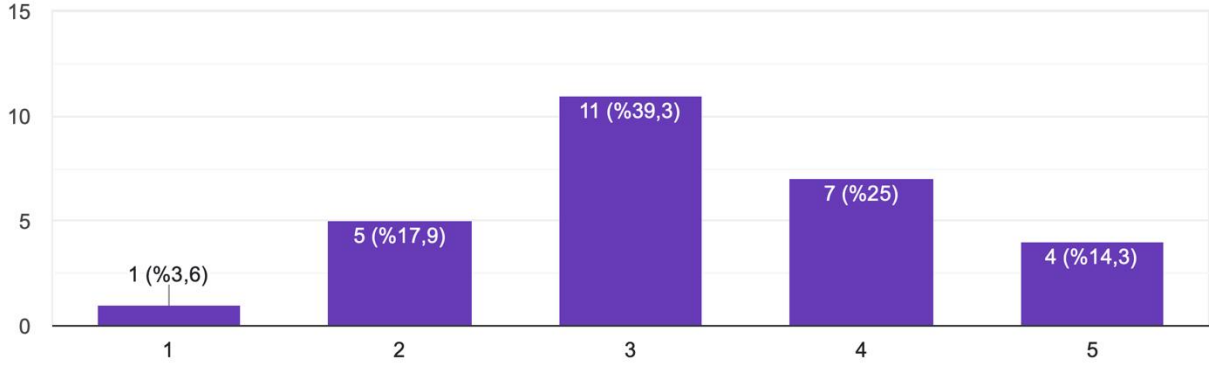
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5.2.3. Kuruluş Risk Ölçeği ile İlgili Geri Bildirimler

Sizce Kuruluş riskleri doğru kategoriler altında toplanmış mıdır?

28 yanıt

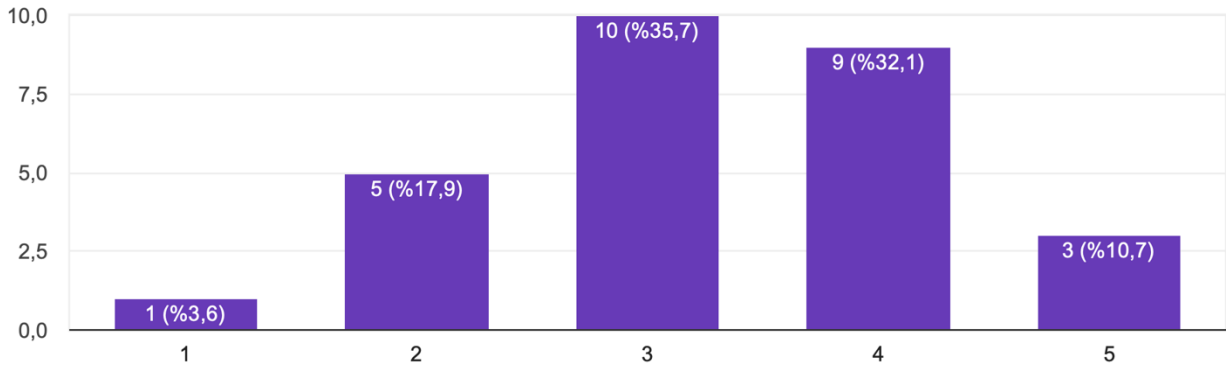

Grafik 8. Sizce Kuruluş riskleri doğru kategoriler altında toplanmış mıdır?

Grafik 8’de katılımcıların “Sizce Kuruluş riskleri doğru kategoriler altında toplanmış mıdır?” sorusuna verdiği yanıtlar (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum) olacak şekilde özetlenmiştir. Katılımcıların %21’i katılmıyorum cevabını verirken, %39,3’lük bir kısmı katılıyorum cevabı vermiştir. Katılımcıların %39,3’ü ise kararsız kalmıştır.

Sizce ölçekte bulunan mevcut riskler kuruluşun olası risklerinin önemli bir kısmını karşılıyor mu?

28 yanıt

Grafik 9. Sizce ölçekte bulunan mevcut riskler kuruluşun olası risklerinin önemli bir kısmını karşılıyor mu?

Grafik 9’da katılımcıların “Sizce ölçekte bulunan mevcut riskler kuruluşun olası risklerinin önemli bir kısmını karşılıyor mu?” sorusuna verdiği yanıtlar 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum olacak şekilde özetlenmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%42,8), mevcut sistemin kuruluşun karşılaşılabileceği risklerin önemli bir kısmını kapsadığı görüşündedir. Ancak, bir kısım katılımcı (%22) sistemin bazı eksiklikleri olduğunu

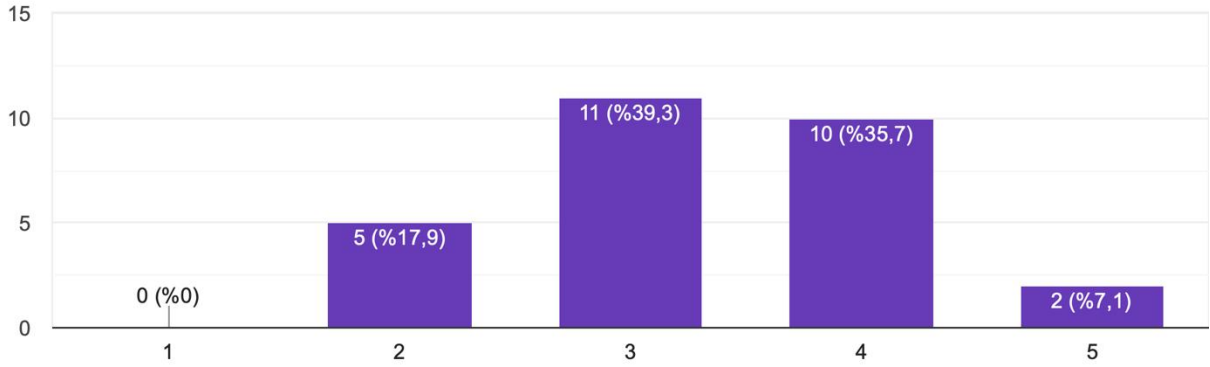
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

düşünmektedir. Özellikle, "kararsız" olarak değerlendirilen yanıtlar (%35,7), sistemin bazı yönlerinin daha net hale getirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu durum, risk yönetimi süreçlerinin sürekli olarak gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Sizce kuruluş risklerinin yönetilmesinde bu risk ölçekleri yardımcı olabilir mi?

28 yanıt

Grafik 10. Sizce kuruluş risklerinin yönetilmesinde bu risk ölçekleri yardımcı olabilir mi?

Grafik 10'da katılımcıların "Sizce kuruluş risklerinin yönetilmesinde bu risk ölçekleri yardımcı olabilir mi?" sorusuna verdiği yanıtlar 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum olacak şekilde özetlenmiştir. Yanıtlar incelendiğinde %43'e yakın bir katılma düzeyi göze çarpmaktadır. %17,9 yardımcı olamayacağını düşünürken, %39,3'lük bir katılımcı ise kararsız kaldığını ifade etmiştir.

"Kuruluş riskleriyle ilgili eklenmesi gereken başka bir kategori veya risk unsuru olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusu katılımcılara iletildiğinde ise şu öneriler yapılmıştır:

- Bazı katılımcılar, kuruluşlardaki yaş gruplarının ayrılması gerektiğini savunmuştur (0-6, 6-12, 13-18 yaş aralığı gibi). Özellikle farklı yaş gruplarının aynı ortamda bulunmasının risk oluşturabileceği ifade edilmiştir.
- Kuruluşa çocuk geldiğinde, kapasitenin yeterli olmamasının çocuklar ve personel açısından risk oluşturduğu ifade edilmiştir. Özellikle çok yoğun dönemlerde kapasitenin doluluk oranının risk yaratabileceği ifade edilmiştir.
- Kuruluşun fiziki koşullarının değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir
- Birkaç katılımcı, mevcut soruların daha detaylı hale getirilmesi gerektiğini ve bazı çelişkilerin ya da eksikliklerin giderilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5.2.4. Öz Değerlendirme Rehberi ile İlgili Geri Bildirimler

5.2.4.1. Giriş ve Tanıtım

Kilit Uzman Robert Kroiss projenin 2.4 faaliyeti ile ilgili kısa bir bilgilendirme yaparak oturumu başlatmıştır. Daha sonra uzman Prof. Dr. Esra Çalık Var Öz Değerlendirme sisteminde yapılan güncellemeleri özetlediği sunumu gerçekleştirmiştir. Esra Çalık Var, yaptığı değerlendirmede Türkiye'deki kalite değerlendirme aracının AB ülkelerinde en gelişmiş sistemlerden biri olduğunun belirtti. Projenin hedefi olan bu kalite aracının güncellenmesi sürecinde alandan çok önemli geri bildirimler alındığı belirtildi. Bu geri bildirimlerin en önemlileri kurumsal kapasite eksikliği, geri bildirim eksikliği, metodolojinin karmaşıklığı idi. Özellikle Bakanlık'a basılı halde gönderilen ÖD rehberlerine dosya bazlı bir geri bildirim alınmadığından bahsedilmişti. Daha kolay veri girişi olabilecek ve puanlamanın daha objektif olduğu bir sistem talebi belirtilmişti.

Tüm bu bildirimler ışığında ASHB'nin 20 yıllık deneyimi olan ÖD Rehberini nasıl daha kaliteli bir hale getiririz sorusuna cevap aradığımız belirtildi. Bu kapsamda ÖD'nin genel bakış açısının korunduğu, kalite alanlarının sabit tutulduğu ifade edildi. Uygunluk kriterlerinin her birinin puanlandığı, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tamamlanmış ölçekler olan bir sistem inşa edildiği söylendi.

Sonrasında Deniz Aladağ, geliştirilen online sistemi detaylı bir şekilde göstererek açıklamıştır. Bu toplantı neticesinde aşağıda tartışılan önemli değişiklik önerileri özetlenmiştir:

5.2.4.2. Katılımcıların Geri Bildirimleri Doğrultusunda Sunulan Değişiklik Önerileri

Toplantıya katılım sağlayan kişiler 2.4 projesi içerisinde daha önce de çalıştaylara katılan ya da saha ziyaretleri yaptığımız kişilerden seçilmiştir. Bu kişilerin kendi kuruluşlarında 10 yıla yakın bir süredir Öz Değerlendirme tecrübesi bulunmaktadır. Ayrıca Bakanlık yetkilileri de bu alandaki deneyimleri ile önerilerini paylaşmışlardır (Bkz. Tablo 5).

Tablo 5. Online Pilot Çalışma – Öz Değerlendirme

Bölge	Ankara-Online	Zoom ID: 848 2653 8930
Tarih	11 Ekim 2024	14.00-15.30 Online piloting
Katılımcılar	<ul style="list-style-type: none">• Robert Kroiss,• Prof. Dr. Esra Çalık Var• Doç. Dr. Semih Ceyhan• Cleofe MC Guardigli• Deniz Egemen Aladağ• Betül Özdüzen Teker (Daire Başkanı)• Gülbahar Bayrak• Sara Özkan• Merve Er• Mehmet Kürşat Aldemir• Mustafa Keskin• Rabia Küpeli• Seray Ulusoy• Sevil Bilasa	

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Seyfi Bozçelik
- Eylem Aydın

Katılımcılar sistemi genel olarak olumlu değerlendirmişlerdir. Bununla birlikte gelişime açık olan yönler de belirtilmiştir. Aşağıdaki başlıklar öne çıkan öneriler olmuştur:

1) Periyodik Sistem ve Veri Karşılaştırması:

- Her yıl veri girişinin tekrar yapılmasına izin verecek bir sistem olmalı.
- Yıllara göre veri karşılaştırması yapılabilir olmalı.
- Sistem her yıl değişen şartlara göre yeniden girilebilir ve her yıl ayrı ayrı raporlanabilir olmalı.
- Online sistemin, bu doğrultuda periyodik olarak çalışacak şekilde tasarlanması gerektiği belirtildi.

2) Raporlama

- Veri girişlerinin ardından kuruluşların rapor dökümlerinin alınmasına yönelik bir çalışma yapılmalı.
- 81 ilde karşılaştırma imkânı sunulmalı; hangi il veya kuruluş daha iyi, hangi alt kalite alanlarda hangi kuruluşlar daha iyi hizmet veriyor, bu görülebilmeli.
- Haritalama sistemi ile iller karşılaştırılabilir. İllerin ve kuruluşların kalite puan durumları renklendirilebilir.
- Kuruluş modellerine göre de karşılaştırma yapılabilir.
- Sistemde her kalite alanının altına eylem planlarının girileceği bir bölüm tanımlanmalı.
- Sistemde eski ÖD sistemi raporlarının ve kılavuzlarının yer aldığı bir bölüm de olmalı

3) Kullanıcı Yönetimi ve Onay Süreci

- Her kuruluş için bir kullanıcı adı verileceği belirtildi, kuruluşlarda veri girişinin bir kişi tarafından yapılabileceği, fakat veriler toplanırken ekip halinde çalışılabileceği belirtildi.
- İl müdürlerinin sadece kendi illerindeki kuruluşların bilgilerini görebileceği bir yönetici paneli oluşturulabilir. Yalnız verilere müdahale edememeli, sadece görebilmeliler.

4) Puanlama Ağırlıklarının Gözden Geçirilmesi

- Uygunluk kriterlerinin puanlamadaki ağırlıkları önem derecelerine göre gözden geçirilerek güncellenebilir. Hali hazırda hepsinin aritmetik ortalaması alınıyor.
- Benzer şekilde kalite alanlarının da kuruluşun hizmet kalitesinin toplam puanını hesaplamadaki ağırlıkları Bakanlık tarafından gözden geçirilebilir.

5.2.5. Online Sistem ile İlgili Genel Değerlendirmeler

Anket çalışmasının son bölümünde ise online sistemin genel bir değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

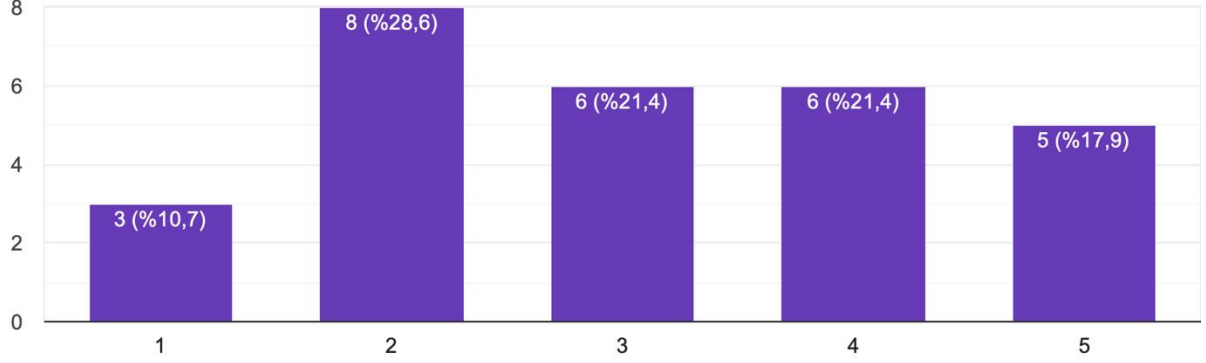

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Sistemi kullanmak ne kadar kolaydı?

28 yanıt

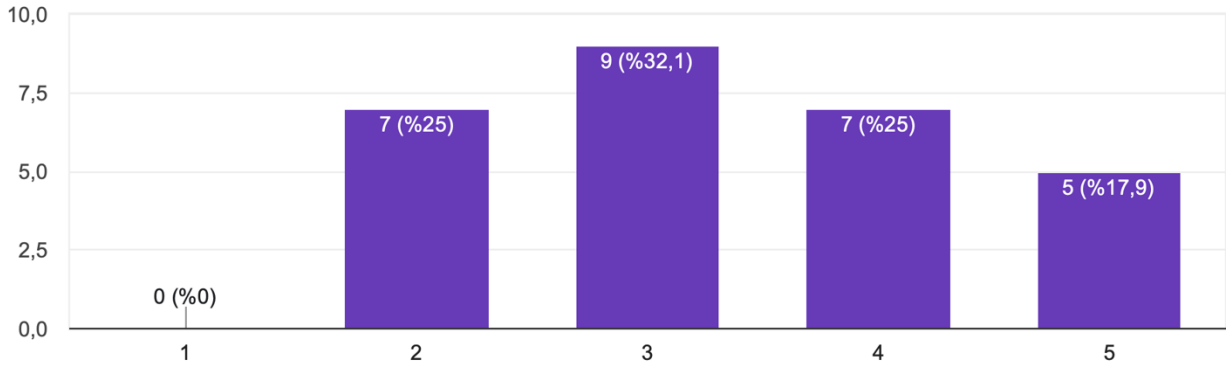

Grafik 11. Sistemi kullanmak ne kadar kolaydı?

Grafik 11'de katılımcıların sistemi kullanmanın ne kadar kolay olduğu sorusuna verdikleri cevaplar sunulmuştur. Bu sonuçlara göre, katılımcıların büyük çoğunluğu (%39,5) sistemi zorlayıcı (1 ve 2) bulurken, yaklaşık %39,3'ü sistemin kullanımını daha kolay olarak değerlendirmiştir (4 ve 5). Genel olarak, sistemin kullanım kolaylığının artırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Sistemin arayüzünü (görsel tasarımı ve düzenini) ne kadar beğendiniz?

28 yanıt

Grafik 12. Sistemin arayüzünü (görsel tasarımı ve düzenini) ne kadar beğendiniz?

Grafik 12'de, "Sistemin arayüzünü (görsel tasarımı ve düzenini) ne kadar beğendiniz?" sorusuna verilen yanıtlar sunulmuştur. Bu sonuçlara göre, katılımcıların çoğunluğu arayüz hakkında kararsız ya da ortalama düzeyde bir memnuniyete sahip olduğu görülmektedir. 2 ve 3 seviyesindeki yanıtlar birlikte değerlendirildiğinde (%57,1), tasarımın gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerektiği düşünülebilir. Ancak %42,9'luk bir kesimin memnun olduğunu belirtmesi, tamamen olumsuz bir tablo olmadığını, kullanıcıların bir kısmının arayüzü beğendiğini göstermektedir.

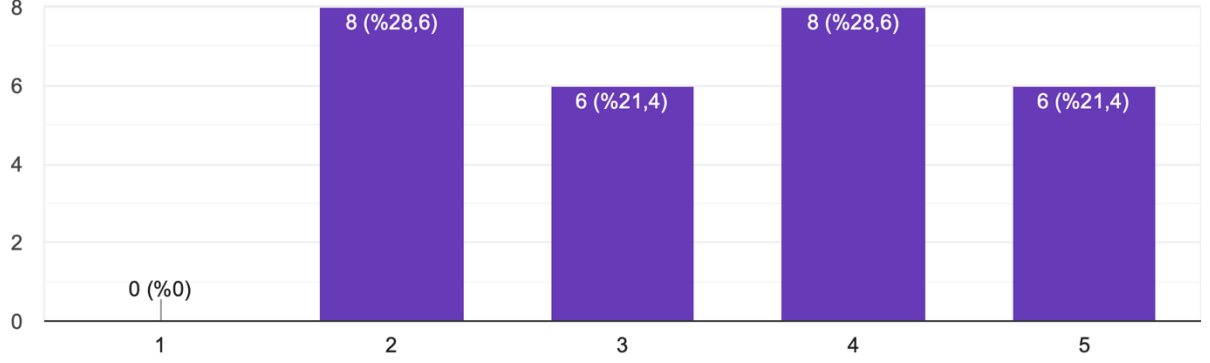

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Sistemin kullanım hızı ve performansını nasıl değerlendirirsiniz?

28 yanıt

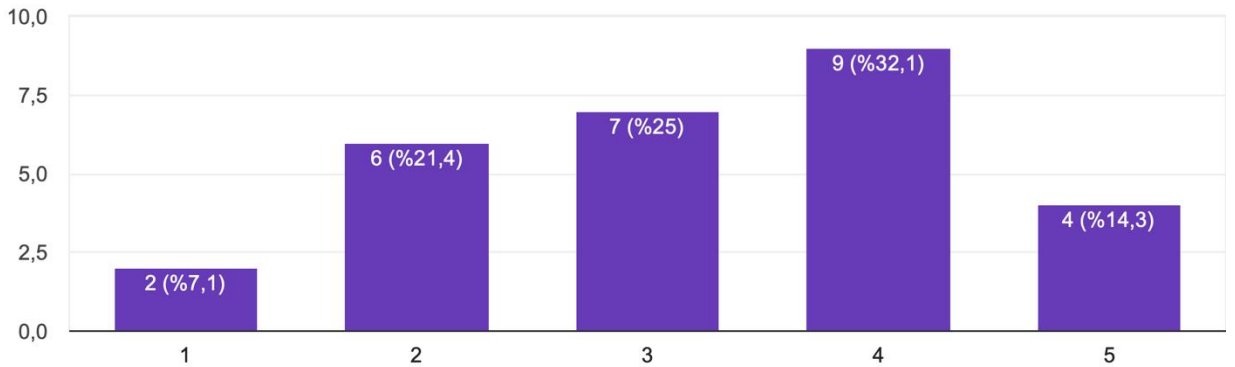

Grafik 13. Sistemin kullanım hızı ve performansını nasıl değerlendirirsiniz?

Grafik 13'te, "Sistemin kullanım hızı ve performansını nasıl değerlendirirsiniz?" sorusuna verilen yanıtlar sunulmaktadır. Bu sonuçlara göre, kullanıcıların büyük bir kısmı (%71,4) sistemi ya ortalama ya da iyi performanslı bulmuştur (3, 4 ve 5). Ancak %28,6'lık bir kesim sistemi yavaş ve performans açısından yetersiz olduğunu belirtmiştir (2).

Sistem genel olarak ne kadar kullanıcı dostu ve anlaşılır?

28 yanıt

Grafik 14. Sistem genel olarak ne kadar kullanıcı dostu ve anlaşılır?

Grafik 14'te ise sistemin genel olarak ne kadar kullanıcı dostu ve anlaşılır olduğu sorusuna verilen yanıtlar özetlenmiştir. Burada da genel olarak orta ve üst düzeyde bir katılımcı sistemin kullanıcı olduğunu belirtmiştir.

Sistemde geliştirilmesi gereken yönlerin neler olduğu sorulduğunda ise aşağıdaki öneriler sunulmuştur. Sisteme yönelik kullanıcı geri bildirimleri incelendiğinde, sistemin kullanımında hem teknik hem de yapısal zorluklarla karşılaşıldığı görülmektedir. Özellikle sistemin sadece bilgisayar üzerinden erişilebilir olması, telefon

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

kullanımında zorluklara neden olmuş ve bazı kullanıcılar bilgisayar üzerinden sisteme ulaşmakta güçlük çekmiştir. Kullanıcılar, arayüzün karışık olduğunu, ifadelerin açık ve net olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum, sistemin anlaşılabilirlik ve kullanım kolaylığı açısından daha basit ve işlevsel hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Teknik olarak ise sistemin performansı ve hızıyla ilgili sorunlar yaşanmış, işlemler sırasında sürekli ana sayfaya dönüşlerin ve tekrarların kullanıcıları zorladığı ifade edilmiştir. Ayrıca, aynı çocuğun birden fazla kez eklenmesi ve silme işlemi yapılamaması gibi işlevsellik sorunları da dikkat çekmiştir. Bazı telefonlarda sayfanın tamamının görünmemesi gibi teknik aksaklıklar da kullanıcı deneyimini olumsuz etkilemiştir. İçerik açısından bakıldığında, kullanıcılar öğrenim çağına olmayan çocuklar ya da ebeveynlerin hayatta olmadığı durumlar için daha fazla içerik talep etmişlerdir. Bunun yanı sıra, daha ayrıntılı kriterlerin ve kategorilerin sisteme eklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bazı kullanıcılar ise sistemin şu an için yeterli olduğunu, herhangi bir zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak, sistemin daha basit, mobil uyumlu, hızlı ve işlevsel hale getirilmesi gerektiği, arayüzün daha kullanıcı dostu ve anlaşılır olması gerektiği vurgulanmıştır.

5.2.6. Pilot Uygulama Sonuçlarının Genel Değerlendirilmesi

Pilot uygulama iki şekilde gerçekleştirilmiştir. Çocuk ve kuruluş risk ölçekleri için 28 kuruluşa online anketler gönderilmiş, 300 çocuk verisi sisteme anonim olarak girilmiştir. Öz Değerlendirme Rehberi için ise online bir pilot uygulama toplantısı gerçekleştirilmiştir. Tüm bu analiz araçlarının online ortama "aile.kreanova.net" tanımlanmış olması nedeniyle pilot uygulama da online olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan anket sonuçları ve sunulan geri bildirimlere göre her üç aracın da genel olarak olumlu değerlendirilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

Çocuk risk ölçeği ile ilgili geri bildirimlerde, katılımcıların önemli bir kısmı çocukların tüm risklerinin doğru belirlenip belirlenmediği konusunda kararsız kalmıştır. Bununla birlikte, ölçeğin hızlı bir ilk değerlendirme yapmak amacıyla hazırlandığı dikkate alındığında, katılımcıların bu şekilde yanıt vermesi anlaşılır karşılanmıştır. Çocuk risk kategorileri hakkında ise çoğunluk, mevcut kategorilerin çocukların karşı karşıya olduğu risklerin büyük bir kısmını kapsadığını düşünmektedir. Ancak bazı katılımcılar, can güvenliği risklerinin yeterince ele alınmadığı, farklı vaka çeşitliliklerinin değerlendirilmediği ve ifadelerin açık olmadığı gibi eleştiriler getirmiştir. Ölçeğin genel olarak yararlı bulunup bulunmadığı sorulduğunda, katılımcıların çoğu ölçeği faydalı bulmuş, ancak bazı geliştirilebilecek yönler olduğunu belirtmişlerdir.

Kuruluş risk ölçeği ile ilgili geri bildirimlerde, katılımcıların çoğu kuruluş risklerinin doğru kategoriler altında toplandığını düşünmekle birlikte, bir kısmı kararsız kalmıştır. Mevcut risklerin yeterli olup olmadığı konusunda ise katılımcılar arasında görüş ayrılığı vardır. Çoğunluk sistemin yeterli olduğunu düşünse de bazıları eksiklikler olduğuna dikkat çekmiştir.

Öz Değerlendirme Rehberi ile ilgili olarak, geri bildirimler doğrultusunda periyodik veri giriş sistemi, raporlama, kullanıcı yönetimi ve puanlama ağırlıkları gibi alanlarda çeşitli iyileştirmeler yapılması önerilmiştir.

Sistemin genel kullanımıyla ilgili olarak, katılımcılar sistemin bazı teknik zorluklar barındırdığını, performansının ve kullanıcı dostu olma özelliklerinin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Sonuç olarak, geri bildirimler doğrultusunda Çocuk Risk Ölçeği, Kuruluş Risk Ölçeği ve Öz Değerlendirme Sistemi genel olarak faydalı bulunmuş, ancak daha etkili ve kapsayıcı hale getirilebilmeleri için bazı alanlarda iyileştirmeler yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcılar, ayrıca online bir sistem olarak kurgulanmış olmasını yararlı ve pratik bulmuş, ilerleyen yıllarda hizmet kalitesini artıracakđını ifade etmişlerdir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SONUÇ

Faaliyet 2.4'ün uygulanması, alt faaliyetlerin (2.4.1. Hizmet Sunumu İçin Minimum Standartların Belirlenmesi; 2.4.2. Alternatif Bakım Modellerinin Geliştirilmesi; 2.4.3. Çocuk Bakımı Hizmet Kalitesi Değerlendirme Araçlarının Geliştirilmesi; ve 2.4.4. Çocuk Bakımı Hizmet Modelleri İçin Risk Ölçeklerinin Tanımlanması) hem birbirleriyle hem de 2.1 ve 2.3 numaralı diğer proje faaliyetleriyle yüksek derecede ilişkili olması nedeniyle, zorlu bir süreç olmuştur.

Minimum standartların belirlenmesi uluslararası ve Avrupa standartlarına göre yapılmıştır. Mevcut standartlar gözden geçirilmiş, güncellenmiş, Savunuculuk, Mesleki Gelişim, Kültürel Yetkinlik, Ekolojik Değerlendirme, Güçlendirme, Entegre Bakım, Vaka Yönetimi ve Acil Durumlar ve Afetlerde Çocuk Koruma Standartları'na dair ek bir bölüm eklenmiştir. Revize edilen minimum standartlar, çocuk refahı alanında çalışan personelin profesyonelliğini artırmasına ve çocukların bireysel ihtiyaçlarına daha etkili şekilde yanıt vermesine yardımcı olacaktır.

Alternatif bakım modelleri üzerinde çalışırken, farklı ülkelerin kurumsal bakım modellerinin incelenmesi, bu tür hizmetlerin sunumunun ülkenin bağlamsal koşullara göre değiştiğini göstermiştir. Bu nedenle, TAT (Teknik Yardım Ekibi), yeni bir modelin tanıtımı, uygulanması ve değerlendirilmesinden ziyade, farklı ülke modelleri sunmuş ve bu modellerin Türkiye'de mevcut bakım modellerine entegrasyonuna yönelik çeşitli önerilerde bulunmuştur.

Çocuk Bakım Hizmeti Kalite Değerlendirme Araçlarının Geliştirilmesi kapsamında, mevcut sistemde bir hizmet kalite değerlendirme aracı olarak yer alan Öz Değerlendirme Kılavuzu gözden geçirilmiş ve güncellenmiş, ayrıca yeni bölümler eklenmiş ve nicel olarak ölçülebilir ve karşılaştırılabilir bir formata dönüştürülmüştür.

Ana yararlanıcının talebi üzerine, Bakanlık platformu içinde, çocuk risk yönetimi ve öz değerlendirme süreçlerinin organizasyonu ve uygulanmasını desteklemek amacıyla çevrimiçi bir sistem tasarlanmıştır. Yararlanıcı ile yakın işbirliği içinde TAT, teknik önkoşulları sağlamış ve çevrimiçi prosedürlere giriş yapmış, ana yararlanıcı ile birlikte uygulamayı pilot olarak gerçekleştirmiştir. Çevrimiçi aracın daha da geliştirilmesi ve revizyonu sürekli devam etmesi gereken bir süreç olmalıdır.

Revize edilen ve yeni tanımlanan metodolojilerin ve çalışma yöntemlerinin düzgün bir şekilde uygulanmasını ve kullanımını sağlamak amacıyla merkezi ve yerel düzeylerde tanıtım ve sürekli eğitim gibi kapasite geliştirme faaliyetleri düzenlenmelidir. Türkiye'deki kurumsal çocuk koruma sistemi içinde yeni yaklaşımlar, metodolojiler ve araçlar hakkında farkındalık artırma faaliyetleri uygulanmalıdır.

Sonuç olarak, faaliyet 2.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar, çocuk bakım hizmetlerinde kaliteyi artırmaya yönelik önemli adımlar atılmasını sağlamıştır. Minimum standartların güncellenmesi, alternatif bakım modellerinin değerlendirilmesi, çocuk bakım hizmeti kalite değerlendirme araçlarının geliştirilmesi ve çevrimiçi sistemin oluşturulması, Türkiye'de çocuk koruma ve bakım hizmetlerinin daha profesyonel, etkili ve sistematik

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

bir yapıya kavuşmasına katkıda bulunmuştur. Bu çerçevede, uzun vadede başarıyı sürdürebilmek için kapasite geliştirme ve farkındalık artırma faaliyetlerinin devam ettirilmesi büyük önem taşımaktadır. Geliştirilen metodolojilerin ve araçların etkili bir şekilde uygulanması, çocuk refahına yönelik hizmetlerin kalitesini artıracak ve çocukların bireysel ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verilmesini sağlayacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KAYNAKÇA

ASHB (2013). Minimum Standartlar İzleme ve Değerlendirme Programının Uygulanmasına Dair Yönerge.

ASHB (2014a). Çocuk Bakım Kuruluşları için Öz Değerlendirme Rehberi

ASHB (2014b). Ebeveyn Bakımından Yoksun Çocuklar için Minimum Standartlar El Kitabı.

Bardach, R. (2005). Israel: A country of immigration. In World migration: Cost and benefits of international migration. Geneva: International Organization for Migration.

Bettercarenetwork (2022). Bulgaria: Country Fact Sheet. 11.08.2022 tarihinde <https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/Bulgaria.pdf> sayfasından alınmıştır

British Council (2018). Çocuk Koruma Politikası.

https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/turkish_version_child_protection_policy.pdf.

Canadian Mental Health Association, <https://ontario.cmha.ca/documents/residential-treatment-for-children-and-youth/>

CDSS. (2022). About Child and Family Teams (CFTs). <https://www.cdss.ca.gov/inforesources/foster-care/child-and-family-teams/about> adresinden alındı.

Children's Research Center (2015). Policy and Procedures Manual. California Department of Social Services.

Children's Research Center (2021). Initial Risk Assessment for Abuse and Neglect Policy and Procedures Manual.

CWA, Child Welfare Act. (2007). Erişim 13 Mart 2020. https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2007/en20070417_20131292.pdf

Çilgin, T. (2021). Sosyal demokrat refah devletlerinin engellilere yönelik sosyal politikaları: İsveç örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 129-152.

ÇKÇG (2019). Child Protection Working Group (CPWG). Minimum Standards for Child Protection in Humanitarian Action. Geneva, Switzerland. Erişim linki: https://alliancecpha.org/sites/default/files/technical/attachments/cpms_2019_final_en.pdf

Çocuk Haklarının Desteklenmesi ve Korunmasına İlişkin AB Kılavuz İlkeleri (2017). Avrupa Birliği Delegasyonu Erişim linki: [EU Guidelines Rights of Child_v5e.pdf](https://avrupa.info.tr/EU-Guidelines-Rights-of-Child-v5e.pdf) (avrupa.info.tr)

De Baat, M., & Berg-le Clercq, T. (2013). Wat werkt in gezinshuizen? [What works in family homes?]. Utrecht: Netherlands Youth Institute.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Department of Health & Human Services. (2023). Children & Youth with Disabilities in the Child Welfare System. <https://www.childwelfare.gov/topics/systemwide/service-array/services-disabilities/youth/>; Erişim: 16.06.2023.
- Ekinci, A., Öter, Ö. M. (2010). Finlandiya'da Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi. Çalışma Ziyareti Raporu. http://duabpo.dicle.edu.tr/oygem/dosya/Finlandiya_Raporu.pdf; Erişim Tarihi: 28.03.2024.
- Erdoğan, E., Genç, K. G. (2018). Örneğ Ülke Uygulamalarıyla Özel Eğitim Hizmetleri. 5th International Congress on Political. *Economic and Social Studies (ICPESS)*, 26-29.
- European Commission (2017). Youth Policies in Finland. Finland Ministry of Social Affairs and Health (2020) Quality recommendation for child welfare. Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 2020:28. ISBN 978-952-00-7184-4 erişim linki: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-7184-4>
- European Commission (2017). Youth Policies in Finland. Finland Ministry of Social Affairs and Health (2020) Quality recommendation for child welfare. Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 2020:28. ISBN 978-952-00-7184-4 erişim linki: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-7184-4>
- Family & Community Services, 2014. Child Assessment Tool.
- Forsberg, H., Kröger, T. (2010). Introduction. In H. Forsberg & T. Kröger (Eds.), *Social work and child welfare politics*. Bristol, UK: The Policy Press.
- Gender, Labour and Social Development. (2013). *Children (Approved Home) Regulations. Assessment Toolkit*.
- Gill, A.M., Hyde, L.W., Shaw, D.S., Dishion, T.J., Wilson, W.N. (2008). The Family Check-Up in Early Childhood: A Case Study of Intervention Process and Change. *J Clin Child Adolesc Psychol*, 37(4): 893–904. doi: 10.1080/15374410802359858
- Gillingham, P., Humphreys, C. (2009). Child Protection Practitioners and Decision-Making Tools: Observations and Reflections from the Front Line. *British Journal of Social Work*, 39(8), 2598–261.
- Global Child Protection Celuster (2012). *Child Protection Rapid Assessment Toolkit*.
- Grupper, E. (2008). New challenges for extra-familial care in Israel: Enhancing parental involvement in education. *Scottish Journal of Residential Child Care*, 7(2), 14-26.
- Health Information and Quality Authority (HIQA) (2012). *National standards for the protection and welfare of children*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Health Information and Quality Authority (HIQA) (2012). *National standards for the protection and welfare of children*
- Heino, T., Hyry, S., Ikäheimo, S., Kuronen, M., Rajala, R. (2016). Lasten kodin ulkopuolelle sijoittamisen syyt, taustat, palvelut ja kustannukset. Helsinki: National Institute for Health and Welfare (THL).
- International Expert Workshop. (2013). "What happens after out-of-home care? Croatia1. Frankfurt: IGFH.
- Kindler, H. (2012). Child Protection in Germany. Child Protection Systems: An International Comparison of 'Good Practice Examples' of five Countries (Australia, Germany, Finland, Sweden, United Kingdom) with Recommendations for Switzerland, 258-286.
- Knorth, E. J. (2003). Residential child and youth care in the Netherlands: Developments and challenges. *International Journal of Child & Family Welfare*, 84-95.
- Llywodraeth Cymru Welsh Government (2013). Guidance for substance misuse education.
- Martín, E., González-García, C., Del Valle, J. F., Bravo, A. (2020). Detection of behavioral and emotional disorders in residential child care: Using a multi-informant approach. *Children and Youth Services Review*, 1-6, 108. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104588>
- O'Donnell, D. (2004). Child Protection A Handbook for Parliamentarians. Switzerland: Inter-Parliamentary Union and Unicef.
- Parker, R. (1995). A Brief History of Child Protection, Child Protection Practice: Private Risks and Public Remedies, Studies in Child Protection HMSO, London
- Permanency Case Management Policy. Rules and Practice Guidance (2019). <https://www.facs.nsw.gov.au/download?file=595198>.
- Protecting Children is Everyone's Business (2009). National Framework for Protecting Australia's Children 2009–2020. https://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/child_protection_framework.pdf.
- PSP Learning Hub. (2020). Formal Restoration Assessments. (Developed by Curijo, informed by DCJ information), 1-6.
- PSP Learning Hub. (2021). SDM® Safety and Risk Assessments. (Developed by Curijo, Informed by DCJ information), 1-10.
- Quality4Children (2007). Quality for children Standards for Out-of-Home Child Care in Europe

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Safeguarding (2019). Safeguarding Procedures. Web üzerinde
<https://www.wirral safeguarding.co.uk/procedures/>

Schmid, H. (2006). Report of the public committee designed to investigate the conditions of children and youth at risk and in distress. Jerusalem: Prime Minister Office and Ministry of Social Welfare.

Scottish Government Riaghaltas na h-Alba. Children and young people (Scotland) Act 2014. National Guidance on Part 12: Services in Relation to Children At Risk of Becoming Looked After, etc.

Stanley, T. (2007). Risk Work: Child Protection Practice. Christchurch Polytechnic Institute of Technology (CPIT), PO Box 540, Christchurch, New Zealand.

Stormshak, E.A., McIntyre, L.L., Garbacz, S.A., Kosty, D.B. (2019). Family-Centered Prevention to Enhance Parenting Skills During the Transition to Elementary School: A Randomized Trial. Journal of Family Psychology, 34(1), 122–127. <https://doi.org/10.1037/fam0000570>.

Tamariki, O. (2019). Evidence Centre. How do welfare and tax settings affect children's involvement with child protective services? Ministry for Children: Wellington, New Zealand.

Trede, W. (2008). Residential child care in European countries: Recent trends. In F. Peters (Ed.), Residential child care and its alternatives: International perspectives (pp. 21–33). Stoke-on-Trent, UK: Trentham Books.

Tusla (2023) monthly Service Performance And Activity Report, https://www.tusla.ie/uploads/content/Monthly_Service_Performance_and_Activity_Report_Jan_2023_V1.0.pdf

USA Department of Social Services. (2022). Children's Crisis Continuum Pilot Program. <https://cdss.ca.gov/inforesources/childrenscrisiscontinuum> pilot program adresinden alındı.

Vaithianathan, R., Maloney, T., Jiang, N., De Haan, I., Dale, C., Putnam-Hornstein, E., Dare, T., & Thompson, D. (2012). Vulnerable children: Can administrative data be used to identify children at risk of adverse outcomes? Report Prepared for the Ministry of Social Development. Auckland: Centre for Applied Research in Economics (CARE), Department of Economics, University of Auckland. Available online at: <http://www.msd.govt.nz/about-msd-and-our-work/publications-resources/research/vulnerablechildren/>

Wise, S. (2017). Developments to strengthen systems for child protection across Australia (CFCA Paper No. 44). Melbourne: Child Family Community Australia information exchange, Australian Institute of Family Studies.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Yakhnich, L. (2008). Immigration as a multiple-stressor situation: Stress and coping among immigrants from the former Soviet Union in Israel, *International Journal of Stress Management*, 15(3), 252–268.

İnternet Kaynakları

http://www.community.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0005/321647/research_riskassessment.pdf

<https://aifs.gov.au/cfca/publications/australian-child-protection-legislation>

<https://aifs.gov.au/cfca/publications/strategic-directions-child-protection-informing-policy/brief-7-alternative-care>

<https://aifs.gov.au/cfca/publications/strategic-directions-child-protection-informing-policy/brief-7-alternative-care>

<https://aifs.gov.au/cfca/publications/strategic-directions-child-protection-informing-policy/brief-1-social-welfare-framework>

<https://aifs.gov.au/cfca/publications/strategic-directions-child-protection-informing-policy/brief-2-social-welfare-framework>

<https://aifs.gov.au/resources/resource-sheets/risk-assessment-instruments-child-protection>

<https://dcj.nsw.gov.au/children-and-families/protecting-our-kids/mandatory-reporters/mandatory-reporters--what-to-report-and-when/the-mandatory-reporter-guide--mrg-.html>

<https://dcj.nsw.gov.au/covid-19/dcj-services/child-and-family-services.html>

<https://dcj.nsw.gov.au/service-providers/deliver-services-to-children-and-families/nsw-interagency-guidelines-for-practitioners/reporting-responding-wellbeing-and-safety-concerns/reporting-framework.html>

<https://dcj.nsw.gov.au/service-providers/oohc-and-permanency-support-services/permanency-case-management-policy.html>

<https://dcj.nsw.gov.au/service-providers/oohc-and-permanency-support-services/permanency-support-program-oohc/psp-and-oohc-resources/quality-assurance-framework-qaf/strengths-and-difficulties-questionnaire-for-carers.html>

<https://dcj.nsw.gov.au/service-providers/oohc-and-permanency-support-services/permanency-support-program-oohc/psp-and-oohc-resources/quality-assurance-framework-qaf/children-and-young-person-questionnaire.html>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

https://ocg.nsw.gov.au/sites/default/files/2022-03/G_CSS_Risk%20Management_Resourceprt1.pdf

<https://reporter.childstory.nsw.gov.au/s/article/The-MRG-and-reporting-to-the-Child-Protection-Helpline>

<https://www.acecqa.gov.au/sites/default/files/2021-01/RiskAssessmentAndRiskManagementInFDC.PDF>

<https://www.childabuseroyalcommission.gov.au/media-releases/research-identifies-four-dimensions-risk-child-sexual-abuse-institutional-settings>

https://www.childabuseroyalcommission.gov.au/sites/default/files/final_report_-_volume_6_making_institutions_child_safe.pdf

<https://www.childprotection.sa.gov.au/documents/foi/policies/sdm-initial-risk-assessment-for-abuse-neglect-policy-procedures-manual.pdf>

<https://www.childprotection.sa.gov.au/documents/service-providers/intro-to-child-protection-and-dcp-guide.pdf>

<https://www.childsafety.gov.au/what-we-do/working-children-check-reform>

<https://www.cpmanual.vic.gov.au/advice-and-protocols/advice/case-planning/risk-assessment-advice>

https://www.facs.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0009/437733/ITC-RFT-Volume-5-Appendix-5-Service-Overview-ITC.pdf

<https://www.facs.nsw.gov.au/about/reforms/children-families/QAF>

<https://www.facs.nsw.gov.au/providers/children-families/interagency-guidelines/assessing-wellbeing,-safety-and-risk/chapters/the-nsw-structured-decision-making-framework>

<https://www.safeguardingcambspeterborough.org.uk/children-board/professionals/procedures/child-and-family-assessment/>

<https://www.vic.gov.au/about-child-safe-standards>

[https://www1.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/Content/D7D5B03B72211AD3CA257BF0001C11E2/\\$File/Clinical%20Assessment%20Framework%20-%20March%202011.pdf](https://www1.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/Content/D7D5B03B72211AD3CA257BF0001C11E2/$File/Clinical%20Assessment%20Framework%20-%20March%202011.pdf)

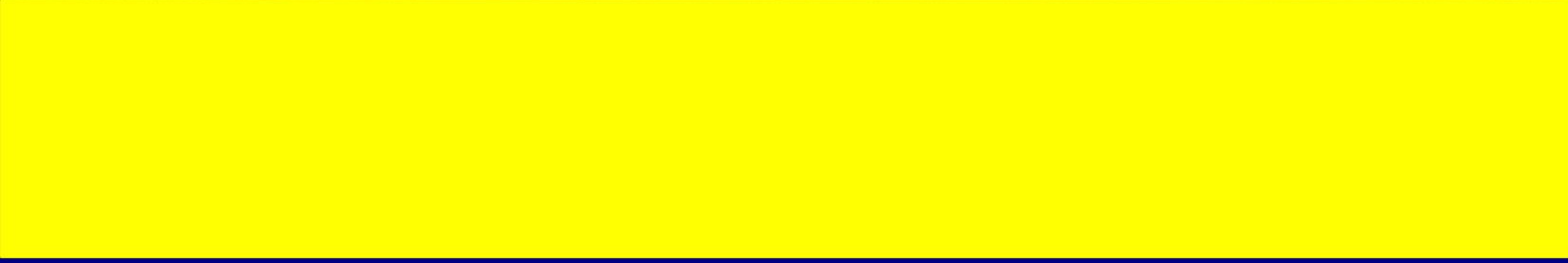

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

www.signsofsafety.net

"Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla WEglobal liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."